

ŽELEZAR

Jesenice, 15. decembra 1988

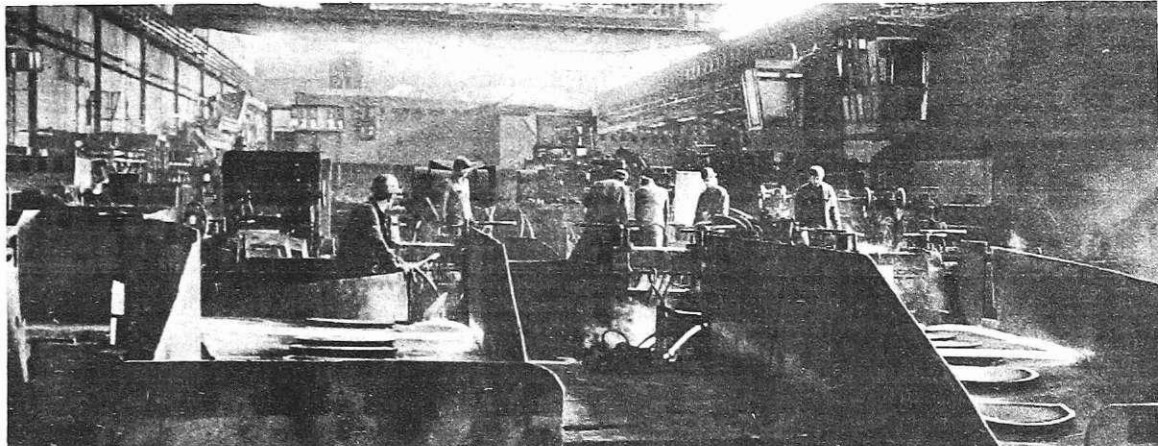
Številka 50 • XXXVII

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom za sluz za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradašja, lektorica — novinarka Lilijana Kos, novinarka Tanja Kastelic, administracija — Mira Šiferer in Dinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinar 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Delovni cilji in uresničevanje

Proizvodnja in prodaja v številkah

Obrati	Skup. proiz.		Proizvodnja za prodajo			
	ind. mes.	ind. leto	količ. mes.	ind. mes.	količ. kum.	ind. kum.
Jeklarna 1	102,2	101				
Jeklarna 2	128,4	97				
Livarna	71,4	82	0,4	1,0	633,3	56
VBS	121,0	98	1.766,2	106,1	51.046,1	105
HVB	117,1	109	3.795,7	122,9	98.705,3	109
HVJ	107,1	104	731,4	106,3	21.001,6	105
PVT	129,2	103	908,5	164,5	19.476,2	105
VDP	74,4	91	1.769,0	83,7	60.992,0	95
Žičarna	83,3	93	851,5	82,5	25.817,0	90
Jeklovlek	96,9	101	853,0	92,7	26.253,1	103
Elektrode	99,9	106	424,5	78,0	20.373,7	103
Žebeljarna	110,3	106	341,7	125,6	8.074,3	105
Žič. valj.	104,2	103	893,0	259,5	15.779,7	164
Železarna	111,8	99	12.334,9	109,5	348.152,3	104

V Valjarni žice in profilov (foto: Irena Kučina)

Z zniževanjem stroškov do boljših poslovnih rezultatov

V prvih devetih mesecih letošnjega leta smo v Železarni količinsko presegli z družbenim načrtom predvideno proizvodnjo, nismo pa povsod dosegli načrtovanega kvaliteteznega asortimenta, pa tudi stroški poslovanja so bili skoraj v vseh delih proizvodnje višji od načrtovanih, čeprav smo jim v sanacijskih in drugih programih posvetili veliko pozornost. Visoki stroški tako še vedno predstavljajo pomembno postavko, ki odločilno vpliva na naše poslovne rezultate. Čeprav so se stroški v devetih mesecih letos v primerjavi z enakim lanskim obdobjem realno zmanjšali, saj predstavljajo 82 odstotkov celotnega obsega poslovanja (lani 87 %), so še vedno za 22 odstotkov večji kot smo načrtovali.

Očitno je torej, da še vedno ne poznamo dovolj dejavnikov, ki vplivajo na njihovo rast, ali pa ne moremo vplivati nanje. Da bi v prihodnje hitreje in uspešneje reševali problem stroškov, so v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti uvedli stroškovne konference; na njih bodo redno mesečno spremljali nastale stroške, jih analizirali in skušali najti načine za njihovo zmanjšanje.

V TOZD Okrogli program so imeli prvo konferenco v novembru. Ugotovili so, da v letošnjih prvih devetih mesecih v lastni predelavi niso bistveno prekoračili stroškov. Stroški so se povečali le v Valjarni žice in profilov zaradi višjih cen vložnih materialov in v Žičarni zaradi nove lužilnice, ki je v načrtu niso predvideli, ter napake pri načrtovanju energije (nanjo so v načrtu pozabili). Zastavili so si cilje v zvezi z zmanjšanjem medfaznih in končnih zalog, predvsem pa bodo morali optimalno zmanjšati zaloge osnovnih surovin. Pri končnih izdelkih ni prevelikih zalog, razen občasno pri dodatnih materialih, kjer pa so to nujne, ker niti trgovina niti kupci niso pripravljeni držati večjih zalog elektrod in varilnih praškov. Zaradi višjih cen pa je prišlo do precejšnjega povečanja stroškov v predelavi s kooperantji.

Največji delež stroškov temeljne organizacije Okrogli program predstavljajo stroški zaradi zalag embalaže in rezervnih delov. Določene zaloge embalaže so potrebne, ker gre precej njihovih izdelkov v izvoz, kjer se morajo držati dogovorjenih rokov dobave, če želijo obdržati kupce. Z dobavitelji embalaže se bodo skušali, kot velik potrošnik tega materiala, dogovoriti za ugodnejše pogoje in krajše nabavne roke, s čimer bi pomembno zmanjšali celotne stroške TOZD; to je naloga nabave. Na zaloge rezervnih delov pa v temeljni organizaciji ne morejo vplivati, ker so roki nabave predolgi in so določene zaloge nujne za nemoteno proizvodnjo; k zmanjšanju teh zalag in stroškov v zvezi z njimi bi lahko pripomogla edino TOZD Tehnične dejavnosti, če bi dala proizvodnji rezervnih delov za potrebe Železarne prednost.

Direktor temeljne organizacije TOZD Okrogli program Franc Vičar pravi, da bi stroškovne konference morale narediti red na področju stroškov, analizirati ustrezne podatke in izračune, ki bodo osnova pri odločanju v prihodnje. Pregledi in analize stroškov so sicer obstajale že pred dogovorom poslovnega kolegijskega Železarni o rednem mesečnem spremljanju stroškov, le da jim zaradi pozitivnega poslovanja takrat niso posvečali tolikšne pozornosti. K zmanjšanju stroškov pa bi morala prispevati tudi analiza, ki se izdeluje na nivoju Železarne in bo pokazala, koliko prihodka nam prinašajo posamezni izdelki, kateri izdelki so donosni in jih bomo še naprej izdelovali, katere pa bo treba opustiti, ker ne pokrivajo niti stroškov lastne izdelave.

Posamezne temeljne organizacije bodo skušale prilagoditi svoje proizvodne programe rezultatom te analize, hkrati pa upoštevati tudi želje in potrebe kupcev. Za ocenjevanje uspešnosti stroškovnih konferenc je še prezgodaj, saj so z njimi šele začeli, pričakujejo pa, da bodo čez čas prispevale k boljšim poslovnim rezultatom.

Tanja Kastelic

Proizvodni rezultati se med letom izboljšujejo, še bolj pa kaže za mesec december. Posamezni obrati so že dosegli gospodarski načrt za leto 1988. Potrebno je poudariti, da so bili pogoji za realizacijo boljši kot v preteklih letih, kljub temu pa je bilo potrebno vložiti v tak rezultat tudi več dela na vseh področjih.

Doseganje skupne proizvodnje (111,8 %) in odpreme (109,5 %) v začetku meseca decembra je vsekakor, če bomo uspeli zadržati to dinamiko, najboljša v tudi sicer po proizvodnih rezultatih uspešnem letu 1988.

Take rezultate omogoča predvsem izredno dober potek proizvodnje v Jeklarni 2, ki s 128,4 % trenutno presega načrtovano proizvodnjo. To tudi predelovalnim obratom omogoča doseganje in preseganje tega rezultata. Zlasti pomembno je, da bomo v preostanku letošnjega leta čimvečji delež izdelanega jekla tudi predelali v končne izdelke in jih seveda tudi prodali.

Podpredsednik poslovnega odbora za proces:
Božidar Bartelj

Pred javno razpravo o pravilniku o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in metodologiji o ugotavljanju zahtevnosti del in nalog

Sistem delitve osebnega dohodka je zelo občutljiva, vedno aktualna in vedno napadana kategorija. V kriznih obdobjih jo velikokrat enačimo z našim osebnim dohodkom in zato je pričakovano, da bo že sprememba le-tega razrešila bistvene probleme, vsekakor preveliko. S pogledom nazaj ali v zgodovino lahko opazujemo nekatere bistvene konstante, ki so prisotne v naši železarni, in ki močno bremenijo to področje. Težnja po ohranjanju starih odnosov, bojzljivost v pristopu k spremembam, največkrat popolna odsotnost zaupanja v stroko in na koncu kult fizične delovne sile so sistem pripeljale v brezizhoden položaj. Zavedajoč se teh slabosti smo konec meseca junija 1987 sprejeli Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev OD z bistveno drugačno zasnovo in tudi drugačnimi ambicijami, povsem natančno se zavedajoč, da osebni dohodek ni edini ključ in motivator za razrešitev vseh naših problemov. Kljub temu pa smo vpeljali nekatere rešitve, od katerih smo pričakovali več, kot je uresničljivo, zato smo bili postavljeni pred dejstvo, da na izvedbeni stopnji izpeljemo vse tiste racionalne akcije, za katere ta trenutek menimo, da so potrebne in za katere imamo tudi potrebne podatke.

Poleg teh ugotovitev je naš sistem obremenjen še s problemom relativnega razmerja med posameznimi deli in nalogami, ali s kategorizacijo del in nalog, in neuspehi na tem področju. Obsežno in zahtevno delo, ki je bilo pred nami, smo pripravili do tiste oblike, ko je možno o njej razpravljati, vendar ne razpravljati v smislu posamičnosti, ampak razpravljati o tehniki in postopku, ki naj zagotavlja predvsem enakopraven položaj delavca in dostopnost vsakemu, spoznati sestavine lastnega dela in kriterije. Sedanje stanje na področju ugotavljanja zahtevnosti del in nalog nekateri ocenjujejo kot neurejeno, mislim pa, da ne gre za formalno neurejenost, ampak gre za to, da ni bilo pravih podlag za drugačno ureditev. Kaj mislim s tem? Dosedanji sistem kategorij je vseboval dve bistveni slabosti: da ni bil obrnjen k delu ampak k delavcu, da je skušal osebne lastnosti preliti v zahtevnost del in nalog ter da je z izredno nizkim razponom med posameznimi kategorijami stalno dopuščal dvom o pravilnosti ugotovljene zahtevnosti.

Razlike, ki naj bi objektivno obstojale, je bilo izredno težko ali nemogoče dokazati in od tod je bil stalen pritisk na spremembo kategorij, ki je imel značaj meznega stanja. Metode, ki smo jih pri tem izvajali, pa so bile različne in nam vsem poznane.

Z novo metodologijo poskušamo uresničiti povsem drugačno načelo, ki je vključeno v misel, da preidemo od pregovarjanja k dokazovanju, kjer je podlaga za ugotavljanje zahtevnosti opis del in nalog ter iz tega izdelana analiza, sama metodologija pa je izključno tehnika, v katero so vključeni varovalni elementi, ki zagotavljajo, da, če vanjo vnesemo enake podatke, dobimo enak rezultat. Ta postopek zagotavlja enakopravnost in pravičnost in o tem ni nobenega dvoma. Večje razlike med posameznimi kategorijami in manjše število kategorij imajo dodatne razloge predvsem v tem, da te razlike bistveno lažje dokazujemo in je verjetnost napake manjša. Če pa do napake pride, je možno to napako argumentirano popraviti. Metoda, ki je pred nami, ni povsem popolna, tako kot noben sistem v svetu ni; je le tehnična izvedba postavljenih vrednot, ki so bile v času pripravljanja metodologije v naši železarni ugotovljene in tudi preizkušene. Metodologija se je z veliko verjetnostjo približala sedanjim krivulji kategorij in torej ne bo pomenila revolucije v bistvenih delih, verjetno pa bo odpravila napake, ki so posledica voluntarističnega poseganja na to področje.

Samo ta metodologija ni edini akt izvajanja samoupravnega sporazuma, ampak v ta sklop sodi tudi pravilnik o osnovah in merilih za delitev OD v TOZD in DSSS. V tem pravilniku skušamo realizirati tri nove elemente, in sicer: napredovanje na delovnem mestu, progresivno stimulacijo v individualni normi in strokovni razvoj delavca. Prva kategorija je realizacija stalne težnje delavcev, ki delajo na istih delovnih mestih, po napredovanju vsaj pri osebnem dohodku.

Ideja ni nova, ima svojo logiko, vendar je v predlogu kombinirana z rezultati dela. Od rezultatov dela sta odvisni količina in hitrost napredovanja.

Druga kategorija, progresivno stimuliranje v individualni normi, naj bi dodatno motivirala delavce in jim zagotavljala, da na nižji stopnji dosežajo določene učinke in dosežejo določene rezultate. Utemeljitev k tej progresivni lestvici izvira tudi iz mnenja, da ni možno v nedogled povečevati razpona norm, ker običajno pomeni slabšanje kvalitete, večjo iztrošenost delovnih naprav in, kar je najhuje, tudi večjo iztrošenost delavca in s tem tudi večjo invalidnost. Ta lestvica, ki je zrcalna, pa bolj prizadeva podpopravne delavce. Lestvica je v posameznih TOZD že v uporabi zato, da se ugotovijo njeni dejanski

učinki, ni pa absolutno obvezna za vse temeljne organizacije; njihovi presoji je prepuščeno, ali jo vpeljejo ali ne.

Največ dvomov in dilem je povzročil strokovni razvoj, ki ga sporazum utemeljuje ali povezuje izključno s ciljnim vodenjem. Strokovna ocena je, da je ciljno vodenje eden izmed instrumentov, ki ga je treba postopno vpeljati in zato ne more biti izključna podlaga za nagrajevanje delavcev. Nesporočno je, da bistveno vpliva na odnose v zvezi z vodenjem in večje sodelovanje delavcev v procesu ter verjetno k bolj učinkovitim rezultatom. Res pa je, da je to proces, v katerem bo treba sistematično zbirati podatke in jih šele potem, ko bodo zbrani, uvesti v sistem nagrajevanja. Ker so nam gospodarske težave odkrile, da je razvoj kadrov in znanja bistvenega pomena in včasih celo pred tehnološkim razvojem, je bilo potrebno pripraviti rešitve tudi na večkrat postavljeno zahtevo o stimulaciji strokovnjakov in strokovnega dela. Poskušali smo najti pristop in model, ki vključuje enaka načela, ki jim pravimo dostopnost in enakopravnost vseh udeležencev.

Za dosedanje razmišljanje je to velika novost, saj prehaja od skupnosti k individualnosti, saj je to vezano na posameznika in je izven organizacijske strukture. Razlogi za tak pristop so, da ni mogoče z vidika prihodnosti definirati potrebnega znanja v vseh organizacijskih strukturah, ampak, da je treba v sistemu vzpodbuditi široko znanje. To za nobeno delovno organizacijo ni breme, ampak priložnost, da v primeru večje akumulacije znanja to znanje tudi prodajamo, kar je v današnjem svetu izredno donosen posel. Kriza je tudi razkrila, da je čas, da prenehamo s samovšečnimi pohvalami o znanju, ampak da pričnemo to znanje primerjati z znanjem v svetu, sama primerjava pa je lahko objektivni smerekaz za naše prihodnje napore.

Sklepna misel, ki bi jo rad povedal je, da nobena sprememba sistema ne zagotavlja večjega osebnega dohodka, ker le-tega zagotavlja umno in prizadevno delo. Zato naj vsi tisti, ki se bojijo sprememb, razmišljajo o naslednjem vprašanju: ali iti v spremembe in odpreti zase in za druge možnosti in perspektive ali pa se odločiti za status quo, kar pomeni ohranitev kritiziranega sistema in dolgoročno čedalje večjo revščino.

PODPREDSEDNIK PO
ZA SOCIOLOŠKO, PRAVNO
IN KADROVSKO PODROČJE:
JANEZ POLJŠAK

Kaj je novega v sindikatu

Pred začetkom sklicevanja letnih sej osnovnih organizacij sindikata in sindikalnih konferenc

Razni poizkusi in odločne namere, da v sindikatu poiščemo in najdemo nove pristope in nove metode dela, se morajo odraziti tudi v organiziranju in v vsebini letnih konferenc oziroma na občnih zbiorih osnovnih organizacij sindikata, ki jih bomo sklicevali ob koncu tega in v začetku naslednjega leta.

Tudi na razširjeni seji Republiškega sveta ZSS se je razpravljalo o potrebnosti in smiselnosti sej, ki jih sklicujemo v skladu s 7. členom statuta ZSS. Očitno je, da sklicevanje sestankov samo zaradi sestajanja in nekega reda prav gotovo ni smiselno, zato naj bi jih sklicevali takrat, ko se sprejemajo strateške naloge oziroma nove strategije, usmeritve in stališča, ki so potrebna v določenem času in ne samo zaradi tega, da se enkrat letno sestanemo. Tudi statutarna komisija meni, da so dosedanje oblike dela organov sindikata preživete, zato je potrebno njihovo naravnost na volitve, mandat in podobno vsebinsko obogatiti ter tako omogočiti prožnejše delovanje organov, ki morajo slediti potrebam in razmeram, ne pa nekemu ritmu sestajanja, ki v preteklosti ni dalo dobrih rezultatov. Sestanke je potrebno prilagoditi potrebam delavcev v lastni organizaciji združenega dela in novostim družbenoekonomskih razmer, v katerih moramo ugotoviti svoj interes in se upreti vsem poizkusom razvrednotenja samoupravnega položaja delavcev.

Letošnja vsebina letnih sestankov naj bo torej obrnjena bolj v prihodnost kot pa v preteklost, pa čeprav je tudi to obdobje potrebno pošteno in korektno oceniti. Na letošnjih sejah usmerimo naša prizadevanja bolj v oceno naših načrtov in aktivnosti za tekoče leto, predvsem pa se moramo opredeljevati tudi do predlaganih načrtov gospodarjenja v letu 1989 v lastni delovni enoti in ne samo na ravni temeljne organizacije ali celo samo delovne organizacije. Prav zaradi tega je čas sklicevanja občnih zbiorov in drugih letnih sej potrebno prilagajati možnostim za tako obravnavo, zato naj bi jih sklicevali v času od decembra 1988 do konca meseca februarja 1989. Do takrat pa bi z našimi načrti morali razčistiti tako v delovni organizaciji kakor tudi v sindikatu in se nato usmeriti v njihovo uresničevanje, stalno spremljanje in ugotavljanje doseženih učinkov.

Statutarna komisija pri Republiškem svetu ZSS je za pripravo in potek letošnjih sestankov pripravila nekaj usmeritev, ki jih povzemamo:

- izvršni odbor OOOZ izdela oceno svojega dela in dela OOOZ;
- od vodstva obrata, sektorja oziroma temeljne organizacije zahteva:
 - a) kratko oceno o doseženih rezultatih poslovanja v delovni enoti,
 - b) izveleček bistvenih podatkov iz plana temeljne organizacije za leto 1989 s posebnim poudarkom na ožje delovno okolje (obrat, sektor, oddelek in podobno),

- izvršni odbor pripravi oceno uspešnosti dela poslovnih organov;
- pripravi predlog načrta dela sindikalne organizacije;
- pripravljeno gradivo da v obravnavo vsem sindikalnim skupinam. Obravnavo naj vodi izvršni odbor preko svojih predstavnikov;

- zbrane pripombe, predloge, pobude in zahteve iz razprave obravnava izvršni odbor, ki na osnovi zaključkov iz razprave oblikuje program dela, ki ga sprejmejo delavci na letni seji OOOZ;
- na letnih sejah naj bi glavno pozornost namenili dvema sklopoma vprašanj, in sicer:
 - a) aktualnim gospodarskim razmeram v OZZ oziroma v družbi,
 - b) takimenovanim sindikalnim vprašanjem.

V sklopu teh vprašanj je potrebno pri obravnavah, ocenjevanju in sprejemanju usmeritev upoštevati tudi naloge iz operativnega programa razširjene seje Republiškega sveta ZSS. Presoditi je potrebno predvsem, kaj smo in kaj bomo naredili za:

- spremembe gospodarskega sistema in prenovo gospodarstva,
- zaposlovanje in obvladovanje problematike v zvezi s presežki delavcev,
- za uveljavljanje sistema delitve po delu in rezultatih dela,
- sistem socialne varnosti,
- razbremenjevanje dohodka in osebnega dohodka,
- prenovo družbene vloge sindikata.

V razpravah in ocenjevanju posameznih vprašanj je potrebno spregovoriti tudi o uspešnosti ali neuspešnosti organov oziroma vodstev sindikalne organizacije.

Poleg tega pa je na naših letnih sejah potrebno izpeljati volitve predsedstva sindikalnih konferenc na ravni TOZD oziroma DSSS.

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice

nice predlaga, da na nivoju sindikalnih konferenc izpeljemo samo nujne kadrovske zamenjave in dopolnimo predsedstvo sindikalnih konferenc. Organizacijska povezanost OOOZ v takime novane sindikalne konference je v tem začetnem dvehletnem obdobju dala vzpodbudne rezultate, zato jo kaže razvijati in dograjevati tudi v prihodnje. Prav zaradi tega je smiselno predlagati podaljšanje mandata vsem, ki so izpolnili zaupanje in pričakovanje članstva osnovnih organizacij sindikata in izvršiti le tiste nadomestne volitve, ki so potrebne. To velja tudi za izvršne odbore in komisije v osnovnih organizacijah zveze sindikatov. Postopek za evidentiranje in oblikovanje predlogov pa je tak, kot smo to izvajali do sedaj.

Izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata bodo določili datum sklicevanja letnih sej glede na postopek priprave in zajemanje potrebnih podatkov v svojem okolju. Letos namenimo več pozornosti vsebini in načrtom za prihodnost kot pa terminu, ki ga je prav okoli novega leta prav gotovo najtežje primerno določiti.

Letošnje seje želimo izrabiti tudi kot priložnost, marsikje že tudi vpeljano navado, da izkažemo primerno pozornost svojim sodelavcem, ki so se v letošnjem letu upokojili.

Tisti delavci, ki so v naši železarni združevali delo vsaj deset let in odhajajo v pokoj, so si po sklepu Delavskega sveta Železarne pridobili posebno nagrado, in sicer ročne ure s posvetilom. Ocenjujemo, da bi se na tak način najbolj primerno zahvalili vsem, ki so izpolnili pogoje za upokoje. Če nam bo uspelo pravočasno dobiti ustrezno število enakih ur, bomo osnovnim organizacijam omogočili, da na letnih sejah izpeljejo tudi to aktivnost.

Sindikalna stavkovna pravila

Na zadnji seji Republiškega sveta ZSS so obravnavali vrsto izredno pomembnih vprašanj, od katerih bi vsakemu posebej lahko namenili posebno sejo. Toda očitno je, da nas čas priganja in tako so na seji po širokih razpravah opredelili predlog stavkovnih pravil, ki so se že v svojem naslovu preoblikovala v **Sindikalna stavkovna pravila** in so napisana zelo na kratko in konkretno. Kljub temu so mnogi razpravljajci poudarjali, da bo potrebno stavkovna pravila še doreči in glede na potrebe tudi dograjevati. Tudi predhodne razprave v Železarni in na Jesenicah so opozorile na nekaj pomanjkljivosti, ki so v sprejetem predlogu že upoštevane. Na nekatere druge pripombe, s katerimi smo v razpravi opozorili na slabosti in možnosti ter potrebo po drugačnih in tudi krajših rešitvah v pravilih, pa bomo odgovore dobili v naslednji fazi sprejemanja.

Dušan Rebolj, ki je pripravil obširno analizo stavk, je že nakazal nekaj rešitev, ki se nanašajo tudi na naše pripombe. Poudaril je, da je dosedanja razprava opozorila na to, da mora stavko voditi sindikat, ki jo naj tudi organizira, zato bo predlog zakonske ureditve stavke pripravil sindikat. Ta zakon naj bi uredil le stavke, ne pa tudi druge oblike izražanja nezadovoljstva. To je stvar SZDL. Načelno imajo delavci

neomejeno pravico do stavke, z načinom organiziranja pa je treba zagotoviti izvajanje tistih opravil, ki so pogoj za delo in življenje ljudi — torej tudi odgovornost stavkajočih. Poleg tega je potrebno opredeliti tudi institut napovedi stavke, precizirati temeljne obveznosti organov, ki morajo reagirati na zahteve delavcev, uveljaviti pravico do nadomestila osebnega dohodka za stavkajoče in njihovo zaščito itd.

K razreševanju teh vprašanj bo republiški sindikat povabil tudi znanstvene institucije, s katerimi bo poskušal najti optimalne rešitve. Na nekatere drugačne rešitve ali dopolnitve pa bo prav gotovo imel svoj vpliv tudi novi zakon o podjetjih, o delovnih razmerjih in morda tudi drugi zakoni, ki so v pripravi.

Sindikalna stavkovna pravila

1. Delavci imajo pravico s stavko izražati in uveljavljati svoje interese, zahteve in predloge. Stavka je sestavni del sindikalnega boja.

2. Organ sindikata organizira stavko v ozdu ali njegovem delu na zahtevo delavcev ali na svojo pobudo.

Stavko organizira organ sindikata z oblikovanjem zahtev delavcev in določitvijo stavkovnih pogojev — čas trajanja, način vodenja in organiziranja stavke, potek stavke, način uresničevanja pravice do nadomestila OD, način pogajanja za uresničitev zahtev delavcev, predlogi za prenehanje stavke. Stavka v ozdu dejavnosti posebnega družbenega pomena se najavi najmanj 7 dni pred njenim začetkom.

3. Delavci v ozdu oziroma njegovem delu z večino odločajo o organiziranju stavke, o njenem začetku in koncu ter o oblikovanju in razpustitvi stavkovnega odbora.

4. Stavko v ozdu ali njegovem delu vodi organ sindikata tako:

- da zagotovi demokratično in odprto izražanje ter oblikovanje zahtev delavcev;
- da organizira in vodi postopek ter s svojimi predlogi in zahtevami dejavno posega v uveljavljanje zahtev delavcev;
- da v organih upravljanja in drugih pristojnih telesih zagovarja interese in zahteve delavcev in se kot predstavnik delavcev pogaja za njihovo uveljavitev;
- da sproti obvešča stavkajoče in druge delavce ter z njimi preverja način razreševanja zahtev.

5. Organ sindikata zagotavlja hitro in pravočasno uveljavljanje zahtev delavcev v organih upravljanja in v drugih pristojnih organih. Organ sindikata zahteva ugotavljanje odgovornosti teh organov za stavko, za nepravočasno ali neodgovorno uveljavljanje zahtev delavcev in za nepravočasno izdelavo predlogov za odpravo vzrokov stavke.

6. Stavko na zahtevo delavcev in na predlog organa sindikata organizira in vodi stavkovni odbor. Stavkovni odbor je odgovoren delavcem. 508V stavkovnem odboru so predstavniki stavkajočih delavcev.

Stavkovni odbor:

Poročilo o volitvah 7. decembra 1988

	volilnih upravičencev	volilo	%
TOZD Taličnice	730	563	77,1
TOZD Ploščati program	1101	851	77,3
TOZD Okrogli program	907	728	80,3
TOZD Tehnične dejavnosti	1857	1435	77,3
TOZD Komerciala	154	134	87,0
TOZD Družbeni standard	186	151	81,2
DSSS	848	610	71,9

Na volitvah v sredo, 7. decembra 1988, so bili s potrebno večino glasov izvoljeni in predlagani kandidati za delegate v samoupravnih organih TOZD, DSSS in delovne organizacije.

Volilna komisija
Železarne Jesenice

- zagotavlja, da imajo delavci v stavki pravico izražati svoje zahteve;
- oblikuje zahteve delavcev;
- v pristojnih organih zastopa in uveljavlja zahteve delavcev;
- predlaga ukrepe za uveljavitev zahtev delavcev;
- predlaga ugotavljanje odgovornosti samoupravnih, poslovnih in drugih pristojnih organov za vzroke stavke, za nepravočasno ali neodgovorno uveljavljanje zahtev;
- na zahtevo delavcev predlaga ugotavljanje odgovornosti organov sindikata;
- sproti obvešča delavce o uveljavljanju njihovih zahtev, o svojem delu pri pogajanjih za njihovo uresničitev, o odločitvah pristojnih organov in preverja ter daje predlagane rešitve delavcem v oceno.

7. Organ sindikata organizira in vodi stavko v dejavnosti in splošno stavko. Pobudo za stavko lahko dajo delavci in vsak organ sindikata. Delavci v posameznih odzih z večino odločajo o organiziranju in vodenju stavke, njenem začetku in koncu, o zahtevah in programu dela posameznih organov v stavki.

Na zahtevo delavcev lahko stavko organizira in vodi skupni stavkovni odbor, sestavljen iz predstavnikov delavcev ali organa sindikata oziroma stavkovnega odbora iz ozdov, v katerih je sprejeta odločitev o organiziranju stavke. Stavko se obvezno najavi najmanj 15 dni pred njenim začetkom. Najava stavke vsebuje zlasti:

- pričetek stavke,
- cilje stavke,
- oblikovane zahteve delavcev,
- način vodenja in organiziranja stavke,
- program dela in naloge ter obveznosti organizatorjev stavke, še posebej, če bo stavka zunaj ozda.

8. Osnovne organizacije zveze sindikatov v skladu s statutarimi določili ZSS, na zahtevo delavcev ali na predlog stavkovnega odbora, ugotavljajo odgovornost vodstva sindikata za vzroke stavke in če je potrebno sprožijo postopek za njihovo razrešitev.

9. Organi sindikata morajo preprečevati ugotavljanje odgovornosti zoper delavce, ki so stavkali, ne glede na to, ali so organizirali stavko ali pa v njej samo sodelovali.

10. Sindikalna lista ureja nadomestilo osebnega dohodka za stavkajoče delavce.

Tehniška dediščina — bogastvo ali breme? (9)

Stara Sava

S tem, ko je v Ruardovi graščini dobil sedež Tehniški muzej Železarne, je Stara Sava dobila novo funkcijo zgodovinsko-tehničnega rezervata. Muzej je postal spomenik širšega pomena, ki je sredi proizvodnih obratov Železarne s svojimi dokumentarnostjo in zaključenostjo izražal identiteto stoletnega razvoja železarstva. Ko so bila leta 1960 odprta vrata tudi za stalno razstavo v preurejenih prostorih graščine, so bili s tem dani pogoji za muzejsko in študijsko delo muzejske institucije.

Poleg vrste raziskovalnih in terenskih akcij, ki jih je muzej izvedel v alpskem predgorju, je bil izdelan tudi načrt za adaptacijska in restavracijska dela. Vendar pa sta kljub podpori Žele-

zarne, zavoda za spomeniško varstvo Slovenije in drugih bila obnove deležna le reprezentančna objekta Ruardova graščina in delno fužinska cerkev. Stanovanjski blok »kasarna«, plavž s skladiščem oglja, mlin in mlin ter fužinski dimnik so čakali (in še čakajo!) na boljše čase. Z delno ureditvijo okolijskega prostora (nekdanja Prešernova) se dodatno »odtujila« oz. razdelila kompleks na dva dela, čeprav je ureditev zelenic na severovzhodni strani dala Stari Savi bolj urejen videz.

Z občinskimi odločki (Uradni vestnik Gorenjske, 22. 11. 1984) je Stara Sava dokončno dobila spomeniškovarstveno zaščito: (9. člen) »kot kulturni spomenik je razglašeno območje TEHNIŠKEGA SPOMENIKA Stare Save na Jesenicah: parc. št. 903, 905, 906, 910. Jesenice, št. zemlj. k.v. 962. Imetnik: DL, imetnik upravljanja Železarne Jesenice.

Pomembno zgodovinsko območje slovenskega železarstva od 18. do 19. stoletja z ostanki tehniških spomenikov starega plavža in mlina ter delavske stanovanjske stavbe (kasarna).

Pomemben tehniški spomenik z večjim številom stavb in naprav, ki pričajo o razvoju fužinarskih proizvodnih sredstev in tehnične kulture na slovenskem prostoru.

Varstveni režim: I. STOPNJE (podčrtal T.K.) Razvojna usmeritev: spomeniška prezentacija tehniškega spomeniška z muzejsko funkcijo.

Odlok (v 10. členu) določa tudi, da velja varovanje (I. stopnje) za CELOTNO OBMOČJE, kar seveda nalaga jeseniški občini celovito in dokončno reševanje pod nadzorom spomeniškega varstva. Varstveni režim prve stopnje je najstrožji režim, ki določa, da se spomenik zavaruje v celoti, neokrnjen v »izvirniku«, vsi posegi pa se morajo predrežati spomeniški pričevalnosti.

Odlok v 6. členu posebej razglasa za umetnostna spomenika I. stopnje Ruard-Bucellinijevo graščino kot »eno najkvalitetnejših klasičnih grajskih arhitektur na Gorenjskem« in ruardsko cerkev na Savi kot »eno prvih stavb, ki začenjajo arhitekturno oblikovanje 17. stoletja«.

Fužinski rezervat na Stari Savi bo na svojo izpovednost in spomeniško obnovo moral še nekaj časa počakati, saj od spoznanja in odlokov do dejanske obnove navadno preteče kar nekaj časa. Dosedanje akcije pa so pokazale, da so bili obnovljeni le tisti objekti, kjer je bila določena tudi njihova funkcija, vsebina. »Kasarna« je zaradi izgube svoje prvotne (stanovanjske) funkcije »izgubila« tudi svojo arhitekturno. S ponovnim ovrednotenjem (objekt je bil leta 1985 zavarovan kot etnološki kulturni spomenik) bo obnova tega grandioznega objekta (pa tudi vseh ostalih) imela tudi smisel.

V prihodnosti je perspektiva rezervata na Stari Savi s priznanjem njegove muzejskogalerijske (in morda še katere) funkcije revitalizirati celotno področje nekdanje Hrenovce, ki je vedno predstavljala vez med industrijskim in urbanim delom Save oz. Jesenice.

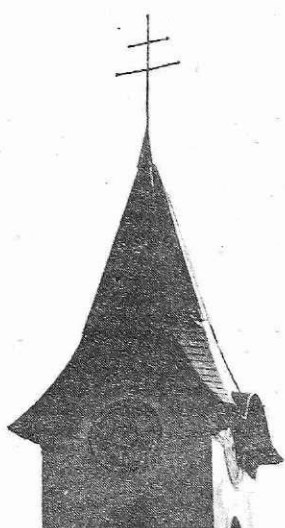
(se nadaljuje)

Tone Konobelj

Železarski globus

Turčija

Turška železarska družba Sivas Iron and Steel Works je zgradila nov obrat za proizvodnjo palčastega jekla. Njegova letna proizvodna zmogljivost bo 400.000 ton visoko kvalitnega palčastega jekla. Obrat bo v Vzhodni Anatoliji. Opremo za obrat je dobavila japonska železarska družba NKK.

Kontrapunkt življenja (foto: Silvo Kokalj)

TOZD Tehnične dejavnosti

November je bil že pozitiven

V temeljni organizaciji Tehnične dejavnosti so izgubo iz polletja v devetmesečnem poslovnem rezultatu že znižali, v oktobru pa so jo še dodatno zmanjšali. Tako je bila po desetih mesecih izguba minimalna, november pa je bil v Tehničnih dejavnostih že pozitiven. V tozdu ocenjujejo, da bodo letošnje poslovno leto lahko zaključili brez izgube, če v decembru ne bo večjih pretresov oziroma preveč zaostalih računov.

V tej temeljni organizaciji se je v devetih mesecih poslovanja situacija zelo popravila, ker je reorganizacija prinesla določene kvalitativne premike, predvsem pri racionalizaciji poslovanja Tehničnih dejavnosti in pri stroških. Po reorganizaciji je ta temeljna organizacija začela del prihodka pridobivati iz skupnega prihodka Železarne; sedaj je ta delež prihodka 58 odstotkov, 35 odstotkov dohodka ustvarijo s prodajo znotraj Železarne, ostalo pa s prodajo zunanjim naročnikom. Po reorganizaciji je tozdu Tehnične dejavnosti tudi dohodkovno prvič v enakem položaju kot ostale proizvodne temeljne organizacije, ko se rezultati celotne železarne odražajo tudi v Tehničnih dejavnostih.

Kvalitetni premik je viden predvsem v deležu stroškov Tehničnih dejavnosti v stroških celotne železarne. Lani je bil v devetih mesecih delež stroškov Tehničnih dejavnosti v materialnih stroških Železarne 38,3 %, letos v devetih mesecih pa za deset odstotkov manj, kar je vsakega velik napredek. Med materialnimi stroški tozda ima glavni delež strošek energije (17%), transporta (4%) in stroški vzdrževanja.

Pozitiven premik je viden tudi pri zunanjih storitvah, predvsem pri stroških Vatrostalne in drugih zunanjih delovnih organizacij. Stroški Vatrostalne so se zaradi Jeklarne 2 letos povečali, ostali stroški zunanjih izvajalcev pa se absolutni niso niti povečali niti zmanjšali, kar, pomeni, da smo jih realno zmanjšali za stopnjo inflacije. Lani je bil v devetih mesecih ta strošek štiri milijarde dinarjev, letos v enakem obdobju pa je ostal na isti višini. Fizično pa se je prisotnost tujih delavcev v Železarni zmanjšala s 380 delavcev na dan na 150 delavcev na dan. Zmanjšalo se je tudi število zunanjih prevoznikov ter stojnine; zaradi drugačne tehnologije je namreč manj blaga prepeljana po železnici.

Glede na strošek, ki ga predstavljajo zaloge, jim namenajo v Tehničnih dejavnostih zelo veliko pozornosti. Pri tem jih najbolj moti, da še ni dokončan projekt materialnega skladišnega poslovanja in lahko nadzorujejo le tista skladišča, ki spadajo pod ta tozdu; ostala skladišča rezervnih delov so še strošek proizvodnih obratov, zato bi bilo treba projekt materialnega skladišnega poslovanja nujno zaključiti do konca leta 1989. V tozdu ocenjujejo, da bo ta naloga do takrat tudi uresničena in da bodo imeli potem večji pregled nad skladiščnim poslovanjem. K temu bo pripomoglo tudi novo skladišče rezervnih delov na Javorniku, kjer bo poraba rezervnih delov računalniki vodena in spremljana. Pri zaloga je poseben problem majhen koeficient obračanja zalog, zato so ob inventurah v skladiščih že začeli s tako imenovanim čiščenjem nekurantnih zalog; z novim načinom naročanja pa naj bi dosegli optimalne zaloge in manjšo vezavo dni za posamezne rezervne dele in materiale.

Poleg skladiščnega poslovanja je treba razrešiti tudi problematiko Vatrostalne, ker ima Železarna do nje velike obveznosti. V devetih mesecih smo ji namreč plačali preko deset milijard dinarjev, zato bomo morali nujno bolj obvladati specifične porabe ognjevdžnih materialov v posameznih obratih. Primerjava s sorodnimi jeklarnami v svetu je namreč pokazala, da so naše porabe daleč nad normalnimi, zato bo treba narediti predlog za spremembo tehnologije, vrsto ognjevdžnih materialov, način posluževanja in rekonstrukcije; le tako se bo poraba teh materialov lahko zmanjšala na nivo svetovnih normativov.

Zelo pomembna naloga je tudi dokončna poveljava koordinacije dela v okviru nove organizacije, kjer bo nedvoumno opredeljena odgovornost za vzdrževanje naprav in re-

zervnih delov ter za proizvodnjo in distribucijo električne energije in organizacijo notranjega transporta. Odprto je tudi vprašanje, kako zagotoviti spremljanje stanja delovnih naprav in izboljšati načrtovanje storitev, s čimer bi dosegli večjo produktivnost dela. Povečati bo treba sodelovanje pri pripravi bolj racionalne porabe energije, predvsem s organizacijskimi spremembami in uvedbo delovnih nalog strokovnega delavca za to področje; s tehnološki in strokovnimi službami ter zunanjimi institucijami naj bi izdelali programe za bolj racionalno porabo vseh medijev, predvsem pa energije.

Za dobro poslovanje je nujna tudi priprava kvalitetnih načrtov remontov, velikih popravil in investicijskega vzdrževanja. Ker so stroški remontov zelo veliki, so nekatere večje remonte preložili na drugo leto, ko jih bodo izkoristili tudi za rekonstrukcije. Tako bo obratovanje bolj zanesljivo in tehnologija bolj kvalitetna, saj bodo ob rekonstrukcijah lahko uporabili najbolj sodobne materiale in dosežke. Načrti remontov so pripravljeni za celo železarno, vendar jih bo treba v proizvodnih obratih do konca leta še uskladiti, da bodo lahko pripravili vsa dela in naročili potrebne materiale ter lažje načrtovali stroške za posamezne uporabnike.

Delavci TOZD Tehnične dejavnosti se zelo trudijo, da bi prispevali k dobri letni poslovnim rezultatom cele železarne, zato za redna popravila izkoriščajo predvsem proste sobote, nedelje in praznike, ko naprave stojijo. Da bi lahko ob koncu leta čim bolj spraznili skladišča in pospešili odpremo, bodo vsa večja popravila v proizvodnji naredili šele ob koncu decembra. Čeprav je takšna usmeritev za delavce Tehničnih dejavnosti dodatna obremenitev, so zelo strpni in razumevajoči. Vedo, da je delo ob prostih dnevih nujno potrebno in da je tudi to njihov prispevek k boljšim poslovnim rezultatom cele železarne, zato do sedaj zaradi tega še ni bilo problemov.

Lilijana Kos

Osební dohodek za november

Letos smo samo v januarju in septembru povečali osebne dohodke bolj, kot je znašala mesečna rast življenjskih stroškov. November je tretji mesec, ko življenjski stroški niso porasli bolj od osebnega dohodka v Železarni.

Razmeroma ugodna primerjava osebnega dohodka (glede na oktober in glede na rast življenjskih stroškov) je posledica zunanjih in notranjih vplivov. Pri zunanjih vplivih moramo omeniti popravek cen in razmeroma ugodne možnosti nabave vložka. Notranjih vplivov pa je več:

— izdelovali smo program, ki je za kupce zanimiv kljub povečanju cen. Izdelali in prodali smo večjo količino proizvodnje, kot je bila predvidena z družbenim načrtom, znane težave na koncu meseca pa so preprečile, da bi v celoti izpolnili operativni načrt;

— uspeli smo izboljšati strukturo proizvodnje za 5 %, glede na oktober, glede na načrtovano pa je bila slabša za 2,7 %, medtem ko je prejšnje mesece precej bolj zaostajala;

— čeprav je zaradi praznikov november krajši od oktobra, smo od-

premili in prodali enako količino proizvodnje kot v oktobru;

— rezultat bi bil nedosegljiv, če ne bi delali tudi na sicer prosto soboto 19. novembra. En delovni dan več je prispeval k boljšemu uresničevanju načrtov in k večjemu osebnemu dohodku;

— na ugoden rezultat je vplivalo tudi neprekinjeno obratovanje obeh jeklarn vse tri praznične dni v novembru.

Delo na praznik pa tudi pomemben vpliv na višino osebnega dohodka;

— produktivnost se je povečala količinsko in vrednostno, zato je bil po merilih učinka osebni dohodek večji. Za delavce v individualni normi se je osebni dohodek povečal tudi zaradi vpeljave novega načina izračuna učinka, ki pri dobrih rezultatih

daje večji osebni dohodek kot po doslej veljavnih merilih;

— zaradi količinsko in vrednostno dobrih rezultatov smo povečali postavke osebnega dohodka za 5 %.

Vsi vplivi skupaj so prispevali, da je osebni dohodek na delavca za 15,4 % večji kot za oktober. Ker so po ocenah statističnih zavodov življenjski stroški porasli za okrog 15 %, smo torej v Železarni uspeli obdržati realno vrednost osebnega dohodka za oktober. Pri porastu osebnega dohodka so vse enote v približno enakem položaju. Dva plačana dneva več pri delavcih v sistemu dela 5+2 predstavljata približno enak osebni dohodek kot delo na praznike pri delavcih v sistemu dela 4+1.

Odstopanja nastajajo v večji meri le zaradi razlik pri učinkovitosti in nadurnem delu.

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 19. DO 25. DECEMBRA

19. decembra, Valentin MARKEŽ, Vzdrževanje, Jesenice, C. talcev 4 b, ☎ 83-345.
20. decembra, Roman SMOLEJ, FRS, Jesenice, H. Verdnika 36, ☎ 83-777.
21. decembra, Martin ŠKETA, TOZD Ploščati program, Bled, Alpska 1, ☎ 77-130.
22. decembra, Lado ŠKETA, strokovni sodelavec PO, Bled, Alpska 1, ☎ 77-136.
23. decembra, Albina TUŠAR, DSSS, Blejska Dobrava 16 b, ☎ 84-403.
24. decembra, Franc VIČAR, TOZD Okrogli program, Žirovnica, Rodine 51, ☎ 80-035.
25. decembra, Ivan VOH, splošni sektor, Jesenice, Tavčarjeva 8, ☎ 83-226.
Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 19. 12.	Ivo Leban	Ahmed Telalović
Torek — 20. 12.	Franci Zupančič	Ivan Slamnik
Sreda — 21. 12.	Janez Faletić	Marjan Trontelj
Četrtek — 22. 12.	Miran Kovač	Primož Zvab
Petek — 23. 12.	Miroslav Zupan	Aleš Robič
Sobota — 24. 12.	Matija Urh	Bojan Finc
Nedelja — 25. 12.	Vanda Eniko	Borut Cegnar

Služba obratne ambulante

Od 19. do 24. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar in III. obratna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
V soboto, 24. decembra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj.
Zdravstveni dom Jesenice — dispanzer za borce NOV
Od 12. do 17. decembra bo Dispanzer za borce NOV v Zdravstvenem domu Jesenice zaprt. Vsi borci, ki bodo potrebovali pomoč, bodo sprejeti v splošnih ambulantah.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.
POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražisar.
V soboto, 24. decembra, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražisar.
V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.
Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

17. in 18. decembra, Urša OBLAK, Dovje 78, ☎ doma 89-187, ☎ v službi 83-281.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Tabela 1

Primerjava ur in zaslužkov za november 1988 s predhodnimi obdobji

Obdobje	OD iz sredstev delovne organizacije					Indeks OD na leto '87
	ur na zaposl.	na uro	na delavca	za 182 ur	% učinka	
L. 1980	187,5	50	9.351	9.062	40,0	3,6
L. 1981	186,9	67	12.553	12.225	45,4	4,9
L. 1982	185,9	83	15.389	15.064	47,3	6,0
L. 1983	184,8	106	19.499	19.208	49,0	7,6
L. 1984	185,2	158	29.244	28.738	51,3	11,4
L. 1985	185,5	324	60.116	58.978	54,3	23,5
L. 1986	185,2	697	129.127	126.868	58,6	50,5
L. 1987	188,8	1381	260.825	251.342	59,9	100,0
I. 1988	185,2	2353	435.767	428.246	63,0	170,4
II.	180,5	2403	433.866	437.346	63,2	174,0
III.	188,8	2538	479.236	461.916	64,2	183,8
IV.	192,2	2710	520.300	493.220	3,9	196,2
V.	194,1	2780	539.070	505.960	5,6	201,3
VI.	187,2	2940	549.500	535.080	4,4	212,9
VII.	184,3	3330	613.090	606.060	8,3	241,1
VIII.	190,7	3540	675.430	644.280	8,6	256,3
IX.	188,4	3700	696.280	673.400	8,6	267,9
X.	189,8	4280	812.470	778.960	10,0	309,9
XI.	198,9	4710	937.380	857.220	11,9	341,1
I.—XI./88	189,1	3240	612.420	589.680	—	234,6
XI./87	187,7	1990	374.050	362.730	61,2	144,3
I.—XI./87	189,2	1350	256.200	246.430	59,7	98,1

Tabela 2

Struktura OD za november 1988

Vrsta izplačila	Znesek	Din na zaposl.	Struktura OD v %	
			19=100	14=100
1. Osnovni OD	3.013.030.018	530.068	56,55	72,24
2. Učinek	359.647.106	63.271	6,75	8,62
3. Skupaj 1—2	3.372.677.124	593.339	63,30	80,86
4. Nočni dod.	177.171.858	31.169	3,33	4,25
5. Popold. dod.	65.260.679	11.481	1,22	1,56
6. Nadurni dod.	65.891.629	11.592	1,24	1,58
7. Nedelj. dod.	53.380.632	9.391	1,00	1,28
8. Praznični dod.	58.450.968	10.283	1,10	1,40
9. Skupaj 4—8	420.155.766	73.916	7,89	10,07
10. Otežkočeni dod.	48.577.640	8.546	0,91	1,16
11. Dod. za del. dobo	259.274.920	45.613	4,86	6,22
12. Nagrade	56.981.750	10.025	1,07	1,37
13. Ostala plačila	13.218.040	2.325	0,25	0,32
14. Skupaj 3+9 do 13	4.170.885.240	733.764	78,28	100,00
15. Plačan praznik	585.847.800	103.065	11,00	14,05
16. Plačan dopust	316.792.946	55.735	5,94	7,60
17. Sobotni dopust	13.164.684	2.316	0,25	0,32
18. Nadom. OD za bol. ods.	241.582.590	42.500	4,53	5,78
19. Skupaj OD iz sred. DO	5.328.273.260	937.380	100,00	127,75

Seja delavskega sveta Železarne

9. decembra se je na 12. seji sestel delavski svet Železarne.

Delavski svet je ugotovil, da se sklepi 11. seje izvajajo (ali pa so dolgoročneje narave oziroma ugotovitveni), dopolnil pa je sklep 4.2., s katerim je dal v sprejem pravilnik o razvidu del in nalog, in se pravilno glasi: Delavski svet daje pravilnik o razvidu del in nalog delavskih svetov TOZD in DSSS v sprejemanje. V TOZD morajo konkretizirati oziroma dopolniti še 3., 6. in 12. člen pravilnika. Pravilnik naj bo v štirinajstidnevni javni razpravi po objavi v Železarni.

Delavski svet se je seznanil z osnutkom metodologije ugotavljanja del in nalog in ga daje v štirinajstidnevno razpravo. V štirinajstidnevno razpravo daje tudi osnutek pravilnika o osnovah in merilih delitve OD in dopolnitve samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in dela sklada skupne porabe. Za kvaliteto in strokovno vodenje javne razprave je delavski svet zadolžil direktorje

Borisa Vrtačnika v odbor za gospodarstvo.

Branka Banka in Leopoldino Ariani v odbor za kadre in družbeni standard.

Jožico Mavsar v odbor za splošne zadeve.

Mileno Bohinc v odbor za samoupravne splošne akte.

Delavski svet soglašajo z ustanovitvijo mešanega podjetja v ZRN in s sklepi, ki jih je sprejel delavski svet SOZD/SŽ na 3. seji 2. decembra. Pričela se bo javna razprava o pravilniku o osebnih dohodkih delavcev na začasnem delu v predstavništvih oziroma poslovnih enotah in podjetjih v tujini.

CSI-MZ

TOZD in vodjo DSSS.

7. decembra smo v Železarni volili delegate v samoupravne organe TOZD in nadomestne delegate v samoupravne organe DSSS in Železarne. Delavski svet se je seznanil s poročilom volilne komisije o poteku in izidu volitev. Rezultati so objavljeni v današnji številki Železarja. Delavski svet je izvolil naslednje delegate v svoje izvršilne in druge organe: Mirka Eržena, Janeza Korena in

Odbori za gospodarstvo

Odbori za gospodarstvo v TOZD Tehnične dejavnosti, Okrogli, Ploščati program ter Družbeni standard (sestali so se od 28. oktobra do 11. novembra) so obravnavali pravzaprav le dve skupni točki: poslovanje v prvih devetih mesecih letošnjega leta in vloge, ki jih nanje naslavlja razna društva in organizacije. V teh tozidih so odbori obravnavali tudi nadurno delo in inovacije ter izboljšave, določena pozornost pa je bila namenjena tudi specifičnim vprašanjem nagrajevanja v posameznih okoljih.

Ker o inovacijah in izboljšavah v Železariji objavljamo redno poročilo in ker je bilo tudi o poslovnih rezultatih v devetih mesecih že dosti povedanega in zapisanega, ugotovitev ne kaže ponavljati. O drugih vprašanjih, naprimer o nadurnem delu, pa iz sklepov, ki jih dobimo na CSI, žal ne moremo navesti konkretnih podatkov. V TOZD Tehnične dejavnosti, naprimer, odbor ugotavlja samo to, da »so tudi za oktober te ure v mejah planiranih«, v TOZD Okrogli program pa navajajo, da so »obravnavali in potrdili spiske izvršenih nadur v mesecu oktobru po obratih TOZD Okrogli program. Le v TOZD Družbeni standard je v sklepih odbora konkretno navedeno, da je bilo v TOZD opravljenih v oktobru skupaj 273 nadur ter kdo in kje jih je opravil, z dodatnim pojasnilom, »da je rednih nadur le 123, kar je za stalež 129 delavcev minimalno«.

Kljub izgubi, ki nas pesti, nenehni pozitivni karčevanju in racionalnejši organizaciji dela (viški delavcev), slabim delovnim pogojem v določenih okoljih, težavam pri oskrbi z rezervnimi deli in podobnim, pomoč, ki jo nudijo odbori za gospodarstvo najrazličnejšim dejavnostim v svojem okolju, ne presahne. Finančno ovrednotenih podatkov, koliko znesla ta pomoč v konkretnem primeru ali kumulativno za celo leto (na osnovi česar bi si lahko zastavili alternativno vprašanje, koliko bi to pomenilo za reševanje določenih konkretnih situacij znotraj železarne, vključno s sredstvi, ki jih delimo iz sklada skupne porabe, reklame, izredno plačano odsotnostjo, raznimi »malimi in velikimi« uslugami) žal nimamo. Iz podatkov, ki jih navajamo v nadaljevanju (še posebej pa, če bi jih ovrednotili kumulativno za celo leto), pa lahko ocenimo, da pomoč ni tako majhna. Žal tudi sklepi odborov niso vedno konkretno oblikovani (kvantificirani).

V TOZD Tehnične dejavnosti odbor naprimer samo navaja, da se Kinološkemu društvu Jesenice kot dobitku odbori material, ki za TOZD ni več uporaben (nič o tem, koliko) ter, da se društvu za telesno vzgojo Jesenice odobri odkup materiala za snegobrane preko male prodaje (nič o tem, koliko). Dovolil je tudi to, da snegobrane izdelajo v delavnicah tozda delavci te TOZD, ki so sicer člani društva (tudi o tem ni besede, ali v okviru rednega ali prostega časa).

Odbor v TOZD Okrogli program je bolj konkreten, pa tudi, vsaj zdi se tako, tokrat bolj radodaren: Sportnemu klubu Jesenice — sankaskemu klubu je podaril deset kilogramov žičnikov 100 in deset kilogramov žičnikov 260, Namiznoteniškemu klubu Jesenice — sekciji Murova 400 kilogramov pletene žice, KUD Jaka Rabič z Dovjega 20 kilogramov sortiranih žičnikov in tri tone betonskega železa, Namiznoteniškemu klubu Jesenice 220 kilogramov betonske žice (kolobar), 25 kilogramov nesortiranih žičnikov, 3x2 kilograma elektrod Jadran, 100 kilogramov odpadnih palic, 30 kilogramov pocinkane žice, Lovski družini Dovje 3x2 kilograma elektrod Jadran, 2x30 kilogramov pocinkane žice, 100 kilogramov odpadnih palic, 220 kilogramov betonskega železa (kolot), 25 kilogramov nesortira-

nih žičnikov, TVD Partizan — Društvo za telesno vzgojo in rekreacijo 150 kilogramov žičnikov 6x180, Osnovni organizaciji sindikata Splošne bolnice Jesenice pa 2x2,5 kilograma sortiranih žičnikov, 2x2 kilograma elektrod Jadran, 2x30 kilogramov odpadne pocinkane žice ter 50 kilogramov odpadnih palic.

Tudi odbor v TOZD Ploščati program ni bil preveč ozkočen. Pihalnemu orkestru jeseniških železarjev je podaril tisoč kilogramov odpadnih hladno valjanih trakov, deset nerjavnih plošč 0,5 x 1000 x 2000 milimetra in tri vratne podboje, Zvezi za kegljanje na ledu Jesenice 500 kilogramov odpadnih hladno valjanih trakov, dve nerjavni plošči 0,5x1000x2000 milimetra, Tehniškemu muzeju Železarne 30 metrov U profila, Lokostrelski sekciji TVD Partizan Javornik-Koroška Bela 700 kilogramov profilov, Namiznoteniškemu klubu Murova 60 metrov odpadnega profila, KUD Jaka Rabič z Dovjega pa deset nerjavnih plošč 0,5x1000x2000 milimetrov.

Prav bi bilo, če bi si enkrat člani odborov za gospodarstvo ob vseh teh podarjenih polizdelkih zastavili vprašanje, če se s temi darili mogoče ne ustvarja v naši ožji okolici takomimovani »sivi trg«, ki mimo rednih poti in

V začetku leta 1987 je v zvezi z mojim opozorilom samoupravnih delavski kontrolni železarne, da odbori za gospodarstvo niso pooblašeni za dajanje materialnih sredstev posameznim društvom in organizacijam, pravna služba železarne podala naslednje mnenje:

»V zvezi z vprašanjem upravičenosti sklepov odbora za gospodarstvo glede dajanja materialnih sredstev, in sicer t.i. odpadnega materiala posameznim društvom itd., podajamo naslednje mnenje:

Odbori za gospodarstvo v temeljnih organizacijah so izvršilni organi delavskega sveta. Pristojnost izvršilnega organa je predvsem predlagalna nasproti delavskemu svetu, izvršilna s tem, da se določeni sklepi izvajajo in kontrolna, pristojnost odbora za gospodarstvo kot izvršilnega organa sodoločene v statutu. Pri pregledu teh pristojnosti je ugotoviti, da statut konkretno ne opredeljuje pristojnosti, ki so navedene v vprašanju. Vendar pa v statutu zasledimo določbo, s katero delavci TOZD pooblašajo odbor za gospodarstvo, da v konkretnih zadevah tudi odloča, in sicer, kadar gre za nadaljne izvrševanje že sprejetih sklepov, programov, načrtov, poslovne politike in drugih sklepov, ki jih je sprejel delavski svet ali zbor delavcev. Iz navedenega člena torej izhaja, da odbor lahko pridobi določene pristojnosti tudi na podlagi sklepa delavskega sveta ali planskih aktov oz. drugih aktov, ki jih sprejemajo delavci na zborih, zato bo potrebno pristojnost odbora glede dajanja materialnih sredstev posameznim društvom konkretno opredeliti, ne glede na to, da gre v bistvu za odpadni material, ki pa ima še vedno določeno vrednost.«.

običajnega trga (in mogoče tudi mimo srečelov) pridno oskrbuje raznorazne obrtnike in druge porabnike.

Nekoliko drugačno vprašanje (ki pa ni novo) pa se nam zastavlja ob ugodno rešeni vlogi Mirana Kneževića (odbor v TOZD Družbeni standard) v zvezi z najemom našega pred leti neuspešno saniranega Doma na Mežakli; tam kjer »podjetniki« iz združenega dela že obupajo, privatnik ocenjuje, da se mu bo delo vendarle izplačalo. Pogoji za najem so naslednji:

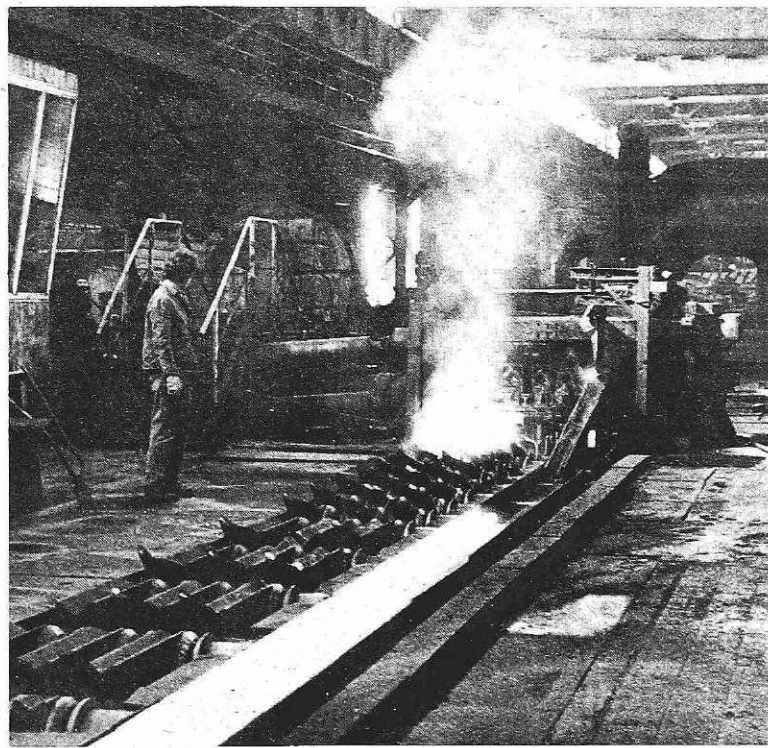
- najemna pogodba se sklene za največ petnajst let;
- najemniku se dovoli adaptacija stavbe po obstoječem načrtu in skladno z zahtevami železarne;
- železarna si pridrži pravo koriščenja kapacitete;
- železarna si pridrži pravico upravljanja z okolico v zvezi s prireditvami, ki jih sama organizira;
- najemnina se poračuna z vloženi sredstvi najemjemalca.

Odbor je obenem zadolžil pravno službo, da uredi vse potrebno za sklenitev pogodbe.

Odbor v TOZD Družbeni standard je tudi ugotovil, da je bilo največ odpisane toploga obroka letos prav meseca oktobra. Prednjačita Jeklarna 1 (odpis 1,23 % od skupnega števila toplih obrokov) in Hladna valjarna Bela (1,72 %). V HVŽ je bil odpis 0,42 %; Javornik 1,03 %, Jeklarna 1 0,14, medtem ko kantine na pripravi vložka, Jeklovleku in Žicu sploh niso imele odpisa. Denarna vrednost odpisanih obrokov je bila okrog 1.169.000 dinarjev.

Omenim naj še, da je odbor v TOZD Okrogli program obravnaval tudi predlog za povišanje cenikov za pakiranje žebeljev in razkladanje surovin ter opravljanje drugih del. Določil je tudi normative dela za vlečnoravnalni del Schumag 2 v obratu Jeklovlek. Odbor za gospodarstvo v TOZD Ploščati program je obravnaval korekcije premijskega pravilnika v Valjarni debele pločevine, pod točko razno pa je povečal tudi stimulacijo za zbiranje in sežig odpadne gošče v HVB z 20.000 na 30.000 din za kubični meter. Potrdil je tudi povečanje stimulacije za zmanjšanje stroškov porabe valjev HVB za 50 %.

CSI-Božidar Lakota

V Valjarni žice in profilov (foto: Irena Kučina)

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri Predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice

razpisuje za leto 1989 pet priznanj Sveta za družbenoekonomski položaj žensk v občini Jesenice,

ki bodo podeljena ob praznovanju Dneva žena 8. marca 1989.

Priznanje Sveta se podeljuje posameznicam, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične in organizacijske dosežke pri razvijanju in krepitvi socialističnih samoupravnih družbenih odnosov.

Priznanje Sveta se podeljuje tistim posameznicam in organizacijam, ki so s svojim delom pred vojno in po vojni s svojimi osebnimi kvaliteta prispevali k dosežkom trajnejšega pomena in so s tem vplivali na uveljavljanje in razvoj socialističnega sistema, socialističnih družbenih odnosov, zlasti pa za dosežke, ki pospešujejo neposredno uveljavljanje enakopravnosti žensk na vseh področjih in oblikah družbenega življenja.

Kandidatke za podelitev priznanja Sveta lahko predlagajo organizacije združenega dela, SIS, posamezne družbenopolitične organizacije in društva.

Predloge sprejemajo na Občinski konferenci SZDL Jesenice do 15. januarja 1989. Kasnejši prijavi ne bomo upoštevali.

Svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk pri P OK SZDL Jesenice

Včeraj je bila seja skupščine SIS za varstvo pred požarom

Včeraj, 14. decembra, je bila ob 12. uri v spodnjih prostorih restavracije železarne 6. seja skupščine SIS za varstvo pred požarom. Ker je bil zaključek redakcije Železarja pred sejo skupščine, ni bilo možno pravočasno ugotoviti, ali je bila skupščina tudi izvedena. Možno je namreč, da je bila nesklepčna, saj je vprašanje, koliko delegatov iz Železarne se je te seje udeležilo. Po podatkih, ki so bili na razpolago v torek, je kazalo precej slabo (podobno kot pri prejšnji seji skupščine).

Gradivo za prejšnjo sejo skupščine SIS za varstvo pred požarom so namreč v železarni obravnavali le na seji delegacije delovne skupnosti skupnih služb, v temeljnih organizacijah pa se po naši evidenci ni sestala nobena delegacija. Skupščine pa se niso udeležili delegati TOZD Ploščati program, Tehnične dejavnosti in Komerciala (kljub temu, da so nam iz teh TOZD sporočili, kateri delegati naj bi šli na sejo).

Za včerajšnjo sejo skupščine SIS za varstvo pred požarom pa so delegacije prejele v obravnavo naslednje gradivo, ki ga v nadaljevanju povzemamo.

Predlog rebalansa finančnega načrta SIS za varstvo pred požarom za leto 1988 je potreben zaradi več vzrokov, dejanska inflacija je bila veliko večja, kot je bila predvidena pri sprejemanju finančnega načrta, poleg tega mora ta skupnost vračati 40% že vplačanega prispevka vsem temeljnim organizacijam, ki poslujejo z izgubo. Zato in zaradi ocenjenega izpada dohodka SIS je treba omejiti investicijske programe izvajalcev (v delegatskem gradivu so podrobno navedene naloge, ki jih je treba črtati).

Sklep o začasnem financiranju potreb požarne varstva v prvih štirih mesecih 1988 dovoljuje sorazmerno približno enako višino izdatkov kot v letošnjem letu (torej brez upoštevanja inflacije).

Spremembe in dopolnitve statuta SIS za varstvo pred požarom so potrebne zaradi večkratnih sprememb števila delegatskih mest v skupščini te SIS v času od sprejetja statuta. Med drugim se skladno s predlogom železarne spremeni tudi število delegatskih mest za železarno s prejšnjih osem na sedanjih sedem (vsaka TOZD in DSSS ima po eno delegatsko mesto).

Nada Dejak
CSI

Obvestilo

Napovedano predavanje dr. Vida Pečjaka je zaradi zadržanosti predavatelja prestavljeno z 21. decembra 1988 na 11. januarja 1989, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine. Za spremembo se opravičujemo.

ZIT

Pregled sestankov SDS

V enem izmed prejšnjih Pregledov sestankov SDS (48. številka ŽELEZARNE 2, zapisali: »Po zapisnikih sodeč bi lahko rekli, da so v tem obratu vse svoje probleme, na katere so se ne tako davno opozarjali, že razrešili, saj v zapisnikih ne zasledimo nikakršnih predlogov, vprašanj, zahtev ali pobud.« Prav ta zapis je, kot delavci vseh štirih izmen kontiliva poudarjajo v zapisniku z dne 2. decembra, med njimi povzročil burno reakcijo, kajti, kot pravijo, »nasprotno od tega, mi še zdaleč niti nismo začeli reševati naših problemov, ker je dosedanja praksa pokazala, da povsod naletimo na gluha ušesa«.

Lekcija, ki smo jo dobili, ni nekaj novega. Molk (odsotnost opozoril, vprašanj, predlogov, pobud), s katerim se na sestankih (ali v zapisnikih) pogosto srečujemo, še ne pomeni, da problemov v nekem okolju ni, temveč ravno nasprotno, pogostokrat opozarja, da v določenem okolju ni prave volje za reševanje tekočih aktualnih vprašanj. Delavci se tudi na področju samoupravljanja zatekajo k takomimovani pasivni resistenci (včasih že vnaprej grozijo, da bodo prenehali s samoupravnimi aktivnostmi), ko jim večkratna izkušnja pokaže, da se za njihova stališča nihče ne zmeni, da govorijo »gluhim«, ali pa, da se ob praznih objubah nobena stvar ne premakne v željeno smer. Na dejanske razmere so pripravljene opozoriti šele, ko prizadeti zaradi napačne (zato provokativne) razlage njihovega molka uvidijo, da bi molk utegnil škodovati njihovim interesom oziroma zaželenemu razreševanju problemov. Te ugotovitve v bistvu potrjuje tudi sogovornik iz Jeklarn 2, ki je po telefonu med drugim omenjal, da na probleme novembrskih zapisnikov niso opozarjali, ker jih tako nihče ne posluša.

Zapisniki s novembrskih sestankov v Jeklarni 2 so tako svojevrsten dokaz, da zapisniki ne predstavljajo vselej relevantnih in-

formacij o stališčih delavcev in o problemih v nekem konkretnem okolju. Dejstvo, da so preko telefona povpraševali (dne 6.12.), če smo na CSI že prejeli njihov zapisnik (kar ni edini primer) in da so ga nato (7.12.) osebno dostavili, pa po eni strani kaže, da verjamejo v moč javne besede, po drugi pa, kar tudi ni edini primer, da vodstva včasih zadržujejo (se boje javne besede), zapisnike o problemih, ki se prepočasno rešujejo. Seveda je v interesu vseh, celotne Železarne, da bi se problemi v Jeklarni 2 čimbolj uspešno razreševali in da bi se to v čimvečji meri končno zrealiziralo tudi v skupnem poslovnem uspehu delovne organizacije.

V zapisniku s skupnega sestanka SDS kontiliv 1,23 in 4 iz obrata Jeklarna 2 — udeležilo se ga je tudi vodstvo kontiliva in predsednik sindikalne konference TOZD Talilnice Bogomir Ličof — so, kot pravijo, nanizali »samo nekaj vprašanj in problemov, na katere bi radi odgovore in pojasnila odgovornih delavcev v TOZD in delovni organizaciji«. Probleme navajam dobesedno po zapisniku:

»1. Kdaj bo začel veljati novi sistem nagrajevanja po delu? Zanimna nas, če se ugotovi, da je bilo naše delo do sedaj premalo ovrednoteno, ali smo upravičeni do nadomestila za nazaj?«

2. Kdaj bodo začeli veljati otežkočeni dodatki? Zanimna nas, ali bodo veljali tudi za nazaj — vsaj od taktat, ko smo te dodatke prvič uradno zahtevali? Zahtevani so bili 17. julija 1988.

3. V Železarni Jesenice imamo strokovni tim, ki je zadolžen za rezervne dele in vzdrževanje delovnih naprav. Reči moramo in poudarjamo, da ta tim ne dela dobro, ker se iz dneva v dan srečujemo s problemi in to z večino nameni in istimi problemi. Samo za primer: Na vozu za vstavljanje slepe brame na kontilivu v Jeklarni 2 smo opozarjali, da reduktor ni v redu več mesecev. Šele taktat, ko je ta popolnoma odpovedal, so šli v akcijo za popravilo enega od dveh obstoječih in smo morali več kot en mesec delati na lastno odgovornost in na osnovi lastne prakse, ki je ta naprava absolutno ni primerna prenašati. Samo zato, da rešujemo proizvodnjo. Drugi problem je vrtljivi stolp. Livna ponovca se mora premikati gor-dol. Ta je sedaj fiksna in nam ta način otežkoča delo, plus tega pa nam

s takim obratovanjem grozi nevarnost za življenje. Tretji problem je nastopil ob prvem večjem mrazu. Prišlo je do zamrznitve industrijske in pitne vode v oddelku kontiliva. Industrijsko vodo moramo obvezno imeti zaradi samega tehnološkega postopka. S to smo se sami oskrbovali s sodovi iz drugih oddelkov. Vzdrževanje je bilo tako obveščeno, a žal so bili vsi gluhi, ker so bili prazniki. Nihče se ni niti pozanimal za to, mi pa smo pet na lastno odgovornost in iz nadržljivost delali. Lahko bi, iz varstvenih razlogov, komodno odklonili delo. Samo za primer: V slučaju, da bi se kakšen delavec opeknel, kot se je dogajalo, s kom bi ga pogasili? Četrty problem je ogrevanje komandnih kabin, bivalnih prostorov in pisarn. Odgovorni za to pomanjkljivosti ne izvajajo svojih delovnih nalog in smo mnenja, da se zamenjajo in pokličejo na odgovornost.

4. Vemo, če se peč iz kakršnihkoli razlogov ustavi, da mi delavci drugih oddelkov nimamo kaj delati. Če je ta zastoj daljši od dveh dni, bi želeli na nek način poiskati boljše in ugodnejše rešitev, ne pa, da moramo letni dopust koristiti prisilno, ker vsi vemo, da ga potrebujemo, ravno tako kot ostai, za neke druge namene, ki jih vsak že prej planira v tekočem letu. Tudi to vemo, da delovna organizacija razpolaga s polovico delavčevega dopusta — samo ne z enim in istimi delavci.

5. Veliko smo razpravljali o pripombah delavcev na malico. Ta je pod vsako kritiko. Čez praznike so včasih za delavce, ki so delali v proizvodnji in delovnih mestih, kjer se proces ne more prekiniti, pripravili dobro malico, danes pa še zdaleč ne dobimo takšne, kot bi morala biti. Samo primer: Kruh je zamrznjen, hrana oziroma topli obrok neokusen. Kruha je premalo; predlagamo, naj se hrana izboljša, pa naj bo zaradi tega tudi dražja.

6. Kdaj se bo rešil problem prenašanja vmesnih ponov? Ta primer je zgrešen že v samem projektu Jeklarn 2, ker kontiliv od samega poizkusa obratuje brez naprave za prenašanje vmesnih ponov. Še sedaj delamo na provizoričnem način kot pri samem začetku in izgleda, da ta naš način nekomu ugaja in mu je mar za nas. Opozarjamo, če pride do nesreče, kdo bo za to odgovoren? To bi večkrat opozarjamo in zahtevamo, od tega še danes ni nič. Objubi-

Popravek 19. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih TOZD in DSSS

V 19. členu samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih, ki je bil objavljen kot priloga 47. - 48. številke Zelezarja 24. novembra 1988, je pri naštevanju del SEKTORJA TEHNIČNE KONTROLE prišlo do napake. Iz seznama del je potrebno črtati naslednje alineje:

- (3) — sodelovanje pri izbiri opreme glede na tehnološke možnosti in usklajevanje tehnologije v Zelezarni,
 - (4) — sodelovanje s potencialnimi potrošniki novih izdelkov in reševanje kvalitete problematike,
 - (5) — sodelovanje z zunanjimi inštituti na področju raziskovalne dejavnosti,
 - (14) — reševanje problematike proizvodnje tehnološkega značaja v temeljnih organizacijah in spremljanje kvalitativnih kazalcev,
 - (15) — izdelava statističnih analiz,
 - (20) — programiranje raziskovalnih nalog s področja pridobivanja železa in jekla vroče in hladne predelave, toplotne obdelave, specialnih jekel, tehnologije varjenja in dodajnih materialov ter fizike kovin.
- V (16) alineji: izdelava tromesečnih, polletnih in letnih poročil s področja kvalitete reklamacij, energije in podobno — se črta beseda "energije".

V tekst pa je potrebno dodati dve novi alineji:

- sodelovanje s potrošniki in reševanje kvalitativne problematike,
- spremljanje kvalitativnih kazalcev in izdelava statističnih analiz.

Pravilna je torej naslednja opredelitev nalog, ki jih bo sektor tehnične kontrole opravljal za temeljne organizacije:

- programiranje nivoja kvalitete izdelkov,
- opravljanje arbitražnih preiskav in analiz,
- kontroliranje izvajanja tehnoloških predpisov v procesu proizvodnje,
- opravljanje vseh preiskav metalurškega značaja s porušitvijo in brez nje,
- opravljanje vseh vrst kemičnih analiz,
- atestiranje materiala in izdajanje ustrezne dokumentacije,
- reševanje reklamacij,
- vhodna kontrola surovin za metalurško proizvodnjo,
- kolavdiranje materiala v medfazni proizvodnji in pri odpremi naročnika,
- kvalitativna kontrola v medfazni proizvodnji,
- sodelovanje s potrošniki in reševanje kvalitativne problematike,
- spremljanje kvalitativnih kazalcev in izdelava statističnih analiz,
- izdelava tromesečnih, polletnih in letnih poročil s področja kvalitete, reklamacij in podobno,
- sodelovanje pri reševanju problematike klimatizacije in ekologije,
- pridobivanje priznanj klasičnih družb in ladijskih registrov,
- vpeljava samokontrole v proizvodnih obratih.

Prosimo, da ta popravek upoštevate pri sprejemanju samoupravnega sporazuma.

SEOI

Vodja oddelka za organizacijo dela
Pavel Peterman, l.r.

Kadrovsko gibanje v novembru

	Sklénili delovno razmerje				Prekinili delovno razmerje								
	iz JLA	štipendisti ostali	Skupaj	v JLA	discipl. odpust	po sklepu ODR	upokojeni	umrli	Skupaj	stanje 30. 11. 87	stanje 30. 11. 88	plan 1988	
TOZD/DS													
Talilnice		—		1		2		3	887		729	682	
Ploščati program		—		1	1			2	1148		1081	1051	
Okrogli program	1	1		1	1	2		4	890		869	907	
Tehn. dejavnosti		—			6	1	1	8	1961		1829	1875	
Komerciala		—						—	155		153	156	
Družbeni standard		1	1				1	1	197		187	200	
DSSS		—			1			1	963		834	776	
Železarna (1)	1	—	1	2	—	3	9	5	2	19	6191	5682	5647
Kader v pripravi (2)											104		
1+2 Skupaj											5786		

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Said Alagič, 1933, Jeklarna 1 — 33 let v ŽJ; Asima Mulalič, 1936, Elektrode — 17 let v ŽJ; Nura Mulalič, 1938, Elektrode — 17 let v ŽJ; Jakov Soldan, 1929, Jeklarna 1 — 26 let v ŽJ in Hinko Zorko, 1934, Strojne delavnice — 31 let v ŽJ.

UMRLI:

Ivan Dakskofler, 1931, Družbeni standard — 33 let v ŽJ in Ivan Kristan, 1940, Vzdrževanje — 29 let v ŽJ.

li so nam v konstrukcijski delavnici narediti napravo, dobavni rok naj bi bil 31.7.1988, do danes (štiri mesece) pa še nič od tega. Kdo je za to odgovoren. Zahtevamo točen odgovor in kakšne ukrepe proti tej osebi bodo zavzeli?

7. Zanima nas, ali so delavci Vatrostalne dolžni, da v hali vlivališča razkladajo oziroma nakladajo vmesne ponovce na voz, in če so, zakaj to ne delajo? Ker menimo, da za te naloge prav gotovo računavamo, izvajajo pa jih ne, kljub temu, da bi jih morali, zakaj jih morajo potem delavci oziroma delovodje kontiliva priganjati, da to naredijo, še posebej na nočni dnini jih proti koncu dneva nikjer ne dobimo in smo prisiljeni te delovne naloge opravljati sami, poleg svojih, ki jih imamo preveč. Hočemo točen odgovor.

8. Kdaj bomo dobili ustrezna in za delavce na kontilivu predpisana zaščitna sredstva? Ta, ki jih imamo sedaj, so do skrajnosti iztrošena in uničena. Vsega skupaj imamo 8 (osem) plaščev in jih uporabljamo kar 35 (petintrideset) ljudi naizmenično. Ta sredstva oziroma zaščitne plašče smo sami prinesli iz ZRN s praktičnega dela. Zanima nas, s kom bi delali, če tega ne bi prinesli?

9. Avtobus, ki pelje nočno dnino v Jeklarno 2 ob 21.20, popolnoma ustreza, toda kakaj ne pelje tudi ob prostih sobotah, nedeljah in praznikih? Mar mislijo, da mi tudi takrat počivamo? Moramo poudariti oziroma imamo pripombo na to, ker je dosedanja praksa pokazala, da tudi avtobusi v dopoldansko dnino pridejo pod Jeklarno 2 prepozno in je potem tudi zamenjava nočne dneve na delovnih mestih, ki neprekinjeno obratujejo, oziroma na napravah, kjer se delo ne more prekiniti oziroma ustaviti, prepozna. Zato predlagamo, naj eden od avtobusov pelje izpred upravne zgradbe Jeklarn 2 ob 6.10, ne pa ob 6.05 kot sedaj.

10. Delavci nismo zadovoljni s sanitarnimi prostori, ker so odtočne cevi v kopalnicah po projektu zgrešene. To se je pokazalo takoj na začetku. Voda slabo odteka in je neprimerno, da se kopamo v poplavi. Prhe so bile elegantno narejene, samo vsi vemo, da v takih kopalnicah ne niso primerne, ker se hitro pokončajo. Zato zahtevamo, naj se naredijo klasične prhe. Le-te bodo gotovo bolj trpežne in jih bomo dalj časa imeli za uporabo kot sedanje.

11. Delavci niso zadovoljni s plačami. Vprašujejo, kaj je z nagrajevanjem za dobro delo. Povprečje je nerealen prikaz višine osebnega dohodka. Delo na tri izmene ni dovolj ovrednoteno. Zanima nas, kako se izvajajo ukrepi poslovnega odbora?

12. Delavci se ne strinjajo s sedanjim izplačilom osebnega dohodka. Predlagajo, da se predjem (akontacija) izplačuje v višini najnižjega osebnega dohodka v Železarni Jesenice 1. (prvega) v mesecu za vse enako, 15. pa ostalo.

13. Kaj je z informacijami in kdo je zadolžen za dostavo teh v Jeklarno 2. Najbrž že veste, da pri izhodu iz valjarn ni mogoča in da ni dostopna informacija delavcem, ki se peljejo z avtobusi in to, da se informacije nahajajo pri vratarju, za nas ni odgovor. Zahtevamo informacije pri našem vratarju v Jeklarni 2.

14. Zakaj ni bilo rezervnih delov za peč, da smo morali pri zadnji okvari spreminjati plan remonta in vse drugo. Menimo, da je tudi za to nekdo odgovoren. Upamo, da smo predrago plačali to šolo in posameznikovo malomarnost.

15. V oddelku kontiliva smo pred enim letom zahtevali še 10 vmesnih ponovc, ker se je pokazalo, da sedanje število obstoječih ni zadostno. Zanima nas, do kam je ta zadeva prišla in, ali sploh kdo na tem še kaj dela in kdo je za to odgovoren? Sedanje vmesne ponovce so potrebne popravila, jih pa ni mogoče popravljati, ker bi s tem ovirali proizvodnjo.

16. Zanima nas, ali je voda na kontilivu in v adjustaži pitna ali ne, ker se širijo govorice, da je to navadna industrijska voda. Hočemo točen odgovor, dokler je še čas za to (da ne bo pozneje prepozno).

17. Delavce zanima, kaj je z beneficirano dobo v Jeklarni 2. Vzdrževalci v Jeklarni 2 (elektrikarji), ki vzdržujejo te naprave, imajo beneficirano dobo, mi delavci, ki delamo na teh napravah, pa še danes nič ne vemo.

Kako uresničujemo delovne cilje kadrovskega sektorja?

Kadri so s svojo vlogo, strokovnostjo in položajem odločujoč dejavnik pri doseganju sprejetih programov in nadaljnjem razvoju Zelezarne. Zato sta oblikovanje in uresničevanje kadrovske politike pravica in dolžnost slehernega delavca. Kadrovske politiko določamo in uresničujemo s sprejemanjem najrazličnejših sistemskih, samoupravniplanskih in strokovnih odločitev ter z izvajanjem strokovnih kadrovskih postopkov. To je vsota načrtov, ukrepov, navodil, predpisov in postopkov, ki se nanašajo na že zaposlene delavce in na kader v pripravi (delavci, ki se pripravljajo, da se bodo vključili v delovni proces), katerih cilj je pridobivanje, razvijanje in izpolnjevanje kadrov, potrebnih za uresničevanje ciljev delovne organizacije.

Od kadrovske politike so v precejšnji meri odvisni tudi uspešnost in zadovoljstvo delavcev pri delu ter medsebojni odnosi v kolektivu. Kadrovska politika, ki se izvaja v Zelezarni, je, po besedah direktorja kadrovskega sektorja Joža Kobentarja, v skladu s sprejetimi principi poslovne politike naše delovne organizacije, vendar je povsod v operativni zaradi različnih vzrokov ne izvajajo dosledno.

Naraščajoča kriza in slabi poslovni rezultati so v avgustu 1987 pospešili pripravo in sprejem ukrepov za izboljšanje razmer v Zelezarni. Na kadrovskem področju smo si zastavili naslednje naloge: pospešiti vlaganja v znanje, da bi povečali količino znanja in sposobnost delavcev za delo; pri napredovanju in nagrajevanju delavcev upoštevati njihovo izobrazbo in sposobnosti; zagotoviti delavcem, da kar najbolj razvijejo svoje sposobnosti za opravljanje dogovorjenega dela; strokovne službe morajo izdelati konkretne predloge za izvedbo posameznih nalog v TOZD; pospešiti izvedbo mikroorganizacije in določiti optimalno zasedenost pri izvajanju del in nalog; izdelati programe za vključevanje viškov delavcev na tista področja dela, kjer najbolj primanjkuje delavcev in ki izdelujejo izdelke, po katerih je največje povpraševanje; zagotoviti pogoje za uspešno vključevanje delavcev v delovni proces; odpravljanje familiarnosti, ki preprečuje dosledno izvajanje dela oziroma nalog in ugotavljanje odgovornosti. Z uresničevanjem zastavljenih nalog smo želeli premostiti že dalj časa trajajočo neskladja med dejanskim in potrebnim številom delavcev.

Danes so v Zelezarni razmere na področju kadrov bistveno drugačne od tistih v času pripravljanja in sprejemanja omenjenih ukrepov, saj smo takrat še govorili o pomanjkanju delavcev, sedaj pa se zaradi spremembe tehnologije, odločitve o polni, produktivnejši zaposlenosti že zaposlenih delavcev in reorganizacije srečujemo celo z viški delavcev. Kljub temu so ti ukrepi še vedno aktualni. V kadrovskem sektorju so iz njih izpeljali štiri osnovne delovne cilje za delovanje v novih razmerah: število zaposlenih moramo uskladiti z načrtom, usposobiti operativne delavce in ostale zaposlene za delo, ki ga opravljajo; zmanjšati stroške in povečati delež višje kvalificiranih delavcev v skupnem številu zaposlenih.

Po načrtu bi morali imeti v Zelezarni ob koncu letošnjega leta 5647 zaposlenih delavcev. Prizadevanja za manjše število zaposlenih so že dala pomembne rezultate, saj imamo trenutno 5786 zaposlenih, od tega 5682 delavcev, ki delajo v proizvodnji in za proizvodnjo in 104 delavce, ki predstavljajo kader v pripravi (pripravnik). V kadrovskem sektorju so v okviru zadnje reorganizacije od leta 1987 načrtovali in izvedli preko 3000 razporeditev in razporeditev delavcev; to je pomembno delo, ki pa ga brez sodelovanja vodstev obratov, temeljnih organizacij in delovne skupnosti ne bi mogli izpeljati.

Razveseljivo je, da se je ob postopnem zmanjševanju zaposlenih začel tudi proces sprememb v miselnosti o potrebnem številu delavcev za načrtovano proizvodnjo. Skoraj v vseh delih Zelezarne je prisotna pripravljenost za določanje potrebnega števila delovnih mest, za optimiranje potrebnih delokrogov ter opuščanje tistih del in nalog, ki v sedanjih razmerah niso pomembne za razvoj naše delovne organizacije, pravi Kobentar.

Tudi na področju usposabljanja delavcev je bilo v letošnjem letu opravljeno pomembno delo. Raznih oblik usposabljanja se je udeležilo 290 vodilnih in vodstvenih delavcev ter 160 strokovnih delavcev, ki opravljajo razne operativne naloge. V januarju prihodnje leto bo zaključeno tudi usposabljanje delovodij, nato pa bodo organizirali še usposabljanje za tiste vodstvene in vodilne delavce, ki doslej še niso bili vključeni vanj. Zanimivo je, da se strokovni delavci vedno bolj zanimajo za dodatno usposabljanje in strokovno literaturo, ker čutijo potrebo po osvajanju novega znanja, ki ga lahko pridobijo samo zunaj delovne organizacije.

Eden od ciljev kadrovskega sektorja je tudi kontrola in zmanjšanje stroškov, ki nastajajo tu v okviru dejavnosti za celo Zelezarno. Na tem področju je pomembno prizadevanje za pridobitev nepovratnih sredstev posebnega sklada pri Zvezi skupnosti za zaposlovanje, ki jih bomo morali uporabiti strogo namensko za prekvalifikacije in dokvalifikacije delavcev. V letošnjem in naslednjem letu naj bi na ta način pridobili okrog milijarde dinarjev sredstev.

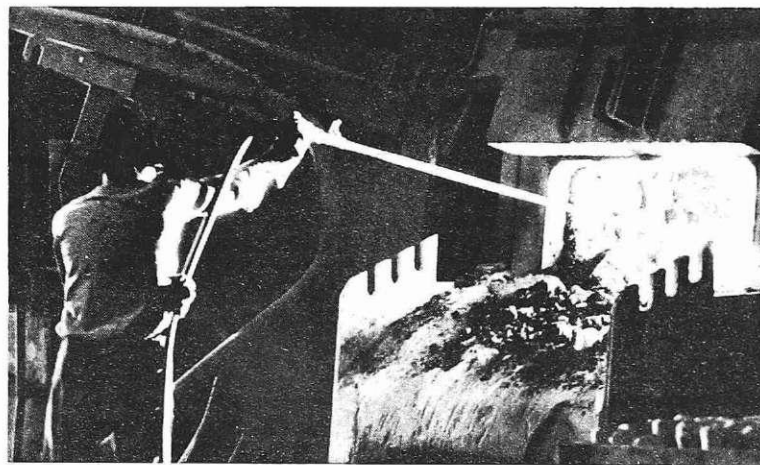
Povečanje deleža višje kvalificiranih delavcev v skupnem številu zaposlenih je dolgoročnejša naloga, ki bo dala rezultate šele čez čas. Da bi

dosegli povečanje na tem področju, so v kadrovskem sektorju razpisali več štipendij in izboljšali možnosti za izobraževanje ob delu ter iz dela. Število višje kvalificiranih delavcev se sicer ne povečuje tako hitro, kot bi želeli, vendar teče ta proces v pričakovani smeri. Bistven napredek pri tem pa bo dosežen šele z uresničevanjem tistega dela programa o postopnem zmanjševanju števila zaposlenih, ki govori o potrebni izbrazbi posameznih delavcev.

Z uresničevanjem zastavljenih nalog in izvajanjem ukrepov v kadrovskem sektorju, po Kobentarjevih besedah, dosegajo oziroma želijo doseči še: da bo pridobivanje kadrov izhajalo iz strokovno opredeljene strukture dela, ob upoštevanju razvoja; da bomo pri sprejemanju, razporejanju, prerazporejanju in napredovanju delavcev izhajali iz usmeritev strokovne komisije (sestavljene iz psihologa, zdravnika medicine dela in kadrovika); da bo sistem izobraževanja, usposabljanja in izpolnjevanja delavcev in kadrov v pripravi temeljil na jasno opredeljenih izobrazbenih potrebah; da bo zagotovljen neprekinjen osebni in poklicni razvoj kadrov, skladen s potrebami in usmeritvami delovne organizacije; da se bo v načrtovanje razvoja kadrov vključilo vodstvo ter pri tem upoštevalo suvereno odločitev posameznika glede lastnega razvoja; v smeri večje produktivnosti, ekonomičnosti in likvidnega poslovanja; da bodo pripravili in izvedli ustrezen sistem motivacije in stimuliranja kadra; da bodo zagotovili zdravstveno in socialno varstvo ter zadovoljiv družbeni standard delavcev. Pri tem pa je pomembno, da dosežemo čimboljše rezultate na vseh področjih z obstoječimi viri (kadri, napravami, energijo).

Delovni cilji, ki so si jih zastavili, so le stopnička v organizaciji dela delovne organizacije: pri njihovem opredeljevanju morajo sodelovati strokovnjaki in pri tem doseči, da bodo delavci bolj usmerjeni k rezultatom svojega dela, ne pa zgolj k opravljanju dela. To je bilo tudi eno od izhodišč pri pripravljanju ukrepov v kadrovskem sektorju. Ker pa se ti ukrepi nanašajo na celo delovno organizacijo in kadrovski sektor samo sodeluje pri njihovem izvajanju, bodo dali predvidene rezultate le, če se bodo dosledno izvajali povsod po Zelezarni.

Tanja Kastelic

V Jeklarni 1 (foto: Irena Kučina)

18. Delavci kontiliva menijo, da so do skrajnosti zapostavljeni. Delamo v nenormalnih pogojih: malo to izgleda smešno, ker smo v moderni tovarni, žal pa je to res. Ravno v teh nenormalnih pogojih vztrajamo, da tudi — to smo tudi dokazali — vlijemo čimveč (sekvenčno) sarž. Omenjamo, da imamo za to minimalne pogoje. In ko dosegamo te dobre rezultate v takih pogojih, smo mnenja, da smo upravičeni, če že ne do kakšnih premij, pa vsaj to, da bi nas kdo obiskal in vprašal za naše probleme in težave ter pohvalil za dobro delo in dosežene rezultate. Tega ni, je pa to, da zahtevamo čim višjo proizvodnjo. Če pa pride do prodora, ker je tudi ta nezaheleni faktor prisoten v proizvodnji, pa nas zmerja cela železarna in celo takoj za to zve vse občinstvo, češ, spet so v Jeklarni 2 zalili. Še enkrat bomo omenili, da smo mi tisti, ki so v primeru prodora najbolj prizadeti in smo mi tisti, ki najmanj želimo, da do tega pride. Prodori so bili in bodo še naprej, samo mi se bomo v čim večji možni meri trudili in prizadevali, da bo teh čimmanj.

19. Problem že x-krat omenjen, pa brez haska. Rezanje svinj v hali vlivališča še do danes ni rešeno in opozarjamo, da to ne more tako še naprej. Naj se poišče druga rešitev ali druga lokacija za rezanje.

20. Ker se našti problemi vlečejo kot rdeča nit in jim ni konca, bomo zahtevali sestanek z vodstvom TOZD, predsednikom PO in predsednikom sindikata Zelezarne Jesenice. Rok za sestanek bomo določili, kadar bomo dobili odgovore na vsa vprašanja, upamo pa, da ne bo treba dolgo na to čakati.

21. Zadnja pripomba delavcev je zelo na mestu in jo moramo omeniti. Gre namreč za to: če bodo v družbenopolitičnih organizacijah in skratka v občini delili trinajsto plačo, smo mi delavci proizvodnje oziroma delavci železarne, ki ustvarjamo dohodek tudi zanje, prej do tega upravičeni.

Proizvodnja v novembru

Značilnosti novembrske proizvodnje so bile:

1. Višji operativni program vseh obratov, ki delajo v sistemu 5+2, in sicer: 1. skladišče s sanacijskimi cilji za čim višjo proizvodnjo in odpremo smo se odpovedali edini prosti soboti v tem mesecu.

2. skoraj ENOTEDENSKI IZPAD PROIZVODNJE V JEKLARNI 2 zaradi okvare na kondenzatorju.

3. PRVA OBRATA — Hladna valjarna Bela in Hladna valjarna Jesenice — ki sta že izpolnili načrt predvidene obveznosti za leto 1988, tako v skupni proizvodnji kakor tudi pri prodaji. ČESTITAMO!

Da letos na splošno proizvajamo dobro, kaže tudi dejstvo, da imajo — razen treh obratov (v vsaki TOZD po eden) — vsi drugi realne možnosti, da dosežejo letne, z gospodarskim načrtom predvidene obveznosti. Na sploh lahko rečemo, da smo v tem mesecu kljub težavam z vložkom (ne samo izpad v Jeklarni 2, tudi tujega je primanjkovalo) proizvajali kar dobro; boljše kot istega meseca leto dni nazaj, pa vendar še vseeno ne tako, kot bi si najbolj želeli. VIŠJI OPERATIVNI PROGRAM so namreč presegli samo v TOZD Okrogli program.

Izvozni rezultati so tudi ta mesec dobri kot v prejšnjih, se pravi DOBRI.

Na nivoju Železarn pa smo v proizvodnji ta mesec dosegli naslednje rezultate:

A: Višji operativni program:

— skupna: 95,5 %, končna za prodajo: 98,7 %, odprema (prodaja): 100,6 %

B: Gospodarski načrt:

— skupna: 103,4 %, končna za prodajo: 105,7 %, odprema (prodaja): 107,7 %

TOZD Talilnice

Precej slabše kot v oktobru je potekala proizvodnja v tem mesecu. Niti enemu obratu namreč ni uspelo doseči proizvodnje, ki je bila opredeljena z gospodarskim načrtom. Vsak obrat pa ima svoje razloge, da proizvodnje ni dosegel.

Redni letni remont Jeklarn 2, ki je bil načrtovan decembra, je bil izvršen že v novembru (v času okvar), tako da je izpad proizvodnje te jeklarne realno gledano bistveno manjši.

Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen 94,7 %, operativni program pa 92,7 %.

Tozodovska prodaja je minimalna in je to le prodaja Livarne, ki je bila izvršena 34,0 %

Jeklarna

To je bil edini obrat v Železarni, ki je imel ta mesec nižji operativni program od gospodarskega načrta, in to na račun višjega decembrskega. Gospodarski načrt je bil izpolnjen 98,9 %, operativni program pa je bil dosežen 100,3 %. Izpolnjevanje pa bi bilo lažje še višje, če ne bi bilo precej zastojev in tudi že občasnih redukcij.

Osnovne težave tega obrata so bile pomanjkanje gradiva in »čiste« reče (starejše železe). Tako je bilo precej manj izdelanih sarž patentiranih kvalitet in EO-ja, kot bi normalno želeli in seveda potrebovali.

Kontinuiran je obratoval dobro in izpolnil svoj operativni program 107,7 %; odšli so 5.708 ton gredic.

Jeklarna 2

Priladi okvare na kondenzatorju je prišlo do izpada proizvodnje od 18. do 24. novembra. V tem času je bil izvršen remont, ki je bil sicer načrtovan decembra (4 dni), tako da je prišlo dejansko le do dvodnevne izpada proizvodnje. Razveseljivo je, da je bil zopet delež odličnega jekla preko kontinuita zelo visok (94,6 %).

Asortiment proizvodnje je bil glede na nižjo proizvodnjo v redu. Gospodarski načrt proizvodnje je bil izpolnjen 91,0 %, višji operativni program pa 86,2 %.

Livarna

Tretji obrat v tozdu in tretji vzrok za neizpolnjevanje načrtovanih obvez. Pri Livarni smo bili praktično vsa leta nazaj navajeni, da je vedno dosegala svoje obveznosti in bila med prvimi ali celo prva, ki je dosegla tudi letne gospodarske načrte. Z ukinitvijo martinarije pa ni več tako. Tako so livarji letos samo v enem mesecu (junij) presegli načrtovane obveznosti v skupni proizvodnji in pri odpremi. VZROK PA STA RAZDROBLJENOST IN POMANJKANJE NAROČIL! Izpolnil letni načrt!

Novembrski operativni program, ki je bil enak gospodarskemu načrtu, je bil dosežen pri skupni proizvodnji 54,1 % in pri končni za prodajo 34,0 %.

TOZD Ploščati program

Čeprav so tudi v tem mesecu hladnovaljanci na Beli delali izredno dobro, še boljše kot oktobra (več kot 10.000 ton skupne proizvodnje), pa to ni bilo dovolj, da bi TOZD kot celota izpolnila bistveno višji operativni program, medtem ko je bil gospodarski načrt presežen.

Tako so novembrski rezultati naslednji:

A: Operativni program:

— skupna proizvodnja: 94,5 %, končna za prodajo: 98,0 %, prodaja (odprema): 98,3 %

B: Gospodarski načrt:

— skupna proizvodnja: 108,6 %, končna za prodajo: 105,8 %, prodaja (odprema): 106,1 %

Valjarna bluming štekel

Nižja proizvodnja jekla te zastoji in odpis proizvodnje so »krivci«, da obrat ni dosegel z višjim operativnim programom načrtovane skupne proizvodnje (88,8 %); končna proizvodnja za prodajo pa je bila tudi glede na višji operativni program izpolnjena (100,2 %).

Še vedno pa zaradi okvare edgarja ni možno valjanje preko kvartu ogródja, težave so tudi pri količini valjanih trakov visokoogljčnih jekel, predvsem zaradi popravila hladilnih jam za šteklom, kar povzroča težave pri oskrbi z ogljikovimi jekli v Hladni valjarni Bela, ki zaradi tega ne more izpolniti zahtev kupcev po tem jeklu.

Valjarna debele pločvine

Povzročila potisne peči v oktobru je okvarila delen izpad proizvodnje tudi v novembru. Vendar to ni vzrok.

Da tudi v tem mesecu sodelavci v tej valjarni niso dosegli proizvodnje, predvidene z višjim gospodarskim načrtom, kaj šele z višjim operativnim programom. Osnovni vzrok so preveliki zastoji tehnološke in vzdrževalne narave. Omenil bi samo še to, da proga (osnovni agregat) zaradi pomanjkanja vložka ni imela zastojev.

Operativni program skupne proizvodnje je bil izpolnjen 81,3 %, končna za prodajo pa 78,1 %.

Letos v tem obratu nimajo nobenih praktičnih izgledov, da bi lahko izpolnili z gospodarskim načrtom predvidene obveznosti v skupni proizvodnji in pri končni za prodajo. Možnosti imajo pri sami prodaji oziroma odpremi, in sicer na račun zmanjšanja zaloga, kar pa je zelo POZITIVNO.

Hladna valjarna Bela

Mirne duše lahko zapišemo, da je letos to NAJBOLJŠI OBRAT V ŽELEZARNI, saj je 14. novembra 1988 kot PRVI DOSEGEL LETNO NAČRTOVANE OBVEZNOSTI.

Tudi novembrska proizvodnja je bila na nivoju »PRVAKA«, saj so bistveno višji operativni program izpolnili pri skupni proizvodnji 119,6 %, končno za prodajo pa 116,0 %, kar je v absolutni višini eden najboljših rezultatov v zgodovini tega obrata.

Tako dobre rezultate pa jim je ob njihovi prizadevnosti omogočila tudi dobra preskrba z VLOŽKOM.

Nekaj slabše je bil izpolnjen asortiment proizvodnje, vendar izključno zaradi pomanjkanja vložka (izpad v Jeklarni 2).

Hladna valjarna Jesenice

Čeprav se ta mesec jeseniški hladnovaljanci ravno ne morejo pohvaliti z dobrimi rezultati, pa so kot DRUGI že novembra (24.11.1988) izpolnili z gospodarskim načrtom predvidene obveznosti v skupni in pri končni proizvodnji za prodajo v letošnjem letu.

Izpad proizvodnje v tem mesecu je nastal izključno zaradi prepocene dobave tujega vložka (ČSSR).

Višji operativni program skupne proizvodnje je bil tako izpolnjen le 94 %, končna za prodajo pa 95 %.

Predelava valjanih trakov

Dobro delo tega letos na novo formiranega obrata, ki je pretežno izvožno usmerjen, se je nadaljevalo tudi v mesecu novembru.

Tako je bila z višjim operativnim programom načrtovana skupna proizvodnja dosežena 106,6 %, končna za prodajo pa 104,4 %.

TOZD Okrogli program

Že uvodoma je bilo omenjeno, da je to tozdu, ki je edini v tem mesecu presegel višji operativni program, kar pomeni, da so obratovali dobro. Rezultati pa bi bili lahko še boljše, če ne bi primanjkovalo vložka, in to predvsem v Žičarni.

Novembrski rezultati na nivoju tozda so naslednji:

A: Operativni program:

— skupna proizvodnja: 105 %, končna za prodajo: 101,7 %, prodaja (odprema): 108,1 %

B: Gospodarski načrt:

— skupna proizvodnja: 111,1 %, končna za prodajo: 106,5 %, prodaja (odprema): 113,1 %

Valjarna žice in profilov

Prvič v drugem polletju so v tem obratu z lastnim dobrom delom krepko presegli načrtovane obveznosti v skupni proizvodnji. Slabša, vendar še vedno zelo blizu programu, je bila končna proizvodnja za prodajo, vendar izključno zaradi pomanjkanja tujega vložka (predvsem EO). Z višjim operativnim programom je bila v novembru dosežena skupna proizvodnja 109,9 %, končna za prodajo pa 99,6 %. Ta obrat bo izredno težko samo z lastnim dobrom delom doseči načrtovano proizvodnjo za letošnje leto.

Žičarna

Praktično že celo leto ugotavljamo, da ima ta obrat z ozirom na

asortiment, novo bolj zahtevno tehnologijo in težave z luženjem izredno visok načrt proizvodnje.

Ta mesec pa so žičarji delali zelo dobro in če ne bi prišlo do pomanjkanja vložka (patentirana, EO in žica), bi prav gotovo presegli operativni program, ki je bil sicer samo simbolično višji od že takó visokega gospodarskega načrta. Tako pa je bila skupna proizvodnja dosežena 99,6 %, končna za prodajo pa 97,9 %, obče je v primerjavi z operativnim programom. Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen.

Jeklovlek

Občasne težave s pripravo vložka (razdrobljena naročila) sodelavcem iz Jeklovleka niso preprečile, da se bi z dobrim delom tudi v tem mesecu prekorčili načrtovane obveznosti.

Višji operativni program skupne proizvodnje in končne za prodajo je bil dosežen 100,3 %.

Elektrode

Tudi v tem obratu bi podobno kot v Žičarni lahko proizvajali še boljše, če bi bili zadostno oskrbovani z EO, žico iz uvoza, katere dobava je že drugi mesec izpadla in smo jo večkrat uspeli nadomestiti z domačo žico.

Kljub temu smo z rezultati tega obrata lahko zadovoljni, saj je bila v primerjavi z višjim operativnim programom dosežena skupna proizvodnja 101,4 %, končna za prodajo pa 99,1 %. Razveseljivo je, da je bila prodaja višja od proizvodnje in s se končne zaloge znižale.

Pohvalno je tudi to, da so v tem mesecu presegli tudi načrtovane proizvodnje opremljenih elektrod.

Žebijarna

Tudi ta obrat smo morali reševati z domačo žico, ker načrtovane ni bilo. To nam je uspelo, kar je razvidno iz uspešnega izvrševanja višjega operativnega programa načrtovanih obvez, ki so bile pri skupni proizvodnji in končni za prodajo izpolnjene 107,6 %.

Miloš Piščanec

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMO ZA NOVEMBER

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
TALILNICE skupaj	35.410	36.160	33.524,7	94,7	92,7	110	110	37,4	34,0	34,0	37,4	
Jeklarna I	17.250	17.000	17.052,0	98,9	100,3	—	—	—	—	—	—	
— SM	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— EL	17.250	17.000	17.052,0	98,9	100,3	—	—	—	—	—	—	
— ASEA	7.500	7.400	8.489,4	113,2	114,7	—	—	—	—	—	—	
— LM	9.500	9.350	8.341,9	87,8	89,2	—	—	—	—	—	—	
— BBC	250	250	220,7	88,3	88,3	—	—	—	—	—	—	
Jeklarna II	18.000	19.000	16.386,1	91,0	86,2	—	—	—	—	—	—	
Livarna	160	160	86,6	54,1	54,1	110	110	37,4	34,0	34,0	37,4	
— jeklo	158	158	85,0	53,8	53,8	110	110	37,4	34,0	34,0	37,4	
— kovino	2	2	1,6	80,0	80,0	—	—	—	—	—	—	
PLOŠČATI PROGRAM sk.	38.030	43.720	41.306,1	108,6	94,5	20.930	22.600	22.138,4	105,8	98,0	22.214,5	
Bluming-štekel	21.270	25.510	22.644,8	106,5	88,8	4.260	4.560	4.568,4	107,2	100,2	4.300,5	
— bluming	7.990	10.000	8.454,8	105,8	84,6	160	200	176,9	110,6	88,5	218,0	
— štekel	11.180	13.410	12.196,2	109,1	91,0	2.000	2.260	2.400,4	120,0	106,2	2.288,0	
— štekel storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— termična obdelava	2.100	2.100	1.993,8	94,9	94,9	2.100	2.100	1.991,1	94,8	94,8	1.794,5	
Valjarna debele pločevine	6.000	6.300	5.118,9	85,3	81,3	5.560	5.820	4.545,7	81,8	78,1	4.747,7	
— valjarna debele pločevine	6.000	6.300	5.118,9	85,3	81,3	—	—	—	—	—	—	
— valjarna debele pločevine storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hladna valjarna Bela	7.500	8.380	10.026,2	133,7	119,6	7.420	8.300	9.631,8	129,8	116,1	9.739,0	
— hladna valjarna Bela	7.500	8.380	10.026,2	133,7	119,6	—	—	—	—	—	—	
— hladna valjarna Bela storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Dodelava	—	—	—	—	—	600	500	—	—	—	—	
Hladna valjarna Jesenice	1.760	1.960	1.842,4	104,7	94,0	1.700	1.900	1.805,4	106,2	95,0	1.756,7	
— hladna valjarna Jesenice	1.760	1.960	1.842,4	104,7	94,0	—	—	—	—	—	—	
— hladna valjarna Jesenice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
PVT	1.500	1.570	1.673,8	111,6	106,6	1.390	1.520	1.587,2	114,2	104,4	1.670,9	
— Profilarna	1.430	1.500	1.613,2	112,8	107,6	1.320	1.450	1.526,5	115,6	103,3	1.627,9	
HOP	1.180	1.310	1.415,4	120,0	108,1	1.170	1.300	1.412,4	120,7	108,7	1.506,7	
HOP storitve	60	—	43,4	72,3	—	—	—	—	—	—	—	
rondle	150	150	114,0	76,0	76,0	150	150	114,1	76,1	76,1	121,2	
diski storitve	40	40	40,4	101,0	101,0	—	—	—	—	—	—	
— Vratni podboji	70	70	60,6	86,6	86,6	70	70	60,7	86,7	86,7	42,5	
OKROGLI PROGRAM sk.	14.070	14.890	15.633,4	111,1	105,0	7.690	8.050	8.188,6	106,5	101,7	8.699,2	
Valjarna žice	6.300	6.800	7.469,7	118,6	109,9	810	850	846,4	104,5	99,6	1.411,4	
— valjarna žice	6.300	6.800	7.469,7	118,6	109,9	—	—	—	—	—	—	
— valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Žičarna	3.410	3.430	3.423,5	100,4	99,8	2.480	2.500	2.446,7	98,7	97,9	2.455,0	
— žičarna	3.410	3.430	3.423,5	100,4	99,8	—	—	—	—	—	—	
— žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Jeklovlek	2.200	2.310	2.317,3	105,3	100,3	2.190	2.300	2.305,9	105,3	100,3	2.180,3	
— jeklovlek	2.200	2.310	2.317,3	105,3	100,3	—	—	—	—	—	—	
— jeklovlek storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Elektrode	1.810	1.700	1.723,4	107,0	101,4	1.410	1.500	1.487,0	105,5	99,1	1.569,7	
— elektrode + varilna žica	1.250	1.340	1.317,4	105,4	98,3	1.250	1.340	1.314,0	105,1	98,1	1.408,4	
— varilna žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
— varilni prašek	100	100	112,0	112,0	112,0	100	100	110,5	110,5	110,5	98,8	
— suha el. masa	60	60	62,4	104,0	104,0	60	60	62,4	104,0	104,0	62,4	
— ognjevarni material	200	200	231,6	115,8	115,8	—	—	0,1	—	—	0,1	
Elektrode Zagreb	—	—	—	—	—	250	250	403,1	161,2	161,2	403,1	
Žebijarna	550	650	699,5	127,2	107,6	550	650	699,5	127,2	107,6	680,0	
SKUPAJ:	87.510	94.776	90.464,2	103,4	95,5	28.730	30.760	30.364,5	105,7	98,7	30.951,0	
Storitve	—	—	—	—	—	100	40	83,8	83,8	209,5	83,7	
ŽELEZARNA	—	—	—	—	—	26.331	30.600	30.448,0	105,5	98,9	31.034,7	

Inovacijska dejavnost v preteklih dveh mesecih

V preteklih dveh mesecih so odbori za gospodarstvo na treh sejah obravnavali enajst predlogov tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih pozitivno ocenili in odobrili. Skupni prihodek znaša 378.150.476 din, zato je sedemnajst novatorjev prejelo 6.622.290 din posebnih nadomestil ali 1,75 % od ugotovljenih koristi.

TOZD Ploščati program

Mihu Hladniku je bilo odobreno enkratno posebno nadomestilo za spremembo na betonskih venci žarilnih peči SAN v obratu HVB. Betonski venci žarilnih peči je izveden na spodnjem delu peči na nosilni železni plošči. Širina betonskega venca je od 50 do 60 mm večja kot je širina železne nosilne plošče. Zaradi ogrevanja in ohlajanja žarilnih zvonov je postopoma prihajalo do deformacij le-teh v obliki vzboklin in izboklin. Z velikostjo izboklin so se povečali tudi premeri žarilnih zvonov. Ko je žarilni zvon iz boklinami dosegel ali presegel notranji premer peči, so se začele pojavljati težave. Pri prestavljanju peči se je peč z betonskim vencem zataknila za izboklino žarilnega zvona, tako da je pod njim prihajalo do udara zraka in s tem do plovnih površin kolobarjev, katere je potem treba ponovno žariti. Poleg tega so betonski venci peči postopoma začeli pokati in razpadati. Zato so na pobudo avtorja na vseh osmih pečeh naredili nove vence, s tem, da je širina betonskega venca enaka kot širina nosilne železne plošče. S tem se je povečal premer notranjega dela peči in ne prihaja več do zatikanja med žarilnimi peči in žarilnimi surovinami.

Branku Klepcu je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za predelavo čeljusti odvijalca Bronx linije. Že v originalu sta bila odvijalca na Bronx skrajah slabo dimenzionirana in konstrukcijsko slabo izvedena. Med obratovanjem je bilo potrebno segmente čeljusti menjati zaradi različnih notranjih premerov kolobarjev. Čeljusti so odpadle zaradi trganja vijakov za pritrditev držalne plošče čeljusti. Avtor je z vrsto predelav in sprememb materiala iz medenine v jeklo Č 0645 težave odpravil. Da so se znebili nenehnega menjavanja segmentov čeljusti, je avtor čeljust izvedel dvostopenjsko, tako da kolobar nasadijo, odvisno od premera kolobarja, na prvo ali drugo stopnjo.

Dušanu Thalerju, Igorju Logarju in Stanetu Martinu je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za izvedbo zaščite proti pregrevanju in zmanjšanju škajavosti slabov na potisni peči bluminga. Med ogrevanjem slabov v potisni peči valjarne bluming nastaja škaja različne sestave, katero je težko odstraniti, njena navzočnost v materialu pa se negativno izkazuje pri predelavi na liniji SCAP. Na sestavo in količino škaje vplivajo čas zadrževanja slabov v kritični coni, temperatura ogrevanja in kvaliteta jekla. Posledica uvaljane škaje je preklasifikacija materiala v drugo kvaliteto, včasih pa tudi v reno. Po izvedenih meritvah temperature zgornje površine in sredine slab po času ogrevanja je bila ugotovljena kritična cona pod gorističnem plamenom. Avtorji izboljšave so določili novo merilno mesto za tipanje temperature. To so izvedli z optičnim pirometrom, njegov signal pa posredujejo na pnevmatski regulator. Željeno vrednost temperaturnega regulatorja postavijo na dogovorjeno, še dopustno temperaturo slabov. Z določitvijo pravilnega kritičnega mesta so avtorji dosegli, da ne more več prihajati do pregrevanja ali zažganosti materiala, saj avtomatika opravi svojo funkcijo regulatorja dotoka goriva v peč. Če bi prišlo do pregrevanja nad točko, se avtomatično prične zmanjševati dotok goriva v peč, tako da se obdrži nastavljena temperatura.

Venčeslavu Lapajnetu in Francu Mežanu je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za predelavo zaščite elektromagnetne sklopke in izdelavo čistilnega in mazilnega sistema tračnic na leteti žagi. Oblikovna linija ROSSI II ima v sklopu postrojenja tudi leteto žago za odrez profilov. Žaga je gnana z elektromotorjem preko reduktorja in lamelne elektromagnetne sklopke. Sklopka je vgrajena na izpostavljenem mestu, zato so se nanjo nabirali kovinski odrezki in prah in zaradi tega je prihajalo do pogostih okvar. Avtorja izboljšave sta za sklopko izdelala dvodelen prahotesni zaščitni pokrov, katerega sta privijala na ogrodje, da kovinski odrezki in prah ne morejo priti v sklopko. Poraba sklopk se je znatno zmanjšala, izvedla pa sta tudi nov način čiščenja in mazanja tračnic, zato se je obraba tekalnih koles in tračnic zmanjšala.

Ivanu Rabiču je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za predelavo kislinjskih črpalk RCEG 32/160 D v HVB. Na lužilni liniji 1 in regeneraciji kislin so bile vgrajene uvožene kislinjske črpalke Rheinhalte. Zaradi težkih obratovalnih pogojev je prihajalo do pogostih okvar na razbremenilnem rotorju

in tesnenju črpalk, kar je povzročalo večkratne zastoj v proizvodnji. Pri popravilu so vzdrževalci vgrajevali drage sestavne dele iz uvoza. Avtor je izvedel predelavo črpalk tako, da je namesto uvoženih lahko vgradil domače sestavne dele, precej pa jih je celo odpadlo. Tako sedaj ni več potreben uvoz rezervnih delov in odpadli so zastoji, ki so pri tem nastajali.

TOZD Okrogli program

Janezu Černetu, Ljubu Galiču in Edu Dolžanu je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za predelavo hladilnega sistema za hlajenje delovnih kalibrov na progi 320 Ø. Pri prehodu valjanca skozi kalibre je bilo potrebno delaven kaliber hladiti z vodo, da se valj ni prežgal in zlomil. Do uvedbe izboljšave je bilo hlajenje izdelano tako, da je bila pod valjčnim drogom cev s petimi izhodi, na katerih so bile montirane šobe, ki so razprševale vodo, tako da je bil ves valj prekrit z vodno prho. Zgornji valj se je hladil po istem principu, samo da niso bile montirane šobe, ampak samo iztočne cevi. Negativna stran tega je bila, da je vsa količina hladilne vode odtekala skozi šobe tudi na kalibre, skozi katere ni potekalo valjanje. Avtorji so zato izdelali poseben sistem za hlajenje spodnjega valja in ločen sistem za hlajenje zgornjega valja, tako da sedaj vsa količina hladilne vode teče v delovno kalibro. Zato so se zlomi in obraba valjev občutno zmanjšali.

Jožetu Mertlju in Janezu Kovaču je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za novokonstruirano valjčno dovodno skrinjo MK — 1. Z izdelavo valjčne dovodke se je pokazala vrsta prednosti: pritrditev in centriranje kotalnih ležajev sta izvirno rešena; natančnejša je nastavitve dovodke na kalibre; možno je fino premikanje dovodke od ene na drugo kalibro s pomočjo vodil in vijaka; enostavna in hitra zamenjava dovodke iz ohišja, pritrjenega na valjčnem drogju v ogrodju; večja varnost pri delu, kajti pri menjavi dovodke valjavcu ni potrebno stopiti med ogrodje; veliko manjša je možnost, da se z rokami dotakne vrtečih valjev.

Cenu Valentarju je bilo odobreno prvo posebno nadomestilo za predelavo prirobnice na mešalni bateriji na progi Felind. Firma Feling je že pri konstrukciji storila tehnično napako, ker je kurilni sistem za kotel peči B nepravilno dimenzionirala. Pri rekonstrukciji so bile po predlogu energetskega gospodarstva zamenjane dovodne cevi do mešalnih komor, odprtine na zvaru so

bile povečane in zamenjane vse kolektorske cevi z gorilniki za obe coni z dimenzije 1 1/4 cale na 1 1/2 cale. V programu je bila še zamenjava mešalnih komor z večjimi, vendar jih ni bilo na razpolago. Tako je bilo potrebno 60 ur kurjenja, da je bila dosežena temperatura svinca 530 ° C. Avtor pa je ugotovil, da je pri regulatorju mešalnih baterij dovod zraka premajhen, da bi se dosegla večja moč gorenja na gorilcih. Na prirobnici je bila premajhna odprtina za dovod plina, zato je odprtino povečal za 3 mm in s tem dosegel bolj bogato zmes zraka in plina in s tem večjo segrevno moč na gorilcih. Tako je sedaj čas kurjenja za polovico krajši in je temperatura svinca dosežena že v 24 urah.

Bogdanu Marinkovskemu je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za zamenjavo razstavljive navijalne koluti na valjvskem stroju Decco s kompaktnimi jeklenimi kolutmi. Pri stroju angleške izdelave za valjanje profilne žice se je uporabljala aluminijasta razstavljiva navijalna koluta. Za vsak kolobar, ki ga je bilo treba sneti z navijalne kolute, je moral valjavec zvezati kolobar na treh mestih, odviti matice in ročno sneti stranico navijalne kolute ter z žerjavom sneti kolobar. Zaradi tesnega navijanja in večje temperature valjane žice je prihajalo do večjih pritiskov na stranico, tako da je delavec s težavo odvijal matice in večkrat je prišlo tudi do pokanja stranice in do zastojev na stroju. Z uvedbo kompaktnih jeklenih navijalcev, ki so obenem tudi odvijalci, ki so prirejeni na obstoječo os, se je delo bistveno poenostavilo. Odpravljen je izdelava in menjava vijakov za sestavo koluti ter popravila pri pogostih lomih koluti in izdelava novih. Ročno delo valjavca je bistveno manjše, prav tako tudi fizični napor.

Božu Intiharju je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za vezje za branje, brisanje in vpis podatkov v 512 bitno EARM spominsko vezje. Mikroprocesorski regulator VDC 500 ima v spominskem vezju ER 2055 IR vpisane podatke za konfiguracijo in vrednost konstant, ki so potrebne za njegovo delovanje. Medtem ko podatke za konfiguracijo lahko sami spreminjajo, so vrednosti konstant tajna proizvajalcev. Vzrok za izgubo spomina je prenapetostni sunek v omrežju, spomin pa izgine tudi, če vezje nekaj mesecev ni pod napetostjo. Z izdelavo vezja za branje, brisanje in vpis podatkov iz oziroma v 512 EARM spominsko vezje je avtor omogočil popravilo regulatorjev, ki so izgubili spomin, v reparaturni delavnici. S tem so odpadli stroški tujega popravila oz. stroški za nabavo nove kartice, odpadel pa je tudi čakalni čas za njihovo popravilo. Ponoven vpis se v delavnici izvrši v eni uri, medtem ko je bilo treba čakati nanjo preko servisa od 2 do 3 mesece.

Edvardu Cenčku v spomin

2. decembra smo se na pokopališču na Blejski Dobravi v krogu sorodnikov, prijateljev in najožjih sodelavcev iz Železarne Jesenice poslovili od Edvarda Cenčka.

Umrli je dan pred praznikom republike na svojem domu na Javorniku. To hladno nedeljo se je njegov vrt pogrezal v zimsko spanje. Sadno drevice se je že davno obtelilo in z listjem pokrilo cvetlične grede, ki so mu zadnja leta pomenile še zadnji majhen košček nepokvarjenega sveta.

Umrli je Edvard Cenček. Vzoren soproj in najboljši družinski oče. Stanovski kolega članov Društva strojnih inženirjev in tehnikov. Bil je dolgoletni delavec Železarne Jesenice, strokovnjak za vzdrževanje metalurških naprav, glavni mehanik in starosta vzdrževalcev Železarne Jesenice.

Rodil se je v času, ko se je 1. svetovna vojna že razmahnila v vsej svoji surovosti, 13. avgusta 1915 na Jesenicah. Bil in ostal je domačin do kraja. Vse njegovo življenje je posvečeno rodnemu kraju.

Že koncem leta 1931 se je prvič zaposlil v Železarni, takratni KID. Po končani meščanski in poklicni šoli se je leta 1936 dokončno zaposlil v mehanični delavnici.

Edvard Cenček spada v tisto generacijo povojne delavske inteligence, ki je nosila breme povojne obnove in izgradnje bazične industrije.

V letu 1949 dobi priznanje za ustvarjalno delo pri izgradnji Valjarne 2400. Domače znanje je bilo prvič v taki meri vgrajeno v kompletno Valjarno debele pločevine, ki obratuje še danes. Junija leta 1952 je imenovan za glavnega mehanika Železarne. V šestdesetih letih je s sodelavci izdelal elaborat za dolgoročni razvoj tehničnih dejavnosti, ki ga v velikem delu današnja generacija uresničuje. Odločilno je prispeval k nadaljnji modernizaciji valjarne 2400 z nabavo moderne-

ga zakladnega stroja. S strokovnjaki firme Wellman je naveljal trajne poslovne stike in si z njimi dopisoval do svoje smrti.

Bil je poznan kot odličen strokovnjak za vodenje remontov na plavžih. V 70 letih gre kot strokovni svetovalec za visoke peči skupaj z Vatrostalno na izvajanje generalnega remonta visoke peči v Egipt. To je bil takrat redke primer prodaje strokovnega znanja na tujem.

Do upokojitve leta 1976 je opravljal najbolj odgovorne vodstvene naloge v vzdrževanju. Edvard Cenček je bil kot človek izredno priljubljen, občudovali smo njegov nepotvorjeni odnos do življenja. Bil je odkrit in neposreden do vseh, pa vendar poln človeške topline in hudomušne iskivosti. S svojim odnosom do dela in človeka si je ustvaril izjemen ugled in spoštovanje.

Bil je družbeno izjemno aktiven. Kot član Skupščine občine Jesenice v letih 1969 — 1974 je z njemu lastno simpatičnostjo očitovsko sklepal mlade zakonske zveze. Uspešno in do konca je vodil gradbeni odbor za izgradnjo mrliških vežic na Blejski Dobravi.

Petnajst let je aktivno deloval v izvršnem odboru gasilske enote Železarne Jesenice in pred štiri leti postal njen častni član.

S kegljači na ledu je ponesel ime Jesenic po vsej srednji Evropi. Dolga leta je bil nepogrešljivi član Društva inženirjev in tehnikov in duša družabnega življenja v društvu. Takrat si nismo bili tako odtujeni, kot nas je razčlovečil sedanji čas.

Spremljali smo njegova zadnja leta življenja in občudovali njegovo izjemno voljo in optimizem. Svojestven način življenja, ko je z delom premagoval največje težave, nam je njegova velika zapuščina.

Sodelavci in prijatelji ga bomo s hvalečnostjo in spoštovanjem ohranili v spominu.

Miroslav Noč

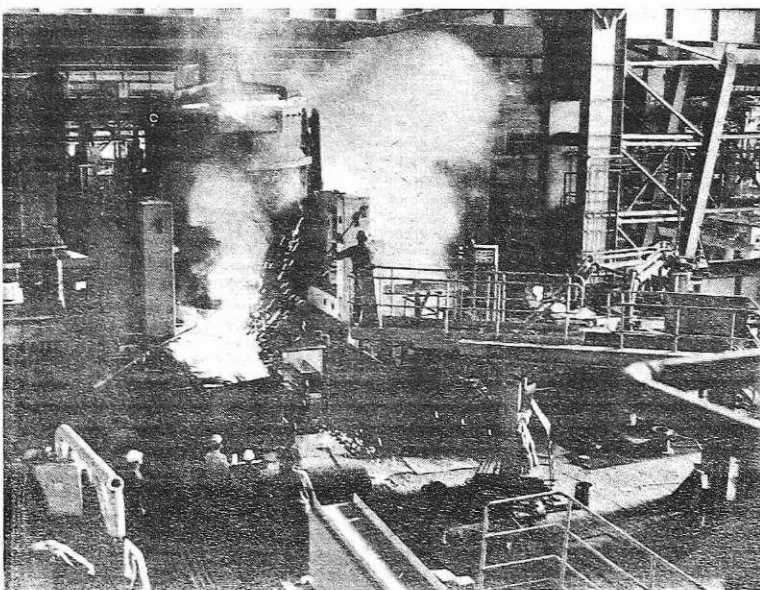
Obvestilo

stanovalcem v stanovanjih, ki so last Železarne Jesenice

Pozivamo vse stanovalce v stanovanjih, ki so last Železarne Jesenice, da zaradi ažuriranja podatkov glede zasedenosti stanovanj vse spremembe v zvezi s tem javijo do 31. decembra oddelku za stanovanjski standard (stavba kadrovskega sektorja), soba št. 11. Uradne ure na oddelku so vsako sredo od 6. do 14. ure. Kot spremembe se smatrajo:

1. Prepis imetništva stanovanjske pravice zaradi smrti imetnika, ločitve, ipd.
2. Povečanje števila uporabnikov (npr. zaradi rojstva novega družinskega člana).
3. Zmanjšanje števila uporabnikov (zaradi preselitve uporabnikov v drugo stanovanje, ipd.).

Oddelak za stanovanjski standard

Viljanje na kontinuiru v Jeklarni 2 (foto: Irena Kučina)

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice

razpisuje za leto 1989 pet priznanj Srebrni znak osvobodilne fronte slovenskega naroda,

ki bodo podeljena ob praznovanju ustanovitve OF Slovenije 27. aprila 1989.

Priznanja se podeljujejo posameznikom, družbenopolitičnim in drugim organizacijam za posebne družbenopolitične, kulturne in organizacijske dosežke pri uresničevanju in krepitvi socialističnih samoupravnih odnosov ter da imajo trajnejši pomen pri:

- razvoju naše samoupravne socialistične družbe
- uresničevanju ustavno opredeljenih družbenoekonomskih in političnih odnosov na posameznem področju družbenega življenja in dela ter v družbi nasploh, še zlasti pri razvijanju delegatskega sistema in uveljavljanju samoupravne organiziranosti temeljnih samoupravnih skupnosti,
- krepitvi SZDL kot fronte delovnih ljudi in občanov ter njihovih organiziranih socialističnih sil,
- neposrednem uveljavljanju delovnih ljudi in občanov kot nosilcev odločanja na vseh področjih družbenega življenja in dela.

Kandidate za podelitev priznanja OF lahko predlagajo posamezniki, OZD, posamezne organizacije in društva komisije za podeljevanje družbenih priznanj pri Predsedstvu občinske konference SZDL Jesenice najkasneje do 15. januarja 1989.

Predlog mora poleg natančnega naslova in kratkega življenjepisa vsebovati tudi čimbolj popolno utemeljitev razlogov, zaradi katerih naj bi predlagani prejel priznanje OF. Predlog mora biti podan na posebnem obrazcu, ki se dobi na Občinski konferenci SZDL Jesenice. Kasnejših prijav ne bomo upoštevali.

Komisija za podeljevanje družbenih priznanj pri OK SZDL Jesenice

Razvojna preobrazba jeseniškega gospodarstva

Razvojne možnosti temeljnih organizacij s sedežem DO izven naše občine

Na razširjeni seji OK ZKS Jesenice je 16. novembra potekala razprava na temo Razvojna preobrazba jeseniškega gospodarstva. Po uvodnem delu je bila izražena tudi bojazen, kam nas bo pripeljalo stihijno ukinjanje TOZD, ki imajo sedeže svojih DO v drugih občinah. Svoj prispevek k razpravi sem začel z ugotovitvijo, da bo novi zakon o samoupravnem podjetju take odločitve samb še pospešil in jih »legaliziral«.

Zakon namreč pravi, da bo po novem podjetje tisto, ki bo predstavljalo zaokroženo ekonomsko in poslovno celoto ter temeljni subjekt tržnega gospodarstva. Tako bodo sedanjne temeljne organizacije izgubile to vlogo in status, saj vnaprej ne bodo imele več svoje dejavnosti, ne svojih sredstev ne prihodka in dohodka, niti ne svoje akumulacije. Vse to bo v prihodnje povezano s podjetjem. Temeljne organizacije ne bodo več nastopale kot avtonomne enote v delu in poslovanju, marveč le še kot notranje organizacijske enote podjetja.

Vendar pa 23. člen osnutka zakona govori o tem, da se s statutom podjetja lahko oblikujejo notranje organizacijske enote z različno vlogo in statusom. Strokovnjaki menijo, da bi v konglomeratnih DO morale imeti dislocirane ali tehnološko proizvodno neodvisne temeljne organizacije status delno ali popolnoma sa-

la, da so bile želje in obljube pred združitvijo eno, realnost po združitvi pa popolnoma nekaj drugega. Iz dneva v dan so se bolj oddaljevale od ciljev, ki so si jih zastavile v elaboratih o ekonomski upravičenosti združitve. Zato danes lahko ugotavljamo, da je bilo nekaj integracij predvsem posledica političnih odločitev. Te integracije sedaj predstavljajo nevarnost, da zaradi nakopičenih težav in novih interesov razpadejo, ali pa skozi novo centralizacijo dosežejo take statusne spremembe, ki bodo v prihodnje onemogočile kakršnokoli samostojno odločanje sedanjih temeljnih organizacij.

Prepričan sem, da reorganizacije po novem zakonu ne smejo biti enostavno ukinjanje temeljnih organizacij (samo podiranje tozovskih plotov) in uvajanje neke nove centralizacije, ampak morajo upoštevati vse dejavnike poslovanja, ki so že sedaj značilni za večino temeljnih organizacij. Ob zakonskem uveljavljanju »novega« gospodarskega subjekta ne smemo zanemariti vsega pozitivnega »starih« gospodarskih subjektov.

Rado Pirc

Mladinska delegacija ni dala soglasja k predlogu amandmajev k ustavi SFRJ

Vsi trije zbori Občinske skupščine so na skupni seji 21. novembra dali soglasje k predlogu amandmajev k ustavi SFRJ. Delegacija OK ZSMS v DRUŽBENO-POLITIČNEM ZBORU je, sklicujoč se na stališče predsedstva, glasovala proti soglasju in se zavzela za referendumsko odločanje o spremembah ustave. Na seji skupščine sem mnenje in predloge delegacije ter predsedstva obširneje zagovarjal z naslednjimi razlogi:

1. Predsedstvo občinske konference in Občinska konferenca sta spomladaj že zavrnila osnutek ustavnih amandmajev. Smatrala sta, da osnutek ne nudi potrebne osnove za izhod iz družbene krize: posamezne dobre, vendar po pomenu obrobne rešitve so premalo v poplavi slabih, nekonsistentnih, kompromisnih in celo regresivnih. Ne zagotavljajo uveljavitve tržnega gospodarstva, ki ga sicer proklamirajo. Ne zagotavljajo političnega pluralizma, saj partijski monopol ohranjajo nedotaknjeni. Nobenih prodorov ni na področju človekovih pravic in državljskih svoboščin; skratka, ni nobenih potrebnih temeljev za civilni politični sistem, tj. demokracijo.

Predlagala sta, da Slovenci osnutek zavrnemo na referendumu in da svoje moči osredotočimo na pisanje slovenske ustave.

2. V zadnjih dneh prihajajo na dan dejstva, ki kažejo, da slovenska politika v pogajanjih o ustavnih spremembah le ni bila tako uspešna, kot je to skušala prikazati prve dni po doseženem soglasju v zvezi ustavnimi komisijami. Delegati republiške skupščine so slovenski politiki zaupali (tudi pod vtisom uspeha na 17. seji CK ZKJ) in zato zavrnili razpis referendumu, z obrazložitvijo, da je nepotreben. Po odkritju novih dejstev so delegati v precepu, saj je očitno, da niso bili objektivno obveščeni in se niso bili sposobni samostojno in argumentirano opredeliti. Pod vtisom obsednega stanja in časovne stiske so se morali odločiti kar čez noč.

3. Napaka slovenske politike je bila storjena že v tem, da je sploh pristala na predlog Predsedstva SFRJ, da se začne postopek za spremembo ustave. Že takrat so bili obsojeni na odstopanja in kompromise. Sedaj je jasno, da ga mora slovenska politika pripeljati do konca. Težava pa je v tem, ker ne obvladuje več v celoti medijskega prostora. Tako se je razživela debata — tudi strokovna — ki pa se ne bo mogla izživeti. Prihajalo je do polarizacije slovenske javnosti. Če demokracijo jemljemo resno, potem ta znamenja političnega pluralizma niso znamenja za preplah.

4. Dr. Ivan Kristan (član slovenske ustavne komisije) je dejal na seji komisije tudi naslednje:

»Ves čas je bil naš motiv, da dopolnimo sprejememo... Zdaj gre za odločitev, da amandmaje sprejememo in damo soglasje, pri tem pa je treba ugotoviti, da smo z njimi deloma izgubili pri samostojnosti in suverenosti. Če bi slovenska skupščina zavrnila amandmaje, bi bil to za druge razlog več za protislovensko razpoloženje.«

Kristan je torej jasen: Dopolnila moramo sprejeti, pa če smo z njimi še tako nezadovoljni, saj bodo posledice »nepredvidljive«. Zaključim lahko, da je težava slovenske politike še vedno

ista, kot je bila vsa desetletja po vojni. Slovenska politika sama je tista, ki se odreka dela suverenosti. Toda, ali lahko to stori v imenu slovenskega naroda? Smatram, da tega ne sme storiti. To lahko storijo, če se bodo s tem strinjali, samo državljani Slovenije. In to na referendumu. Kot je dejal Stanovnik in nekdo pred njim: Sodbo si bo slovenski narod pisal sam.

5. Kristan tudi pravi: »Menim, da bo šele v prihodnjih mesecih možno bolj mirno razpravljati o tem (ali smo izgubili kaj svoje suverenosti ali ne, op. IP) in preveriti, ali držijo posamezne ocene... Dogovorimo se, potrdimo dopolnila; razprave o tem, ali smo utrdili suvereni položaj ali nismo, pa pustimo za nadaljne razprave...«

Vidimo, da bi Kristan rad še kar naprej in v miru razpravljati in ugotavljati, kaj že sprejeti amandmaji pomenijo. Da taka razprava ni kaj dosti vredna, je jasno. Po toči zvoniti je prepozno. Tudi zato je potreben razpis referendumu. Referendum pa je potrebno organizirati šele potem, ko bomo razprave v miru opravili.

6. Referendum, kot je dejal Tone Anderlič, je tista metoda, s katero naj se državljani odločajo o ustavnem redu v svoji državi. Naše zavzemanje za referendum je torej načelno. Nasprotno pa je slovenska politika sprejemala referendum zgolj kot sredstvo pritiska. Smatramo, da so številna vprašanja še nerazčiščena, zato je treba razpravo podaljšati. Postati nam mora jasno, kaj sprejemamo oz. kaj odklanjamo.

7. Referendum je seveda rizik za slovensko politiko. Negativni izid bi v temelju omajal njeno legitimnost.

Legitimnost niso famozna pisma v podporo. Legitimnost si je moč pridobiti samo na svobodnih in neposrednih volitvah. V tem smislu je (lahko) referendum nadomestek za volitve.

Slovensko politiko je strah referendumu, strah pred političnim pluralizmom v Sloveniji. Strah jo je prvega povojnega avtonomnega dejanja slovenskega naroda. Strah jo je, da se bo znašla v vrtincu demokracije...

Ivan Puc

P.S. Kristan se je kot član slovenske ustavne komisije zavzel za soglasje k ustavnim amandmajem in za nadaljno mirno razpravo o slovenski suverenosti. Obljubo je držal. V Naših razgledih (9.12.) podrobneje zagovarja hipotezo, da so z ustavnimi amandmaji prizadeti ustavni temelji odnosov v federaciji in da republike izgubljajo del svoje sedanjosti suverenosti oziroma samostojnosti. Kristan nekoliko natančneje opredeli tudi razloge, zaradi katerih so morali amandmaje sprejeti: »Odklonitev soglasja k amandmajem bi sprožila val obsodbe Slovenije, češ da je onemogočila prehod v gospodarsko reformo itd. To bi bil praktično alibi za vse napake, ki so se v Jugoslaviji delale zadnja leta — za vse bi bila kriva Slovenija. Odločitev republiške skupščine je bila v bistvu izsiljena in delegatom ni ostalo drugega, kot da glasujejo tudi za tiste amandmaje, s katerimi se zmanjšuje samostojnost oziroma suverenost Slovenije. Vprašanje je seveda, zakaj je skupščina prišla v tak položaj, in to ob sprejemanju ustavnih sprememb, s katerimi se določajo pogoji sožitja v federaciji.«

Decembarska razglednica Jesenic (foto: Irena Kučina)

V sredo, 21. decembra, proslava ob dnevu JLA v gledališču Tone Čufar

Člani Občinske konference zveze rezervnih vojaških starešin, skupaj z Občinskim štabom teritorialne obrambe in oddelkom za ljudsko obrambo Skupščine občine Jesenice pripravljajo osrednjo proslavo ob 22. decembru, dnevu JLA, ki bo v sredo, 21. decembra, ob 19. uri v gledališču Tone Čufar na Jesenicah.

Organizatorji tokrat pripravljajo še posebej pester in bogat program, z vsebino proslave pa želijo poudariti predvsem dobro sodelovanje jeseniške občine s pripadniki JLA, ki se nadaljuje tudi v letošnjem letu, ko v posameznih okoljih prihaja do različnih pogledov na delo Jugoslovanske ljudske armade.

Slavnostni govornik na proslavi bo predsednik Skupščine občine Jesenice Jakob Medja, v kulturnem programu pa bodo sodelovali člani Pihalnega orkestra jeseniških železarjev, mešani pevski zbor DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica, pripadniki JLA in učenci osnovne šole Prežihov Voranc z Jesenic.

Ob prazniku naše armade bodo v jeseniški občini počastili tudi 20-letnico teritorialne obrambe. Na proslavi bodo podelili več različnih priznanj.

J.R.

Za boljšo prometno varnost

Pri urejanju in nadzoru cestnega prometa ugotavljamo, da zelo veliko udeležencev v cestnem prometu, zlasti voznikov, ne pozna nekaterih sprememb zakona o temeljih varnosti cestnega prometa, objavljenega v Uradnem listu SFRJ št. 50/88. Ker to lahko negativno vpliva na varnost v cestnem prometu in odnose med ljudmi ter med udeleženci in miličniki, bomo z nekaj članki skušali prispevati k boljši prometni varnosti, ki je zelo slaba tudi na Gorenjskem.

1. Prehitevanje in vožnja mimo ustavljenega vozila

V členu 62, ki določa, kdaj voznik ne sme začeti prehitevanja ali voziti mimo, je dodana nova točka, ki določa, da ni dovoljeno prehitevanje po odstavem pasu.

Teh prekrškov je zelo veliko na cesti, rezervirani za motorna vozila, od začetka avtoceste do Črničve. Ob večjih zgostitvah prometa zaradi obojestranskega prometa ni možno prehitevanja po levi strani, zato se vse več voznikov odloča za prehitevanje po desni strani po odstavem pasu, kar je lahko zelo nevarno, saj takega ravnanja nihče ne pričakuje.

Za tak prekršek je predpisana kazen od 40.000 do 200.000 din in varstveni ukrep prepovedi vožnje motornega vozila od 3 mesecev do 1 leta.

2. Ustavljanje in parkiranje

a) 70. členu je dodan nov 2. odstavek, ki predpisuje, da je na cesti na prostorih, namenjenih za ustavljanje in parkiranje ter na posebej urejeni površini za gibanje pešcev, prepovedano puščati vozila, ki se zaradi dotrajnosti ne uporabljajo v prometu (neregistrirana, dotrajana, neuporabna), in ne drugi predmeti, ki ovirajo promet in ogrožajo človekovo okolje (kamp priklovice, lahki priklopniki, čolni, celo zložena drva).

Parkirišča so namenjena parkiranju vozil, ki se uporabljajo v prometu.

S tem zakonom daje pravno podlago za sprejem mestnih ali občinskih predpisov za odstranitev takih vozil in predmetov. Oseba, ki ravna v nasprotju s to določbo, je lahko kaznovana z denarno kaznijo od 25.000 do 150.000 din ali s kaznijo zapora do 30 dni.

b) 74. členu, ki določa, kje voznik ne sme ustaviti ali parkirati vozila, sta dodani dve novi točki, 9. in 10., v katerih je določeno, da voznik ne sme ustaviti ali parkirati vozila:

— na kolesarski stezi oziroma pasu (ogrozi promet kolesarjem). V dosedaj veljavnem zakonu to nedovoljeno dejanje ni bilo predvideno kot prekršek;

— na delu vozišča, ki je kot postajališče za vozila javnega prometa zaznamovan z označbami na vozišču.

Kdor ustavi ali parkira v nasprotju s členom 74, v katerega sodita tudi navedeni točki, se kaznuje na kraju samem z denarno kaznijo 15.000 din.

c) 75. členu je dodana nova 5. točka, ki predpisuje, da voznik ne sme parkirati vozila na pločniku oz. na stezi za pešce, če to ni izrecno urejeno s prometnim znakom. Vendar mora tudi v tem primeru pustiti najmanj 1,6 m površine za gibanje pešcev, ki pa ne sme biti ob robu vozišča. Ta prepoved naj bi posebno v večjih mestih nekoliko izboljšala varnost pešcev, saj so morali pogosto hoditi po vozišču, ker so jim vozila zasedla prostor.

Kazen je enaka kot v točki b, to je 15.000 din.

d) 76. členu je dodana nova 3. točka, v kateri je predpisana obveznost za voznika, da ponoči in podnevi ob zmanjšani vidljivosti na avtomobilski cesti, na cesti, rezervirani za promet motornih vozil, in delu katerekoli ceste, ki ni dovolj pregleden, zaznamuje ustavljeno vozilo z varnostnim trikotnikom.

Dodan je tudi nov 3. odstavek tega člena, ki določa, da mora voznik na ustavljenem vozilu vključiti napravo za istočasno vključitev vseh štirih smernikov, da bi s tem opozoril voznike, da je vozilo ustavljeno.

To naj bi pomenilo večjo varnost prometa ob zmanjšani vidljivosti na teh cestah.

Tudi za ta prekršek je denarna kazen 15.000 din.

3. Vleka vozil

a) Vozilo na motorni pogon se sme vleči:

- z vrvjo,
- z vlečnim drogom ter
- tako, da je oprto na vlečno vozilo ali nanj obešeno.

Vleka s posebno prikolico, na katero se en del vozila opre, ni več dovoljena.

b) Vse voznike je potrebno opozoriti, da morata biti med vleko obe vozili označeni s trikotnikom. Na vozilu, ki vleče, na sprednji strani, na vlečenem pa na zadnji strani. Poleg voznikov, ki sledijo temu vozilu, je treba obvestiti tudi voznike, ki prihajajo nasproti. To pa lahko uresničimo brez kakršnihkoli težav in dodatnih strokov, ker imajo vsa vozila trikotnik v obvezni opremi.

Voznik, ki pri vleki ne ravna tako, je lahko denarno kaznovan z 10.000 din, prepove pa se tudi nadaljnja vleka, dokler pomanjkljivosti ne odpravi.

c) Ponoči in podnevi ob zmanjšani vidljivosti je dovoljeno vleči vozilo samo, če ima na zadnji strani prižgane rdeče luči za označevanje vozila, ali če ga vleče motorno vozilo, ki ima in uporablja rumeno vrtečo se luč (ta pa mora biti nameščena tako, da se vidi z vseh strani!).

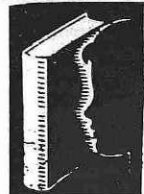
Neizvajanje teh določb se kaznuje z 20.000 din na kraju samem in prepove se nadaljnja vleka.

d) Med vleko vozili ne sme voziti hitreje kot 40 km/h (prej je bila omejitve 50 km/h). Vlečno vozilo ne sme prevažati oseb.

Ukrep je 15.000 din na kraju samem.

(se nadaljuje)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Julian Barnes: **Flaubertova papiga**. Založba Obzorja 1988.

Knjiga je izšla v zbirki Gibraltar (sodobni evropski roman). Pričakujemo lahko torej nekaj umetnega, težko berljivega. Spretna beseda nas tu postavi na laž: »**Flaubertova papiga** je nadvse berljivo, duhovito in mojstrsko napisan postmodernistični roman.« Kar preveč pohval v enem stavku. Tudi sam sem se ob romanu zabaval, sprašujem se, od kod to kratkočasje? Je po sredi intelektualna radovednost ali čustvena prizadetost? Sicer pa naj priznam, da sem si vzel čas — knjige nikakor nisem mogel pogoltniti v nekaj dnehi.

Zdaj lahko dodamo še kaj več o postmodernizmu — ob primeru, ki je pred nami. So postmodernistični romani pogosto tako kratki? Vsa čast **Flaubertovi papigi**: če odšteješ prevajalčev uvod, ostane komaj 170 strani. Sicer pa so bili stari realistični romani polni kosil, sprehodov, prebujanj — neštetihi trivialnih dogodkov. Modernistične romane lahko pri takem razsojanju preskočimo. V **Flaubertovi papigi** je bolj malo vsakdanjosti, zato pa toliko več literarnozgodovinskih razkritij — večina učinkuje kot redke starine, ki bi nam jih nekdo na vsem lepem pomolil pod nos.

Glavni junak je starejši gospod, zdravnik, sicer pa vdovec. (Sele ob koncu se nam bo razkrilo, kaj se je zgodilo z njegovo soprogo.) Geoffrey Braitwait — tako mu je ime — je amaterski raziskovalec Flaubertovega življenja. Anglež, ki se zaradi »divje strasti do nekega davno umrlega tuja« vozari s trajektom čez Rokavski preliv in se potika po krajih, po katerih je nekoč hodil veliki mojster francoskega realizma. V dveh različnih muzejih pa naleti na nagačeni papigi; vsak od teh eksponatov naj bi predstavljal posmrtno ostanke Flaubertove papige.

To je zdaj moment, na podlagi katerega je moč trditi, da je pred nami nekakšna detektivska študija. »Začne se lov na pravo papigo,« pravi pisec spremne besede. Kolikor morem presoditi, pa je papiga le nekakšna vinjeta na začetku in na koncu teksta. Sicer pa je roman sestavljen iz zapisov nekoga, ki je dolga leta raziskoval življenje in delo avtorja **Gospa Bovaryjeve**. Nekomu, ki ne bi razumel, v čem je štos, bi se zdelo, da bere gradivo za literarnozgodovinsko študijo.

Vendar — ali ne bi tudi o Ecovemu romanu **Ime rože** lahko rekli, da se ukvarja s sholastičnimi dispuhi? To bi bilo po svoje zlonamerno zavajanje. Vseeno se mi zdi, da moramo v zvezi s pričujočim (Barnesovim) romanom predpostaviti krog bralcev, ki jih dogajanje okrog Flauberta zanima bolj kot sodobno življenje.

Seveda, tudi glavni junak sam je vzorec s kulturo minule dobe prežetega navdušenca. Kako je pa z Braitwaitovim resničnim življenjem? Tudi o tem vemo nekaj, pa čeprav je tega malo — komaj za prgišče. Zgoščena in po svoje presunljiva zgodba Braitwaitovega zakona se konča s smrtjo junakove soproge. Dokler pa je bila živa, je bila po svoje začuda podobna najbolj znani Flaubertovi junakinji, gospi Bovary. To ni nikjer naravnost povedano, vendar je več kot očitno. Bi bil moral to odkritje prepustiti bralcu? Za to torej gre pri postmodernizmu. To je točka, v kateri se literarna zgodovina sprevrže v roman: čutimo, kako se življenje preliva v literaturo — in kako se literatura preliva v življenje: kako med njima ni črte ločnice.

Nekoč so o pisateljih, glasbenikih, slikarjih itd. pisali življenjske romane. Tudi danes jih še, vendar jih ne jemljemo več resno; danes je to postalo lažje branje. Biografske romane danes pišejo v razvedrilo in za poduk za neko čisto posebno (»kulturniško«) vrst bralcev. Kakemu alpinistu bi bilo to lahko razložiti: biografski romani so »šoder«, **Flaubertova papiga** je prvenstvena smer. Res pa je tudi to, da lahko nekdo na šodru bolj intenzivno doživlja kot kdo drug v ekstremni smeri — vsaj domnevam lahko, da je tako — po pričevanju enih in drugih.

Realistični roman vsebuje goro nadrobnosti, razpoloženje, ki veje iz njega, raste iz kopičenja in ponavljanja vsakdanjih dogodkov. Barnesov roman vsebuje množico literarnozgodovinskih dejstev, ki pa niso ni-

koli dolgočasna, polna so miselnih prebliskov. Tu bi nam mogoče lahko poslužila primera iz seksologije: nekateri menijo, da se vsa erotična doživetja dogajajo na povrhnjici, drugi, da je v resnici vse v možganih. Pri človeku je že tako: kultura je tista, ki daje pomen naravnemu dogajanju. Navadno pa se deleža kulture niti ne zavedamo. Bolj rečeno, ne zavedamo se dialektične povezave med naravo in kulturo. Kaj je bolje — misliti na povrhnjico ali na zavest? Težko je soditi, vem, da je po mnenju nekaterih zavest naše največje preklestvo.

In kaj reči k temu, če nam nekateri zavest preusmerjajo v neko preteklo dobo? Je to beg pred sedanjostjo, eskapizem? Ne bi vedel odgovoriti; zdi se mi, da je mogoč tudi kak drugačen odgovor.

M.H.

Odlomek iz knjige

Kako dojemamo preteklost? Kako dojemamo tujo preteklost? Beremo, učimo se, sprašujemo, zapomnimo si, ponižni smo; potem pa banalna malenkost vse podre. Flaubert je bil velikan, to vsi pravijo. Dvigal se je nad vsemi kot močan galski poglavar. In vendar je meril le meter osemdeset; ta podatek imamo od njega samega. Velik, toda ne ogromen; pravzaprav manjši od mene, in jaz se v Franciji nikoli ne dvigam nad ljudi kot galski poglavar.

Torej je bil Gustave šestčevljski velikan. In svet se zaradi tega vedanja samo malo skrči. Velikani niso bili tako visoki (so bili palčki potemtakem tudi manjši?). Debeluhi niso bili tako debeli, ker so bili manjši, in tako ni bilo treba imeti tako velikega trebuha, da si bil vide ti debel; ali pa so bili se bolj debeli, ker so se jim razvili ravno tako veliki trebuh, pa je bilo ogrožje manjši. Kako naj vemo za tako trivialne in odločilne podrobnosti? Desetletja lahko visimo v arhivih, toda od časa do časa nas ima, da bi dvignili roke in izjavili, da je zgodovina le še ena literarna zvrst: preteklost je avtobiografsko leposlovje, ki se ima za parlamentarno poročilo.

Na steni imam majhen akvarel Rouena, ki ga je naslikal Arthur Frederick Payne (rojen v Newarku v Leicestru leta 1831, deloval med letoma 1849 in 1884). Mesto je videti s pokopališča Bonsecours: mostovi, zvoniki, reka, ki se vije proti Croissetu. Naslikano je bilo 4. maja 1856. Flaubert je končal **Gospo Bovaryjevo** 30. aprila 1856: tam v Croissetu, ki se ga lahko s prstom dotaknem, tam med dvema packama prelivajočih se in nevednih vodenk. Tako blizu in hkrati tako daleč. Je potem to zgodovina — bežen in zaupljiv amaterski akvarel?

Ne vem prav natanko, kaj se mi zdi pri preteklosti res. Rad bi samo vedel, ali so bili debeluhi takrat debelejši. In so bili norci bolj nori? Zaradi posebnega talenta je bil v rouenski umobolnici med zdravniki in študenti medicine v Hotel Dieu zelo popularen norec, imenovan Mirabeau; v zameno za skodelico kave se je na secirni mizi spiril z ženskim truplom. (Ali je zaradi skodelice kave bolj ali manj nor?) Nekega dne pa se je Mirabeau kljub vsemu izkazal za strahopetnega: Flaubert poroča, da svoje naloge ni hotel opraviti, ko so ga soočili z ogblavljeno žensko. Nedvomno so mu ponudili dve skodelici kave, več sladkorja, šilce konjaka? (In ali naj iz tega sklepamo, da ni bil tako nor, ali pa še bolj — iz te potrebe po obrazu, četudi mrtvem?)

Dandanes ne smemo uporabljati besede nor. Kakšna blaznost! Tistih nekaj psihiatrov, ki jih spoštujem, vedno govorijo o ljudeh, ki so nori. Uporabljajte kratke, preproste, res-

nične besede. Mrtev, pravim jaz, in umirajoč, in nor, in prešuštvo. Ne rečem z njim je konec ali dnevi so mu štetili ali končna postaja (oh, na končni postaji je? Na kateri pa? Euston? St. Pancras? Gare St Lazare?), ali razzvana osebnost, ali bežlja naokrog, malce jo zanaša, mnogokrat je zdoma. Rečem nor in prešuštvo, prav to rečem. Nor zveni ravno prav. Navadna beseda je, beseda, ki pove, da lahko blaznost pride in te pobere kot kombi za dostavo. Tudi grozljive stvari so vsakdanje. Ali veste, kaj je o prešuštvo povedal Nabokov v svojem predavanju o **Gospo Bovaryjevi**? Rekel je, da je to »najbolj konvencionalni način dviganja nad konvencionalnost.«

In v vsaki zgodovini prešuštva bi gotovo našli Emmine zapeljevanje v dirjajoči kočiji: to je verjetno najslavnejši prizor nezvestobe v vsej beltristiki devetnajstega stoletja. Bralci si tako natančno opisan prizor lahko predstavljajo in ga pravilno razume. Prav res. Toda prav lahko ga razume tudi malce napak. Citiram G. M. Musgrava, risarja skic, popotnika, memoarista in župnika iz Bordena v Kentu, ki je napisal **Duhovnik**, pero in svinčnik ali Spomini in ilustracije z izleta v Pariz, Tours, Rouen poleti 1847 z nekaj zapiski o francoskem kmetovanju (Richard Bentley, London, 1848) in Potevanje po Normandiji ali Prizori, osebe in pripetljaji z risarskega izleta po Calvadosu (David Bague, London, 1855). Na strani 522 tega zadnjega dela si duhovnik Musgrave ogleduje Rouen — »francoski Manchester«, kot ga imenuje — v času, ko Flaubert še vedno mlati svojo Bovaryjevo. Njegovo poročilo o mestu vsebuje med drugim tole:

»Pravkar sem omenil postajališče kočij. Mislim, da so vozovi, ki stojijo tam, najbolj čokata vozila te vrste v Evropi. Ko sem na cesti stal poleg enega od njih, sem roko zlahka položil na streho. To so čvrsto grajene, čedne in snažne kočijice z dvema svetilkama: in po ulicah jo ucvrejo kot kočija Toma Thumb.«

Naša predstava se nenadoma sprevrže: slovito zapeljevanje naj bi bilo še bolj potlačeno in mnogo manj romantično, kot smo si sprva predstavljali. Zdi se mi, da ta podatek do zdaj še ni našel prostora v obsežnih komentarjih romana. V duhu ponižnosti ga tukaj podarjam za rabo poklicnih učenjakov.

Visoki, debeli, nori. In potem so tu barve. Ko je delal Flaubert raziskave za **Gospo Bovaryjevo**, je celo popoldne opazoval pokrajino skozi kosce pobarvanega stekla. Ali je videl to, kar vidimo mi zdaj? Najverjetneje. Kaj pa potem tole: leta 1853 je v Trouvillu opazoval, kako nad morjem zahaja sonce, in izjavil, da je podobno krožniku brusnične marmelade. Kar žiro.

S skupinsko razstavo RELIKA zaključen letošnji razstavljeni program

S krajšim koncertom ženskega pevskega zbora Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, pod vodstvom Antona Cimpermana, so v petek, 9. decembra, v razstavnem salonu DOLIK odprli petindvajseto oziroma zadnjo razstavo v tem letu, in sicer razstavo likovnih del članov likovne sekcije RELIK DPD Svoboda Center Trbovlje.

S skupinsko razstavo likovnih del članov z DOLIKOM pobratene likovne sekcije RELIK DPD Svoboda Center Trbovlje že sedemnajsto leto zapored na Jesenicah zaključujejo letni razstavljeni program. Seveda pa stiki med RELIKOM in DOLIKOM segajo že na sam začetek delovanja revirskih likovnikov. 27. junija letos so namreč relikovci obeležili četrdesetletni jubilej svojega neprekinjenega delovanja. Druga decembra pa je preteklo tudi pet let, ko so relikovci in dolikovci v Trbovljah podpisali listino o pobratenju, ki konkretno opredeljuje oblike medsebojnega sodelovanja, ki so jih likovniki v teh letih tudi dosledno in odgovorno uresničevali. Brez pretiravanja lahko trdimo, da je to najtrdnjša in najtrajnejša povezava s pobrateno občino Trbovlje.

Relikovci so v minulih petindvajsetih letih imeli 178 skupinskih razstav, na katerih so predstavili čez 5.000 svojih del, razen tega pa so posamezni člani samostojno razstavljali 207 krat, skupno 3.386 del. Številke ne potrebujejo komentarja, kajti same po sebi dokazujejo izjemno ustvarjalnost relikovcev, ki jih odlikuje predvsem prisotnost vseh likovnih tehnik. RELIK z rednimi študijskimi večeri, vajami in predavanji skrbi za likovno usposabljanje in izpopolnjevanje svojih članov, ki sodelujejo tudi v številnih likovnih kolonijah in ex tempore. V okviru RELIKA, ki šteje nad 30 članov, deluje tudi dvajsetčlanski mladinski krožek, ki se ukvarja s filmsko dejavnostjo, zlasti z risanim filmom. Člane pa povezuje tudi skrb za likovno razstavno dejavnost v tem delavskem središču.

Za svoje delo je RELIK prejel številna družbena priznanja, med drugim prvojunjsko nagrado občine Trbovlje.

plaketo Tončke Čec, ki jo podeljuje Kulturna skupnost Trbovlje, in Ažbeto vo diplomu Zveze kulturnih organizacij in Zveze likovnih skupin Slovenije.

Letos pa beležimo še en zgodovinski spomin, in sicer 65-letnico, ko je pod vodstvom komunistke Tončke Čec, ki je preminila v nemškem koncentracijskem taborišču Auschwitz in bila po osvoboditvi proglašena za narodno junakinjo, jeseniške svobodaše prvič obiskala večja skupina naprednih kulturnih delavcev Trbovelj. To je bil začetek sodelovanja kulturnih skupin in društev obeh delavskih središč, ki se je uspešno razvijalo med obema vojnoma, še zlasti pa po osvoboditvi. Naj omenimo, da je Tončka Čec, ki bi ji letos čestitali k 90-letnici rojstva, leta 1926 kot protagonistka celo gostovala pri jeseniški Svobodi v Schillerjevi tragediji Kovarstvo in ljubezen.

Kulturno sodelovanje, ki je bogatilo in spodbujalo kulturni utrip v obeh delavskih središčih in ki je bilo tudi eden od elementov za pobratenje obeh občin, je ostalo živo, razen okupacije, vse od leta 1923. In temu utripu likovniki obeh pobratenih občin v zadnjem četrletju dodajajo pomemben delež.

Na skupinski razstavi RELIKA se s svojimi deli predstavljajo: Nada Debelič, Zdravko Dolinšek, Marjana Holešek, Karli Kozole, Helca Krasnik, Jernej Kreže st., Jernej Kreže ml., Milan Kuhar, Mojca Kurnik, Alojz Lesar, Stane Leskovšek, Franc Ostanek, Jože Ovnik, Izток Perme, Bojan Pikel, Jože Potokar, Božo Stritar, Miloš Vastič in Ivan Žgalin.

Razstava bo v razstavnem salonu DOLIK na ogled do vključno 21. decembra. Salon je odprt vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Niki Hafnerjevi ob življenjskem jubileju

Tricetrstletni življenjski jubilej je 13. decembra praznovala ustanoviteljica likovnega kluba Dolik DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice Nika Hafnerjeva. Prav gotovo teh vrstic ne bi bilo, če jo življenjska pot z njenim zaskonskim tovarišem Matevžem po osvoboditvi ne bi pripeljala na železarske Jesenice. Tako je bila namreč 16. februarja 1946 med ustanovnimi člani likovnega kluba Dolik, ki je v skoraj štiriinštiridesetih letih dal dragocen prispevek h kulturnemu utripu in podobi Jesenic in občine, ki ju je s svojo bogato likovno ustvarjalnostjo pomagala sooblikovati tudi jubilanika.

sti doprsna kipa Toneta Čufarja in Prežihovega Vranca, ki sta v avli osnovne šole Prežihov Vranec Jesenice. Svoje izdelke je velikokrat razstavljala ali samostojno ali na skupinskih razstavah Dolika in na kolo-nijskih razstavah. Zadnjič se je s samostojno razstavo risb, akvarelov, olj in plastik predstavila aprila letos v razstavnem salonu Dolik na Jesenicah. Za vse to je prejela tudi najvišje občinsko priznanje za kulturo Čufarjevo plaketo.

Nika Hafnerjeva, ki je še vedno zvesta svojemu Doliku, je leto razgledana in kljub častitljivim letom še vedno živahna in vitalna žena, brez kakršnihkoli predsodkov. Svoje romantične čustvene izpovedi pa ne izraža le v likovnih delih, svoj notranji nemir izraža tudi v stihih in prozi. Vse to potrjuje njeno ustvarjalno zagnanost in čustveno zanesenost, ki krasi njeno plemenito osebnost in izpopolnjuje njeno življenje.

Ob njenem častitljivem življenjskem jubileju ji iz srca čestitamo in ji iskreno želimo veliko zdravja, da bi ji njena ustvarjalnost še dolgo lepšala življenje in da bi še naprej ostala zvesta Doliku.

Dolikovci

Kaj je novega v Mali Čufarjevi knjižnici

Potem, ko so lani prenehali izhajati Listi in je bila nedolgo zatem ukinjena tudi bralna stran Železara, je ostala založba Mala Čufarjeva knjižnica še zadnja oaza, kamor se stekajo upi in želje jeseniških literatov in njihovih bralcev.

Vendar je videti, da to oženje prostora na uredništvo MČK ni slabo vplivalo — nasprotno. Letos je pomagalo na beli dan kar trem novim knjigam: Spominom na Dovoje Franceta Voge, ki so izšli v novi zbirki Dolina, jeseniškemu pesniškemu almanahu 84 pesmi, pravkar pa je prišla iz tiskarne pesniška zbirka Stefana Remica Opazovalnica, s katero je MČK dala duška svojim skritim željam, da bi nekoč morda prerasla občinske okvire in postala regionalna založba.

Ker namerava Mala Čufarjeva knjižnica tudi v naslednjem letu izdati vsaj toliko knjig kot letos, torej dve v redni

zbirki in eno v zbirki Dolina, razpisuje že

TRETJI JAVNI NATEČAJ ZA KNJIŽEVNO DELO.

Uredništvo bo izmed rokopisov, ki bodo do 8. februarja 1989 prispeli na naslov: Občinska knjižnica, Čufarjev trg 4, Jesenice, z oznako »za natečaj MČK«, izbralo za knjižni natis primer-na dela in ta izbor v roku enega mese-

ca od zaključka natečaja tudi javno objavilo, po potrebi pa tudi utemeljilo. Za redno zbirko MČK bodo prišla v poštev predvsem leposlovna dela (poezija, proza, esejistika), za zbirko Dolina pa tudi ostala publicistika s področja etnologije, arheologije, zgodovine, družboslovja, ki bi lahko predstavljala nov kamenček v mozaiku znanja in vede-nja o Gornjesavski dolini in jeseniški občini nasploh. Tako prva kot druga zbirka pa se ne bosta branili kvalitetni-h del avtorjev iz drugih (predvsem gorenjskih) občin, vendar bo njihov natis pogojen z dotacijami iz teh občin. Natečajniki naj svoja dela pošljejo v dveh izvodih, obseg rokopisa pa naj bo 5 do 15 avtorskih pol.

Za uredništvo MČK: Edo Torkar

V soboto, 17. decembra, ob 19. uri bo v dvorani v Delavskem domu Julke in Albina Pibernika na Javorniku

koncert okteta LIP Bled.

Na koncertu se bodo pevci predstavili s priljubljenimi pesmimi slovenskih skladateljev, ki jih vsi radi poslušamo. DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela

Linhartova proslava v Radovljici

V spomin na 11. december pred 232 leti, ko se je v Radovljici rodil prvi slovenski dramatik, zgodovinar in osvoboditelj Anton Tomaž Linhart, slavijo v radovljiski občini kulturni praznik. Osnovna šola, ki nosi njegovo ime, pa je priredila Linhartove dneve s kulturnimi programi. 9. decembra so se učenci srečali z operno pevko Olgo Gracelj, domačinko z Bleda, 16. decembra pa bo v soli nastopila skupina za staro glasbo pod vodstvom Klemen Ramova.

Osrednja Linhartova proslava, ki so jo organizirali Kulturna skupnost, Zveza kulturnih organizacij in osnovna šola iz Radovljice, je bila v petek, 9. decembra, v avli osnovne šole, ki je bila zasedena do zadnjega kotička. Slavnostni govornik je bil dr. Dimitrij Rupel, ki je izhodišče za položaj v slovenski kulturi našel v izvirnih citatih Linhartovih zapisov izpred dvesto let, ki so še danes enako aktualni. V bogatem kulturnem programu so se predstavili

Združeni zbor Kropa-Podnart in trio trobil pod vodstvom Egijskega Gašperšiča ter dramska skupina DPD Svoboda Bohinjska Bela v režiji Ljudevika Knaflicja.

Na slovesnosti so svečano podelili najvišja priznanja Kulturne skupnosti Radovljica zaslužnim kulturnim delavcem. Plaketo Antona Tomaža Linharta so letos prejeli: Egi Gašperšič, znani glasbeni pedagog, za zasluge pri dolgotrajnem vodenju pevskih zborov iz Kro-

pe in Podnarta ter za izjemne dosežke pri ustvarjanju in poustvarjanju zborovskimi glasbi: Janez Iskra za več kot 30-letno ustvarjalno delo na področju dramske in folklorne ljubiteljske dejavnosti v KUD Triglav Srednja vas v Bohinju; Viktor Ravnik za dolgoletno posebno organizacijsko in gospodarsko dejavnost v DPD Svoboda Bohinjska Bela ter pridobivanje mladim za ljubiteljsko dejavnost.

Posebna priznanja dolgoletno delo na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti prejeli: Stanko Berce iz Kropa, Marica Kocjančič z Brezje, Martin Merlak z Bleda, Biserka Mertelj in Jože Smolej iz Radovljice ter Valentin Sparovec iz Kamne gorice.

Spominska svečanost Zmaga mrtvega bataljona

16. decembra mineva 45 let od tragičnega boja 3. bataljona Prešernove brigade na Goreljaku v osrčju Pokljuke, ko je pod streli nadmočnega sovražnika padlo 79 borcev.

V borcih na dogodek, poimenovan zmaga mrtvega bataljona, bo v soboto, 17. decembra, ob 12. uri pri grobišču padlih borcev na Goreljaku vsakoletna spominska svečanost. Že popoldne bodo na Pokljuki smučarski teki in skoki v raznih kategorijah tekmovalcev, vključno z najstarejšimi — udeleženci NOB.

Slavnostni govornik bo predsednik Predsedstva SRS Janez Stanovnik, v kulturnem programu pa bodo nastopili Pihalni orkester jeseniških železarjev, recitatorji ZKO Radovljica in Stanko Praprotnik na trobenti. Na svečanosti

bodo proglasili najboljše tekmovalce. Za udeležence svečanosti so krajevni in občinski odbori ZZB NOV preskrbeli avtobusni prevoz iz Lipnice, Bleda in Bohinjske Bistrice z odhodom ob 10. uri. Redni avtobus bo vozil za udeležence iz drugih krajev z Bleda ob 8.15 in 10. uri dopoldne.

Posebni prevoz bodo preskrbeli tudi za okoli 500 učencev osnovne šole z Bleda ter učence — delegacije vseh drugih osnovnih šol ter srednje ekonomske šole iz Radovljice.

RJ

Večja prisotnost v dolgoročnem programu turističnega razvoja Doline

Pri turističnem društvu Dovje-Mojstrana so letos zabeležili nekoliko manjši turistični promet kot lani. Razveseljiv je obisk tujih gostov v kampu v Kamnjah, ki ga je letos nanovo odprl in uredil zasebnik Voga.

Vzrok za zmanjšanje turizma je poleg skromne ponudbe tudi to, da so se zasebniki med graditvijo karavanškega predora usmerili v oddajanje sob za goste sezonskim delavcem. Pri tem pa s je zaradi sklenitve podnajemniških pogodb in delno tudi zaradi napake tolačenja izpadel del dohodka od turistične takse v višini sto starih milijonov din. Poleg tega še ni urejena pobiranje pavšalne takse za urejanje.

Sicer pa je bilo Turistično društvo na tem področju zelo aktivno ter je v okviru razpoložljivih sredstev in s prostovoljnimi delom uspešno izvedlo kar precej akcij. Zelo aktivno so sodelovali pri pripravi za postavitev spomenika Jakobu Aljažu, uredili so nekaj novih parkovnih površin z drevesnicami, klopami in nasadi, sodelovali pri ureditvi avtokampa v Kamnjah, pri Slapu Peričniku so postavili nove zaščitne ograje in mostičke, dopolnili informativne table ob glavni cesti in cesti v Radovno. Zelo plodno in uspešno so bili tudi v okviru tekmovanja za ureditev krajev, kjer so v svoji skupini dosegli drugo mesto na Gorenjskem.

Trenutno prevladuje tranzitni turizem, zelo pa si prizadevajo, da bi pridobili čimveč stalnih gostov. Glede na njihove naravne danosti, če upoštevajo

mo slap Peričnik, Krmo, Kot, Vrta in drugo, menijo, da so te možnosti in pogoji premalo upoštevani v dolgoro-

čnem turističnem razvoju Gornjesavske doline. Dolino bi vsaj na propagandnem področju morali predstaviti celoviteje in, če ne prej, vsaj ob otvoritvi Karavanškega predora predstaviti njeno kompletno ponudbo.

Branko Blenkuš

13. Interclub razstava fotografij 89

Jesenjski foto klub Andrej Prešern že vrsto let uspešno sodeluje s sorodnimi klubi in društvi na avstrijskem Koroškem. Plodno je predvsem sodelovanje s foto grupo Naturfreunde iz Beljaka, s katero izmenično pripravljajo vsakoletno medklubske interclub razstavo fotografij. Letos je bila 12. razstava na Jesenicah, v prihodnjem letu pa so na vrsti fotoamaterji iz Beljaka. Tako bo 13. interclub razstava fotografij 89 prihodnje leto konec aprila v kongresni hiši v Beljaku na avstrijskem Koroškem.

Pravico udeležbe na razstavi imajo samo člani foto kluba Andrej Prešern z Jesenic in člani foto grupe Naturfreunde iz Beljaka. Tema je razdeljena na dva dela, in sicer je tema A prosta, tema B pa je plastika. Vsak avtor lahko predloži največ štiri črno-bele fotografije na vsako temo, ki morajo biti predpisane velikosti 30x40 cm. Za vsak klub so predvidene tri nagrade za vsako temo, vsak avtor pa bo dobil spominsko diplomato. Organizator bo sprejemal le fotografije, ki se niso bile razstavljene na interclub razstavah. Žirija, ki bo določena kasneje, bo predložila dela ocenjevala 15. marca prihodnje leto.

Fotografije je treba poslati na naslov: Reinhard Lacker, Tomas Koschatstrasse 7, A-9500 Villach, Avstrija, najkasneje do 5. marca 1989.

Ljorže Kerštan

Leto se izteka...

Tako se iztekajo tudi zadnje akcije iz programa dela Društva invalidov Jesenice. V zadnjih mesecih so se vrstile še naslednje akcije:

Tretje tradicionalno srečanje jubilarov 145 članov in več let. Od vabljenih starih članov se jih je samih udeležilo preko 70 oziroma 34 s svojci. Zabavno srečanje je popestril srečelov. Za veselo razpoloženje pa je poskrbel trio Peternele.

Zdravilno-klimatski odhodi (7 ali 14 dni) je v zadnjih mesecih koristilo 63 invalidov. Zadnja skupina je letovala v Rabcu, kjer je bilo nad vse prijetno. Bili smo kot ena družina. Zadnji dan, ko smo se vračali domov, smo si gledali Brione. Za vse je bilo letovanje enkratno in nepozabno; tudi vreme nam je bilo naklonjeno.

V okviru pomembnih praznovanj v mesecu decembru, kot so teden invalidov in novo leto pa bo osmo tradicionalno srečanje z zabavnim delom v soboto, 17. decembra ob 17. uri v Kazini na Jesenicah. Srečanje bo popestril srečelov.

Zjutraj ob 9. uri pa se prične prijeteljsko srečanje kip ISD in DI regije Gorenjske v kegljanju na kegljišču Podmežakla, v surljanju z zračno puško pa na strelišču na Javorniku.

Nismo pozabili vseh tistih težjih invalidov, ki se zaradi slabega počutja srečanj ne morejo udeležiti. Zanje so poskrbeli poverjeniki v KS in jih obiskali na domu ali socialnem zavodu s simboličnim darilom.

Vsem, ki so nam kakorkoli pomagali pri realizaciji naših letošnjih akcij, se ponovno iskreno zahvaljujemo, predvsem za pomoč pri 14. tradicionalnem srečanju težjih invalidov Gorenjske, ki je bilo v OS Tone Cufar na Plavcu.

Leto se izteka in vsak trenutek bomo vkorakovali v novo leto 1989, v katerem

želimo vsem občanom obilo sreče, zdravlja, osebnega zadovoljstva, zaposlenim in delovnim organizacijam delovnih uspehov, invalidom pa, da bi svoje težave čimlažje prebrodili.

IO DI Jesenice
Predsednica
Marica Potočnik

— Miha Mazzini —

Drobtinice 33

Zarežal se je s koticom ust in pijunil med zobmi:

— Yankee, — sem slisal za hrbtom.

Stopil sem ven. Iz srednje šole in železarne se je vsipala množica. Opazil sem za dolgo višja od sošolk. Ko je šla mimo, sva se spogledala. Zaril sem se v gnečo, s pogledom neprestano na njenih lasih. Vijugal sem med delavci, se zaletaval v šolske torbe, mimogrede pozdravljal nance in se ji počasi približeval. Trčil sem ob nekoga. Skočil sem levo, pogleda nisem hotel odtrgati od Dolgonoge, da je ne izgubim, se pogljal naprej in spet običal ob istem telesu.

— Jaz sem, saj me iščeš, — je rekel Pesnik.

Dolgonoga je izginila v množici. Hotel sem mu reči, naj malo počaka, a je že visel z obema rokama na mojem ovratniku.

— Greva po knjige, greva po knjige, — se mu je zataknila plošča.

In sva šla.

V tiskarni naju niso pogledali preveč veselo. Odpravljali so se domov. Ljorže je bil strogo uraden. Podpišite tu, podpišite tam. Pesnik je podpisoval, kot bi delil avtografe. Z užitek. Rokovali smo se in ostala sva pred vrati s paketi. Pesnik si je šel k znanicu sposoditi avto, jaz pa sem sede na knjigah pokadil cigareto. Raztrgal sem ovvoj in si ogledal izvod. Tanka, a lična knjiga. Pesnik mi je prinesel cel paket svojih izbranih pesmi. Pol sem jih dal Ljoržu, ki jih je polovico od teh natisnil. Prav zares Izbrana dela. Tudi zavitek s plakati je bil zaven.

Pesnik se je vrnil z avtom. Bil vidno sva zavoje. Pregledal je knjigo in nato vidno zadovoljen. Odpeljala sva se do banke, kjer sem ga počakal v avtu, dokler se ni vrnil z denarjem. Potežkal sem kuverto in jo stlačil v žep. Nisem štel.

Povedal sem mu, da ima danes zvječar ob šestih organiziran predstavitve v viječar. Postal je paničen. Mora hitro domov, da si zlika obleko, se obrije itd.

Jamral je, da ne bo nikogar, ko ni bilo nobene reklame.

— Si poslušal lokalni radio včeraj ob štirih?

— Ne.

— Najavili so tvojo predstavitev.

Vseeno se lahko telefonira znanec in jih obvesti, sem mu rekel. Odpeljal se je.

Med potjo domov sem se ustavil v knjigar- ni. Prodajalki sem zaupal zadevo, promocija nove knjige in tako dalje. Šla je k šefinji. Tudi njo sem prepričal. Če bo čisto v kotu in ne dalj kot pol ure.

Pustil sem si dva plakata. Naj ju nalima na steklo. Tri sem nalepil na razglasne deske med potjo domov.

V stanovanju sem preštel denar. Ni me nategnil.

Odprl sem biblijo in položil bankovec med vsak spoj strani. Prišel sem do Exodusa. Moj največji poslovni uspeh.

Za vsak primer sem stlačil nekaj bankov- cev v žep in šel ven.

Po nasprotni strani ceste je šla Ajša. Pomahal sem ji, nasmehnila se je, in stekel sem čez. Gledala me je, kot da bi se medtem, kar se nisva videla, najmanj pozlail.

— Nisem vedela, da si pisatelj, — je rekla.

— No ja... no ja... — sem zamencal.

Ni mogla odtrgati oči od mene.

— Nikoli še nisem srečala pisatelja.

Postal mi je všeč. Urednikovo maščevanje ima svoje dobre strani.

— Ja, ves, kako je to... mi pisatelj... bla- blablaba...

— A res?

— Ja, blablablablablaba...

— Oh, — je komaj zmogla zavzdihniti.

Povabil sem jo na pijačo.

Šla je.

Naročila je Coca Colo, jaz pivo.

Ozrl sem se, če ni mogoče v slušnem polju kakšen znanec, potem pa odprl vse ventile.

— Blablablablablablaba...

Podrlo jo je, komaj je bila še pri zavesti.

Ponavadi ne počnem takšnih stvari, ko pa izgubim tla pod nogami, obvisim visoko v zraku. Ni bila molčeče sorte, do besede pa ji je vseeno uspelo priti le v trenutkih, ko sem si zamešnil usta s kozarcem. Šla je k zobozdravniku in bila je že pozna. Pokazala mi je zob, ki

si ga mora dati zaplombirati. Pogledal sem ji v zrclo. Vznemirljivi mandoljni.

Šla je. Naročil sem še eno pivo.

Komaj sem ga načel, ko je prisedel Ibro.

— Šta kaže? — je vprašal, ne da bi ogrel desko na stolu.

— Mar jo zasleduješ?

— Pa... ponekad... samo malo... — je pri- znal med zardevanjem in mencanjem.

— K zobarju gre.

Spolke je s konicami prstov prek škrbin in zavzdihnil:

— I ja bi morao. Gdje se prijaviš?

— Boš zvedel, ko jo boš zasledoval nasled- njič.

— Egon, mogu li te nešto zamoliti?

— Ne, — sem rekel.

Sesedel se je od žalosti.

Obmolknil je in gledal predse v mizo.

— Kaj pa je?

— Sutra je ples. U školi. Da li bi pozvao Aj- šu?

— Ne, Ibro, — sem odkimal, — svoje žen- ske vabi sam. OK?

Spet se je razžalostil.

Zazdelo se mi je, da sem pregrob.

— Mogoče, bom videl. Ničesar ne oblju- bim. Prav?

Smejala se mu je čez cel obraz. Naročil je dve pivi. Nazdravila sva.

— Sijajno, ti si pravi drug. Ozbiljno.

— Ibro, pazi. Ničesar nisem obljubil. Niče- sar.

Pokimal je in se še naprej smejal. Pome- ziknil mi je, češ, saj se poznamo. Njegova fa- milijarnost me je dotolkla do konca. Raje ni- sem rekel nobene več. Sam si bo kriv za mo- zna razočaranja.

— Danas je dobar dan. Sve same dobre ve- sti.

— Kakšne, na primer?

— Dobro sam prvu platju. Sutra sem uzeo slobodan dan. Idem u Italiju po odelo i cipele.

Uveče dolazi Ajša na ples i tamo ću je čekati, sasvim nov. Danas uveče dolaze mi u posetu moja tri brata.

— Bodo delali v železarni?

— Ne, ne, — odkimal je, kot bi slisal ne vem kakšno bedarijo.

(se nadaljuje)

Razstava zlatarskih izdelkov

V ponedeljek, 19. decembra, vas vabimo na otvoritev pregledne razstave sekcije zlatarjev Gorenjske pri ZOZ Slovenije, v prvem nadstropju Koroške graščine. Razstava bo odprta do 24. decembra vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

ček t
v č
pred
do ig
dece
bra.
19. u

Ob b
babice

se iskre
vsem so
cem, po
rurškeg
in dr. /
Zvezi d
ca, pevc
lavčev
tvenica i
trentutk
jo sprej

Ob b
ga

upok

se iskre
rovano
moč. Pr
bolniški
nego na
poslovil
ki ste v
njegov

Ob b
atija, s
strica

izrekan
rodnika
cem za
kazane
bolezn
rani sm
Posel
Marini
moč in
za glob
de ob c
venijaa
zanopr
gastop
sosedov
ste ga
izrekli
nam s
strani.

Ob t
tudi vo
nicah
skrbni
na dial
tovič
spanje
domu r
dr. Čeh

Šah

Usi

v 1.

Od 25
v Posto
v šahu.
tih des
dinca),
pravico
stvo Je
v 2. slo
njih pe
zgodi lo
višji ra
dvakra
ri so bi
SD Cel
sodelov
padla s
Že v
šnja: d
tom za
mesta.
čani in
previ k
cu izgr
renjski

Valček toreadorjev

V Gledališču Tone Čufar na Jesenicah so obnovili komedijo Valček toreadorjev, ki jo bodo igrali v prazničnih dneh. Prva predstava bo v četrtek, 15. decembra, ob 19. uri, za izven, medtem ko je petkova predstava ob isti uri že razprodana za člane radovljiskega sindikata.

V soboto, 17. decembra, gostujejo v Škofji Loki, predvidoma pa bodo igrali za jeseniško občinstvo še v predsilvestrskih dneh, 29. in 30. decembra 1988.

Vstopnice so torej zaenkrat na voljo samo za četrtek, 15. decembra. Vse predstave se bodo zaradi izjemne dolžine igre pričele ob 19. uri.

Pričakujemo vas v gledališču!

Zahvale

Ob boleči izgubi drage mame in babice

MARIJE MIKOLIČ,
roj. FINK,
iz Radovljice

se iskreno zahvaljujem za pomoč vsem sosedom, sorodnikom in znanjem, posebno osebi internega in kirurškega oddelka Bolnice Jesenice in dr. Azmanu za lajšanje bolečin, Zvezi društev upokojencev Radovljice, pevce za zapete žalostinke, delavcem Komunale Bled enota Radovljica in vsem ostalim, ki so v hudih trenutkih pomagali, stali ob strani in jo spremenili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: Vsi njeni

Ob nenadni in boleči izgubi mame, stare mame in žene

LJUDMILE PREŽELJ,
roj. AJSTER,

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo spremenili na njeni zadnji poti, vsem, ki so darovali cvetje, in vsem, ki so izrekli sožalje. Zahvaljujem se osebi Zdravstvenega doma Jesenice. Posebno zahvalo izrekamo Nadi Pavlovič, Albinu Gašperinu in Milanu Štularju. Hvala župniku za lep pogrebni obred.

Hvala vsem, ki ste se na kakršen koli način poslovlili od nje.

Zalujoči: mož Anton,
sin Jože, vnuk David

Ob boleči izgubi našega ljubljene- ga

EDVARDA CENČKA,
upokojenca Železarne Jesenice,

se iskreno zahvaljujem vsem za darovano cvetje, izraženo sožalje in pomoč. Prisrčna hvala dr. Jensterlu in bolniški sestri Barbari Vidovič za nego na domu ter inž. Noču za lep poslovljeni govor. Hvala tudi tistim, ki ste z lepo mislijo nanj počastili njegov spomin.

Njegovi najdražji

Ob boleči izgubi dragega moža, atja, starega ata, brata, svaka in strica

SLAVKA IVANOVIČA

izrekamo iskreno zahvalo vsem sorodnikom, znanjem in sodelavcem za vso pomoč in pozornost, izkazane v času njegove dolgotrajne bolezni in še posebej ob njegovi prerani smrti.

Posebna zahvala viš. med. sestri Marini Rotar za njeno nesebično pomoč in skrb, prof. Janezu Znidarju za globoko občuteno poslovlilno besedo ob odprtem grobu, kolektivu Slovenijaavto iz Kranja in Ljubljane, zastopnikom družbenopolitičnih organizacij, pevcem in pogrebem — sosedom, ki so ga nosili, ter vsem, ki ste ga spremenili v njegov zadnji dom, izrekli ustna in pismena sožalja ter nam s tolažiličnimi besedami stali ob strani.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem tudi vodji dializnega centra na Jesenicah dr. Andolsku, zdravnikom in skrbnim sestram za večletno nego na dializi, laborantki Ljiljani Muratović, zdravnikom in sestram Dispanzerja za borce v Zdravstvenem domu na Jesenicah ter dr. Novaku in dr. Čehu za obiske na domu.

Vsi njegovi

Šah

Uspeh ŠD Jesenice v 1. slovenski ligi

Od 25. novembra do 3. decembra je bilo v Postojni 42. ekipno prvenstvo Slovenije v šahu. Tekmovanje je potekalo na desetih deskah (6 članov, 2 članice in 2 mladince), med desetimi moštvoma pa je imelo pravico do nastopa tudi Šahovsko društvo Jesenice, ki je preteklo leto zmagalo v 2. slovenski ligi — zahodni del. V zadnjih petih letih se je že tretjič zaporedno zgodilo, da so se Jeseničani uvrstili v najvišji rang slovenskega šaha, vendar se dvakrat niso mogli obdržati v ligi, v kateri so bili nekdanji stalni člani. Ko je letos ŠD Celje v zadnjem trenutku odpovedalo sodelovanje, je bilo jasno, da bo iz lige izpadla samo devetouvrščena ekipa.

Ze v prvem kolu je bila težka preizkušnja: dvoboj z neposrednim konkuren- tom za izpad ŠK GIP Pionir iz Novega mesta. Po hudi borbi so zmagali Jeseničani in dobili tudi dve dragoceni točki. Po dveh porazih (s Ptujem in Domžalami, proti katerim so vodili že s 3:1, na koncu izgubili s 4:6) je prišel na vrsto »go- tenjski derbi« s Kranjem. Kranjčani so

imeli na papirju precej močnejšo ekipo, pa so vendar morali priznati prvi poraz v zadnjih letih (4,5:3,5) in še veselji so bili, ker so jo tako počeni odnesli. Že s to zmago si je ekipa ŠD Jesenice zagotovila obstanek v ligi.

Do konca tekmovalja so dosegli še neodločen rezultat proti kasnejšemu zmagovalcu Iskri iz Ljubljane, ki je imela v ekipi mednarodnega mojstra Jelena in pet mojstrov FIDE. Končni vrstni red: 1. Iskra 14, 2. žalec 13, 3. MIP Ptuj 11, 4. Vrhnik 11, 5. Domžale 7, 6. Kranj 5, 7. Jesenice 5, 8. Radenska 4, 9. GIP Pionir 3.

V jeseniški ekipi so nastopili: člani Železnik, Rodman, Kosmač, Lagudin, Košar, Eržen, Lužnik, članice Nada in Viktorija Marušič ter mladince Palzar in Tavželj. Posebej je treba pohvaliti Nado Marušič, ki je bila s 5,5 točke iz osmih partij najboljša na 1. ženski deski. Z dobro in zanesljivo igro se je izkazala tudi Viktorija Marušič. Pomembne točke v odločilnih dvobojih sta prispevala tudi oba mladince Palzar in Tavželj, ki je prvi nastopil v ekipi. Med člani je najtežje delo na prvi deski opravil Železnik, ki je osvojil polovico možnih točk. Jeseniška ekipa je bila na prvenstvu edina s samo eno rezervno; manjkala sta oboleli Zorko in odsotni Soklič. Če bi ob njiju igral še Jeseničan Mencinger, ki je sicer član Murke iz Lesc, bi ŠD Jesenice lahko igralo pomembno vlogo v slovenskem šahu. PK

DEŽURNA LEKARNA

V decembru je za občini Ra- dovljica in Jesenice dežurna lekarna na Bledu.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 17. decembra, bo- sta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:
DELIKATESA, Kašta 2, Ti- tova 21 in
DELIKATESA, Kašta 3, V. Svetina 3/a, na Koroški Beli.

Oblikovanje stekla

V sredo, 21. decembra, vas vabimo na otvoritev prodajne razstave Ljubice Ratkajec-Kočica v galerijske prostore Kosove graščine.

Razstava bo odprta do 13. januarja 1989 vsak dan, razen sobot popoldan in nedelj, od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

Dia večer

V sredo, 21. decembra, bo ob 18. uri v prostorih Planinskega društva Javornik-Koroška Bela peto predvajanje diapozitivov v sezoni 1988/89. Dia- pozitive bo predvajal Tone Svovljak pod naslovom Prosto letenje z jadralnimi padali.

Naslednje predavanje bo imel Stane Koblar 4. januarja. Vabljeni!

Razstavljeni salon Dolik Jesenice

V razstavnem salonu Dolik Jesenice je od 9. do 21. decem- bra na ogled skupinska raz- stava likovnih del članov liko- vne sekcije Relik DPD Svobo- da Center Trbovlje.

Salon je odprt vsak dan, ra- zen sobot popoldan in nedelj, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Klub zdravljenih alkoholikov Jesenice

vabi svoje člane na redno letno skupščino, ki bo v četr- tek, 15. decembra, ob 18. uri v prostorih kluba pri Jelenu. Vabljeni!

Člani

Košarka

KK GORENJA VAS : KK JESE- NICE

78 : 75 (36:43)

Košarkarji Jesenic so eno uro zama- čakali na kombi, ki bi jih moral odpeljati na tekmo. K sreči so na pomoč priskočili starši enega od igralcev z avtomobilom. Tako je bilo 10 minut pred začetkom tek- me v Gorenji vasi le šest Jeseničanov, ob koncu prvega polčasa pa so prišli še trije. Sesterica je tekmo odlično začela in po- vedla z 21:6. Zaradi izredno agresivne obrambe pa so kmalu morali iz igre Ča- tak (v 27.), Samar (v 36.) in Vauhnik (v 34. minuti) in v izredno razburjenem za- ključku so zmagali domači, ki so igrali zelo grobo in nefair (ves čas so s klopi za rezervne igralce skakali na igrišče, spo- tikali in Jovanovića celo porinili z igrišča, pa tudi gledalci so hodili na igrišče in grozili sodnikom).

Jesenice: Čatak 2, Humar, Softič 20 (10:15), Jovanović 11 (2:2), Todorović 4 (0:2), Samar 22 (4:7), Vauhnik 3 (1:2), Mi- laković 13 (4:6), Svetina.

KK JESENICE : ASKO FRI- ERSS LANDSKRON

79 : 81 (29:34)

V prijateljski tekmi s člani druge av- strijske zvezne lige iz Beljaka, za katere igra tudi Jugoslovian Rajko Zlatković, so domači nastopili oslabiljeni, a kljub temu le tesno izgubili. Zmago so napravili v prvem polčasu z nemotivirano igro.

Jesenice: Sučur 6, Čatak 6, Humar 6 (2:3), Rebel 3, Svetina, Todorović 3 (1:4), Samar 33 (6:10), Peternel, Vauhnik 23 (7:8).

V soboto, 10. decembra, igrajo Jeseni- čani v Zürichu proti Etiketi.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

16. decembra, premiera amer. av- stral. barv. pust. filma KROKODIL DUNDEE II., ob 16., 18. in 20. uri.

17. decembra, amer. avstral. barv. pust. film KROKODIL DUNDEE II., ob 16. in 18. uri, ob 20. uri premiera amer. barv. akcij. filma HLADNO- KRVEN.

18. decembra, amer. avstral. pust. film KROKODIL DUNDEE II., ob 16., 18. in 20. uri.

19. decembra, amer. avstral. pust. film KROKODIL DUNDEE II., ob 16. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. akcij. film HLADNOKRVEN.

20. decembra, amer. barv. akcij. film HLADNOKRVEN ob 16. in 20. uri, ob 18. uri amer. avstral. pust. film KROKODIL DUNDEE II.

21. decembra, amer. barv. komedi- ja ROKSANA ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

18. decembra, amer. akcij. film HLADNOKRVEN ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

16. decembra, amer. barv. akcij. film PROGRAMIRANA ZA UBIJA- NJE ob 17. in 20. uri.

radio triglav jesenice

89,8 Mhz — slšnost: Jesenice
96,7 Mhz — slšnost: Bohinj
96,8 Mhz — slšnost: Gornjesavska dolina
96,0 Mhz in 87,7 Mhz — slšnost: Rado- vljica, Kranj, Domžale, Kamnik in Beži- grad

Petek, 16. decembra:

16.00 — Pričetek programa: 16.05 — Pregled kulturnih in športnih dogodkov ob koncu tedna; 16.30 — Domače novice; 16.45 — Obvestila; 17.00 — Kamen spo- tike: Jeseniška stanovanjska problemati- ka; Težave na avtobusni progi Jesenice — Blejska Dobrava; 18.00 — Čestitke po- slušalcev in EP; 18.20 — Povabljeni ste; 18.55 — Zaključek programa

Sobota, 17. decembra:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače no- vice; 16.45 — Sparovček Radia Triglav — zabavnoglasbena oddaja; 17.45 — Eko- nomska propaganda in obvestila; 18.00 — Čestitke poslušalcev; 18.55 — Zaključek programa

Nedelja, 18. decembra:

11.00 — Mi pa nismo se uklonili: Smrt je kosila na izdajalec na Jesenicah de- cembra 1942. leta; 11.30 — Obvestila; 12.00 — Nedeljsko popoldne Radia Tri- glav — vmes čestitke poslušalcev in EP; 16.00 — Zaključek programa

Ponedeljek, 19. decembra:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače no- vice; 16.45 — Obvestila; 17.00 — Aktual- no: Aktivnost jeseniških sindikatov; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.15 — Športni pregled; 18.35 — Minute za resno glasbo; 18.55 — Minute za resno glasbo; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Torek, 20. decembra:

16.00 — Obvestila; 16.30 Domače novi- ce; 16.45 — Obvestila; 17.00 — Torkov utrip; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.25 — Novosti iz zabavne glasbe; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Sreda, 21. decembra:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače no- vice; 16.45 — Obvestila; 17.00 — Aktual- no; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.35 — Novosti iz narodnozabavne glas- be; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Četrtek, 22. decembra:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače no- vice; 16.45 — Obvestila; 17.00 — Tema dneva: Socialnoekonomski položaj delav- cev v jesenicah občini; 17.45 — Obvestila; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.25 — Danes so rekli... 18.35 — Vedno zelene melodije; 18.55 — Pregled dogodkov ju- trišnjega dne in zaključek programa

V nedeljo, 18. decembra, ob 10. uri bo v Gledališču Tone Čufar na Jesenicah

vaša

naša

matineja

Gledališče Tone Čufar bo to pot pripravilo lutkovno igrice J. Strede Pravljica o Rdeči kapici.

Poleg tega si bodo otroci ogledali kratek film o avtomobilu Her- bieju. Po matineji pa bodo otroci lahko risali v avli gledališča.

Pričakujemo vas v gledališču!

Nastopi lokostrelcev

Lokostrelski klub Postojna je v nede- ljo, 20. novembra, organiziral Pokal Po- stojnske jame v disciplini FITA indoor, in sicer na najkrajši razdalji 18 m.

LK Jesenice se je udeležil tega tekmo- vanja s sedmimi tekmovalci. Zaradi po- manjkanja finančnih sredstev je nekaj članov LK moralo ostati doma, kljub do- brim rezultatom, ki so jih dosegli na tren- ingih. Ker startnine plačujejo iz lastne- ga čepa, mora LK povrniti 400.000 din plačane startnine.

Tekmovanje je potekalo v lepi in svetli dvorani. Nastopilo je 109 tekmovalcev iz vseh slovenskih klubov. Vzdušje med nji- mi je bilo nadvse prijetno. Organizator je tekmovalce izpeljal odlično. Rezultati so bili računalniško obdelani. Motila je sa- mo neogrevana dvorana, kar ni dopušča- lo vrhunskih rezultatov.

Doseženi rezultati članov LK so: med člani v prostem slogu 5. Aleš Bedič, 10. Andrej Vister; članice prosti slog 3. Mari- ja Tomazin; pionirji prosti slog 2. Uroš Rozman, 5. Aljoša Vister; člani compo- und prosti slog 11. Stane Kramar; članice compound prosti slog 2. Cvetka Kramar.

27. novembra se je 8 članov LK Jeseni- ce udeležilo slovenskega odprtega repu- bliškega prvenstva v disciplini FITA in- door na razdalji 18 m. Prvenstvo je orga- niziral LK Senčur v dvorani Poden v Škofji Loki. Tekmovanje se je udeležilo 100 lokostrelcev. Tekma se je začela s po- lurno zamudo, tekmovalce pa je občasno slepilo sonce. Dosegli so rezultate prvih treh v vsakem slogu.

Rezultati članov LK Jesenice so: med članicami v prostem slogu 1. Marija To- mazin; pionirji prosti slog 2. Uroš Roz- man, 3. Aljoša Vister; članice compound 1. Cvetka Kramar. K tem izredno dobrim rezultatom pa je treba pristeti še uvrsti- tve ostalih starih lokostrelcev.

To nedeljo, 11. decembra, so člani LK Jesenice nastopili na 2. odprtem prven- stvu FITA INDOOR na razdalji 25 m (2x30). Zasedli so tri prva in dve drugi mesti. Zelo pa so razočarali prireditelji, saj niso pripravili ne priznanj in ne poka- lov za zmagovalce.

Rezultati: PROSTI SLOG — pionirji: 1. Uroš Rozman, 2. Aljoša Vister; INSTI- KTIVNO — pionirji: 1. Marjan Zupan; COMPOUND — članice: 1. Cvetka Kra- mar; PROSTI SLOG — članice: 2. Marija Tomazin.

Ze to nedeljo, 18. decembra, bo v Tol- minu novoletni FITA INDOOR turnir in prvenstvo Slovenije na 25 m.

Sašo

Etiketa (Žiri) : Jesenice
96 : 88 (41:44)

Jeseniški košarkarji so se v prvem pol- času enakovredno kosali s tradicionalno neugodnim nasprotnikom. Rezultat je bil kljub številnim zgrešenim metom izpod koša po dvajsetih minutah izenačen, saj so se Jeseničani zelo trudili v obrambi.

Zal so v drugem polčasu popustili v obrambi in domači so s hitrimi protina- padmi prešli v vodstvo, ki ga niso več izpu- stili iz rok.

Jesenice: Čatak 14 (3:4), Humar, Rebel 6 (4:8), Pesjak 2 (2:2), Softič 7 (3:6), Sveti- na, Todorović 2 (2:2), Samar 39 (8:13), Va- uhnik 4, Milaković 14 (1:1).

V naslednjem kolu se bodo Jeseničani pomerili v nedeljo, 18. decembra, ob 14. uri v telovadnici CSU (ZIC) Jesenice z ekipo Gorenje vasi.

(J)

Hokejski pregled

Za jeseniškimi hokejisti je težak beograjski teden. Po porazu doma z Medveščakom (2:3), so na tekmi s Partizanom fantje oblegali vratarja Partizana Dorosčenka skozi vso tekmo, vendar je branil v zares fantastičnem slogu.

Čeprav je jasno, da se tekme z enim golom ne da dobiti, pa je treba povedati, da so sodniki tokrat resnično sodili v škodo Jesenic. Sodnik Grepel je razveljavil povsem pravičen gol Hafnerja, češ da so bila vrata premaknjena, linijska sodnika pa sta skoraj vsak prepovedan položaj ocenila kot nameren in bulije izvajala pred jeseniškimi vrati. Skratka, v zadnjih nekaj tekmah so sodniki Jeseničane hudo oškodovali.

Pri klubu se trudijo, da na vse nepravilnosti opozarjajo tako predsedstvo kot sodniško organizacijo, svoje pritožbe argumentirajo z video posnetki in če se stanje ne bo spremenilo, imajo pri klubu pravico zahtevati izločitve sodnikov, ki škodijo s svojim sojenjem jeseniškemu klubu.

Pri teh prizadevanjih pa v klubu pričakujejo tudi pomoč gledalcev. Dogodki ob koncu tekme z Medveščakom naj bodo opozorilo vsem gledalcem, kajti že dolgo na Jesenicah ni bilo podobnega izpada. Zato igralci in uprava kluba prosijo ljubitelje hokeja za športno navijanje, brez metanja predmetov na led. S skupnimi močmi in športnim navijanjem tudi uspeh ne bo izostal.

Z dokaj solidnimi rezultati tekmujejo tudi ostale klubske selekcije. Prijatelje hokeja pa vabimo, da jih ob vikendih pot večkrat zanesne v dvorano Podmežakla, kjer se vedno dogaja kaj zanimivega.

Sicer pa pogledimo izide preteklega tedna:

Partizan : Jesenice
2 : 1 (0:0, 2:1, 0:0)

Dvorana Pionir Beograd, gledalcev 500, sodnik Grepel iz Siska. Gol za Jesenice je dosegel Šuvak.

Crvena Zvezda : Jesenice
1 : 10 (1:3, 0:2, 0:5)

Jesenice II : Triglav (člani)
12 : 6 (6:0, 1:2, 5:4)

V tekmi medrepubliške lige so igralci druge ekipe Jesenic ponovno visoko zmagali. Gole so dosegli: Crnović 3, Jeklič 2, Kunčič 3, Miha Lah 2, Šturm in Pristov.

Jesenice I : Slavija (Vevče) (st. pionirji)
23 : 0 (6:0, 10:0, 7:0)

Tekma republiškega prvenstva za st. pionirje. Gole za Jesenice I. so dosegli:

Klinar 5, Rožič 4, Poljanšek 3, Ivo Jan 3, J. Smolej 2, Sodja 2, Ogris, Hrovat, Škofic, Karahodžić.

Triglav : Jesenice II (st. pionirji)
5 : 3 (1:2, 1:1, 3:0)

Tekma republiškega prvenstva za st. pionirje. Gole sta dosegla Skrt 2 in Markez.

Tekma Jesenice : Vojvodina preložena. Zaradi nastopa jugoslovanske reprezentance na tradicionalnem pondus pokalu je nekoliko spremenjen koledar tekmovalja v 1. ZHL. Tako bo tekma Jesenice : Vojvodina 20. decembra, namesto v petek, 16. decembra. Tekma Medveščak : Jesenice bo potem v petek, 23. decembra, nato pa si tekme slede že po prej sprejetem koledarju.

Program tekem

torek, 20. decembra, ob 18. uri:

Jesenice : Vojvodina

sobota, 17. decembra, ob 9.30:

Jesenice II : Bled (st. pionirji)

četrtek, 22. decembra, ob 17. uri

Jesenice II : Bled (člani)

Zadnja vest

Jesenice : Kompas Olimpija

4:6 (1:1, 1:2, 2:3)

Judo

Uspešni nastopi jeseniških judoistov

V tednu dni so judoisti nastopili na treh močnih turnirjih: Nagaoka, finale pokala bratstva in enotnosti za mladinke v Sarajevu in ekipnem prvenstvu Slovenije. Od mladih judoistov je to zahtevalo maksimalne napore.

V močni mednarodni konkurenci za 25. pokal Nagaoka so nastopili mladinka Tanja Makuc in mladinci Sitar, Matarugič, Herman, Japelj, Krupenko. Pri mladinkah je Makucova pokazala, da je trenutno najboljša v svoji kategoriji do 66 kg, saj je zasedla 3. mesto. Malo se ji pozna utrujenost, saj je nastopala vsako soboto in nedeljo. Pri mladincih so bili uspešni: Herman v kategoriji do 64 kg 3. mesto, Krupenko do 87 kg 3. mesto. Ostali tekmovalci (Sitar, Japelj, Matarugič) so izpadli v 3. kolu.

V Sarajevu je bilo finale ekipnega pokala Jugoslavije bratstva in enotnosti za mladinke. Pravico nastopa je imela samo ena ekipa iz vsake republike. Slovenijo so zastopale mladinke z Jesenic, okrepjene še s tremi tekmovalkami. Do sedaj Slovenija na tem tekmovanju še ni bila zastopana. Prav našim mladinkam je bilo zaupano, da so zaorale ledino tega tekmovanja, vendar zaradi denarnih težav do zadnjega dne nismo vedeli, ali bomo odpotovali ali ne. Imeli smo srečo, da so nam v zadnjem trenutku pomagale delovne organizacije Color Medvedve in Stol Kamnik ter Kovinska galerija Rekar in TTKS Jesenice.

Še preden smo odpotovali, je bil v nas dvom, kako se bomo uvrstili glede na to, da Slovenija nima ekipnega prvenstva za mladinke. Tudi žreb nam ni bil naklonjen, saj smo v prvem kolu naleteli na lanskeletnega finalistka tega tekmovanja Partizan Hins iz Beograda. Judoiste so se borile neobremenjeno in šle v dvoboj samozavestne, saj niso imele kaj izgubiti. Rezultat dvoboja je bil 5:2 za Partizan Hins. V jeseniški ekipi so se izkazale Matarugičeva, Makucova in Veharjeva. To je bila res izvrstna ekipa, uvrstile so se v finale. Ne glede na delni neuspeh je to tekmovanje dobra izkušnja in izziv za naslednje leto. Navedenim organizacijam se zahvaljujemo za denarno pomoč.

Najboljša ekipa Bleda

Na ledeni ploskvi v dvorani Podmežakla so člani domačega kluba pod pokroviteljstvom Hladne valjarne Jesenice organizirali velik mednarodni turnir v kegljanju na ledu.

V dveh skupinah je nastopilo 26 ekip iz Avstrije ter domače ekipe iz Rateč, Bleda in Jesenic. V močni konkurenci odličnih avstrijskih ekip je tokrat zmagala ekipa Bleda, pred dvema ekipama iz Celovca, Gradbinec z Jesenic pa je zasedel 4. mesto. Ostale jeseniške ekipe so se uvrstile: 6. Železar, 7. Hladna valjarna Jesenice, 9. Vatrostalna.

Začelo se je tekmovanje v II. slovenski judo ligi, v kateri nastopa 12 klubov. Ekipa pod vodstvom Davida Dvoršaka je odpotovala v Koper, kjer sta tekmovali še ekipi Kopra in Ljutomer. V obeh dvobojih so bili naši judoisti uspešni. Rezultat: Jesenice:Koper 9 (40) : 5 (13) in Jesenice:Ljutomer 7 (30) : 7 (27).

Naslednje kolo je v Slovenskih Konjicah, kjer nastopata še ekipi Kostroja in Lendave. V nedeljo bodo pionirji tekmovali v Celju na novoletnem turnirju.

Nogometni turnir v počastitev dneva JLA

Komisija za šport pri KS ZSMS Železarne Jesenice organizira v nedeljo, 18. decembra, turnir v malem nogometu v telovadnici CSUI (ŽIC) v počastitev dneva JLA.

Prijave ekip sprejemamo na 81-231, int. 32-68 in 21-73, do petka, 16. decembra.

Komisija za šport pri KS ZSMS Železarne

Namizni tenis

Mesec namiznega tenisa v čast 50-letnice namiznega tenisa na Jesenicah je s tekmovanji zaključen. Nastopili so še veterani Jesenic v dvoboju z veterani iz Škofje Loke. Jeseniška ekipa Buh, Filipovič, Legat, Zore in S. Babič je premagala goste s 7:3.

Sledile so mednarodne tekme z ekipami iz Koroške. Medtem ko ženske ekipe iz Sel ni bilo, so člani gostili ekipo ASKO iz Celovca ter jo po lepih igrah premagali z 10:6. Pri tem so bili uspešni Robert Babič in Jaka Veber trikrat, dvakrat pa Slavko Legat in Rudi Buh.

Mladinci so gostili ekipo iz Landskrona ter jo po precej izenačenih borbah premagali z 9:7. Uspešni so bili Robert Ferbežar in Zmago Pem trikrat, Željko Šmitran dvakrat in enkrat Armando Podbregar.

Novoletni odbojarski turnir pripadel ekipi RTA

V soboto, 10. decembra, je bil v telovadnici OŠ Prežihov Voranc organiziran novoletni odbojarski turnir, na katerem je nastopilo pet ekip. Ekipa Veterani kljub prijavi ni nastopila (premajhno število igralcev). Nastopile pa so naslednje ekipe: RTA, KS ZSMS ŽJ, Lene kosti, HVB in Komerciala.

Tekmovanje je bilo v dveh skupinah, iz katerih sta se po dve ekipi uvrstili v nadaljnje tekmovanje. Tako sta se iz prve skupine uvrstili ekipi RTA in HVB, iz druge skupine pa KS SMS ŽJ in Komerciala. Tekmo za tretje in četrto mesto med ekipama HVB in Komerciala je zaradi dobre uigranosti dobila HVB z 2:0. Dosti bolj zanimiva in dinamična je bila tekma med ekipama RTA in KS ZSMS ŽJ za prvo mesto. Ekipa RTA je z zmago

2:0 svojila prvo mesto, ostale ekipe pa so se razvrstile: KS ZSMS ŽJ, HVB, Komerciala in Lene kosti.

Divjaku, ki je veliko pomagal pri izvedbi in organizaciji turnirja, se iskreno zahvaljujemo. Skupina A: RTA — Lene kosti 2:0 HVB — Lene kosti 2:0 RTA — HVB 2:1

Skupina B: KS ZSMS ŽJ — Komerciala 2:0 KS ZSMS ŽJ — Veterani 2:0 BB Komerciala 502 Veterani 2:0 BB

Za 3 in 4 mesto: HVB — Komerciala 2:0

Za 1 in 2 mesto: RTA — KS ZSMS ŽJ 2:0.

V soboto v Kranjski Gori slalom za svetovni pokal

Organizatorji vsakoletne največje smučarske prireditve v Kranjski Gori Pokal Vitanc tudi letos nimajo sreče z vremenom. Kljub velikim naporom bodo konec tega tedna uspeli izpeljati le sobotni slalom, in sicer na progi, ki je prekrita z umetnim snegom. Ker temperature niso bile ugodne, niso uspeli zasnežiti celotne veleslalomске proge.

Kljub temu pa so v Kranjski Gori prepričani, da bo tudi slalom za svetovni pokal velik smučarski praznik. Otvoritvena slovesnost bo jutri, v petek, ko bo od 16. do 17. ure promenadni koncert pihalnega orkestra. Vse ljubitelje smučanja seveda vabijo na sobotni slalom.

J.R.

Uspešno zaključena letna plezalna sezona

V južni steni Marmolade sta Matjaž Ravhekar in Benjamin Ravnik ponovila smer Riba. Sicer sta to smer prva preplezala češka plezalca Šušter in Koller. Dokaj dolgo ni bilo posebnega zanimanja za to smer, čeprav bi si zaslužila. Poizkusi, da bi Ribo ponovili so pokazali, da ta smer ni mačji kašelj. Prvemu je uspelo znanemu avstrijskemu plezalcu Hainzu Mariacherju.

Sedaj Riba velja za najtežjo smer vseh Dolomitov. Dolga je 850 m, ocenjena pa z VII, A3+. Je kombinacija težkega prostega in tehničnega plezanja. Pri tehničnem plezanju prevladuje predvsem napredovanje s hudičevim krempljem in sidrci. Varovanje je slabo. Ob napaki so padci možni dvajset metrov in več globoko. Ravhekar in Ravnik sta plezala 11. in 12. septembra. Prvi dan sta naredila 16 raztežajev, kjer je votlina v obliki ribe, od tod tudi ime smeri. Deseti dan pa sta v desetih urah izplezala na vrh. Ta ponovitev je najboljši dosežek jugoslovanskih plezalcev v Dolomitih.

V isti steni sta 11. septembra plezala tudi Jože Uršej in Slavko Klinar. V osmih urah sta ponovila Vinatzerjevo smer. To je velika klasična smer, ocenjena z VI, A1,850 m.

V steni Šit nad Tamarjem sta v avgustu Silvo Karo in Matjaž Ravhekar splezala novo ekstremno smer. Ključno mesto predstavlja 20 m velika streha sredi ste-

ne. Plezanje je dostikrat potekalo na meji padca. Na robu strehe se je Karo izpulil ameriški klin ravno, ko je vrtal svedrovec. Z eno roko je obvisel na ročaju vrtala in hitro ovil zanko okoli napol zabitega svedrovca. Vrtanje je nadaljeval kar s samim vložkom, in se rešil padca. Za teh dvajset metrov sta porabila šest ur. Smer sta imenovala Vroči živci, ocenila VII, A4. Zaenkrat je to najtežja tehnična smer v Julicjih.

Igor Zalokar in Tomaž Butinar sta 27. avgusta ponovila Hudičev steber v Pri-sojniku (-V, 500m). Istega dne ga je sam preplezal še Ravnik.

28. avgusta sta Andrej Babič in Benjamin Ravnik v šestih urah ponovila steber Šit. Ključno mesto smeri je rumen previs, dolg 30 m. Smer je ocenjena (VIII/V, 500 m). Ravnik jo je preplezal prosto. Naslednji teden pa sta jo ponovila na klasičen način Jože Uršej in Cveto Kemperle.

V oktobru sta Babič in Ravnik v južni steni Rušice prva ponovila smer Vzdihi. Prvi jo je splezal Franček Knez. Ob prvi ponovitvi je Ravnik plezal prosto in ocenil VII/V+, 250 m.

V Kovačevcu je prosto plezana še nova smer po previsni poti (VIII+, 12 m); prvi splezal Ravnik.

To je bilo v pretekli sezoni vse. Želimo si, da bi bile tudi prihodnje vsaj take.

AO Jesenice

Strelesko tekmovanje v počastitev praznikov

Člani Streleske družine Janez Mrak Dovje-Mojstrana so v počastitev dneva republike, krajevnega praznika in dneva JLA organizirali vsakoletno ekipno tekmovanje v streljanju z zračno puško. Nastopilo je 11 ekip krajevnih družbenopolitičnih organizacij in društev, lep uspeh pa so tokrat dosegli mladi strelci krožka na osnovni šoli 16. december Mojstrana. Zasedli so prvo mesto, nastopili pa so v

postavi Uroš Kemperle, Matjaž Mrak in Robi Makuc.

Rezultati:

1. Streliški krožek OŠ 16. december Mojstrana 506 krogov, 2. Strelska družina Janez Mrak 486, 3. Krajevna skupnost Dovje-Mojstrana 381, 4. Gasilsko društvo Mojstrana 378, 5. Lovska družina Dovje-Mojstrana 363.

J.R.

Uspešen zaključek jubilejne proslave

Na prvem selekcijskem turnirju najboljših mladincev Slovenije v Mariboru sta nastopila tudi dva mladince z Jesenic. V prvi jakostni skupini je Zmago Pem pristal na 10. mestu, v drugi jakostni skupini pa Robert Ferbežar na 7. mestu. Enak turnir je bil za mladinke v Ljubljani.

Nastopile so tri jeseniške mladinke. V prvi jakostni skupini je pristala Barbara Markež na 6. mestu, v drugi jakostni skupini pa je bila Vanja Klemenc na 7. mestu, Urša Samar pa na devetem.

Š.

Tečaj alpskega smučanja za otroke in odrasle

Komisija za športno rekreacijo pri Izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarne bo tudi v letu 1989 organizirala tečaj alpskega smučanja za delavce Železarne in njihove otroke od 6. leta dalje.

Tečaj bo organiziran pod strokovnim vodstvom vaditeljev in učiteljev smučanja v času zimskih počitnic od 23. do 27. januarja 1989 na smučiščih Zatrnika. Odhod avtobusa bo vsak dan ob 8. uri izpred Čufarja, vračanje pa je predvideno okoli 15.30.

Cena petdnevnega tečaja:

— za otroke do 15. leta starosti 100.000 din

— za odrasle 150.000 din.

V ceno tečaja je vračunano strokovno vodstvo, avtobusni prevoz, dnevna vozovnica za žičnico, čaj, sendvič in enolončnica.

Če se boste odločili za tečaj, potem izpolnite prijavnico in jo skupaj z ustreznim vplačilom oddajte na sindikat Železarne do 18. januarja 1989.

PRIJAVNICA

Priimek in ime _____, obrat, sektor _____
(enega od staršev)

naslov stanovanja _____

PRIJAVLJAM

sebe, hčerko, sina _____, starost _____ let

v: 1. začetni tečaj
2. nadaljevalni tečaj

Vstopna postaja na avtobus: _____

Podpis staršev

(Ustrezno obkroži oz. podčrtaj)